

EEN DIEP BEPROEFDE CHRISTEN

Door

ANDREW GRAY

11^e bundel in de serie: *Preken van A. Gray*

INHOUD

Preek 1 t/m 5:

En opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet zou verheffen, zo is mij gegeven een scherpe doorn in het vlees, namelijk een engel des satans, dat hij mij met vuisten slaan zou, opdat ik mij niet zoude verheffen. 2 Kor. 12:7.

Preek 6:

Ik ben een roos van Saron, een Lelie der dalen. Gelijk een lelie onder de doornen, also is mijn vriendin onder de maar teren. Als een appelboom onder de bomen des wouds, zo is mijn Liefste onder de zonen; Ik heb groten lust in Zijn schaduw, en zit er onder, en Zijn vrucht is mijn gehemelte zoet. Hooglied 2:1-3.

Preek 7:

Mijn liefste is mijn, en ik ben Zijn, Die weidt onder de leliën, totdat de dag aankomt en de schaduwen vlieden. Hooglied 2:16, 17a.

Preek 8:

Ik zocht des nachts op mijn leger Hem, Dien mijn ziel liefheeft; ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet. Hooglied 3:1

EERSTE PREEK

En opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet zou verheffen, zo is mij gegeven een scherpe doorn in het vlees, namelijk een engel des satans, dat hij mij met vuisten slaan zou, opdat ik mij niet zoude verheffen. 2 Kor. 12:7.

Indien de Christenen van deze tijd een kroniek zouden schrijven of aantekeningen maken van hun persoonlijk leven, zou het lang duren eer zij zouden komen tot zo'n zaak, die gemeld wordt in het eerste vers van dit hoofdstuk: *Ik zal komen tot gezichten en openbaringen des Heeren.* Mag niet op het voorhoofd van alle onze godsdienstplichten, waarin wij bezig zijn, gegraveerd worden: *Christus is heengegaan! Christus is heengegaan!* Velen zouden een verhaal moeten doen van de handelingen van een zwijgende Christus, of van een afwezige Christus en van een fronsende Christus, welke handelingen nu voor ons zijn geworden als ons dagelijks voedsel.

O die zielsverrukkingen van liefde, die overstelpende en alles overtreffende genietingen van Hem, welke het deel waren van de heiligen van ouds! Zijn het geen verborgenheden voor ons geworden? Wanneer wij spreken van deze kostelijke diepten van gemeenschap en omgang met Christus, die opgetekend zijn in de Schriften, dan is het alsof wij Barbaars spreken, voor u en voor onszelf, alsof wij spreken in een onbekende taal die wij niet verstaan. O, konden wij onze preek beginnen met deze hemelse inleiding: *Hetgeen wij met onze oren gehoord hebben, hetgeen wij gezien hebben met onze ogen, hetgeen onze handen getast hebben van het woord des levens, dat verkondigen wij u.* Dan zouden wij met meer voordeel spreken en u zou met meer nut luisteren. Zou hij, die wil spreken over deze tekst, niet nodig hebben geoefend te worden in het tasten in de overvloed der openbaringen? Maar wij allen, die hier zijn, mogen zeggen: *Leer ons Heere, wat wij niet weten.*

Er zijn zes soorten van bezoeken, die Christus geeft aan de Zijnen, in deze vallei van Baca, in deze tenten van Sichem.

- ?? Er zijn ten eerste *staande en kortstondige bezoeken*, die Hij de Zijnen brengt, wanneer Hij een voorbijgaand gezicht van Zichzelf geeft, wanneer Hij binnenkomt als een vreemdeling en pelgrim, om slechts een uur te blijven.
- ?? Ten tweede zijn er zittende en *meer blijvende bezoeken van Christus*, wanneer Hij aanhoudt in het rusten in Zijn liefde, en in het aanzitten aan de tafel met de Zijnen. "Terwijl de Koning aan Zijn ronde tafel is, geeft mijn nardus haren reuk", Hooglied 1:12.
- ?? Ten derde zijn er sommige *geregelde bezoeken van Christus*, die Hij gewoon is te brengen aan de Zijnen.
- ?? Ten vierde zijn er sommige *buitengewone bezoeken van Christus*, zoals dat aan Paulus was, wanneer er een hoog springtij is van vertroosting, blijdschap, gezicht en leven. Dat is dan, wanneer de poort van toegang wijd opengeworpen wordt, en zij worden geleid in het wijnhuis en worden gevoed met brood der engelen.
- ?? Ten vijfde zijn er sommige *bezoeken van Christus, waarnaar werd uitgezien* en die werden verwacht, en die wezenlijk zijn de edele vleugels der hoop.
- ?? Ten zesde zijn er sommige *verrassende bezoeken van Christus*, wanneer Hij komt tot de Zijnen, eer zij het gewaar worden, overeenkomstig dat woord: "De Heere was aan deze plaats, en ik heb het niet geweten." En "de wind blaast, wanneer en waarheen hij wil." Het is moeilijk voor een Christen, om in de nacht van verlaten te zeggen welk uur van de nacht het is, en te weten het naderen van de morgen,

wanneer de schaduwen zullen vlieden. Ik vind dit een zoet woord: "En dit gezegd hebbende, toonde Hij hun Zijn handen en Zijn zijde." Geen wonder dat de discipelen blij waren de Heere te zien. O wat is het zoet, feest te houden met Christus, en te proeven van die honig van hemelse vertroosting, die in Hem zijn, en verzadigd te worden met het vette der tarwe en met honig uit de rotsstenen!

Maar om meer bijzonder tot de tekst te komen, hier vindt u een beschrijving van de omstandigheden en de toestand, waarin de apostel verkeerde. Wij moeten daarbij aandacht schenken aan vijf zaken:

1. Er zijn sommige tijden, wanneer een Christen buitengewone blijdschap in God vindt en zeer uitnemende openbaringen van Hem ontvangt. Het is duidelijk, dat dit in de tekst voorondersteld is.
2. In de tweede plaats merken wij op, dat wij geneigd zijn, misbruik te maken van de meest verheven genietingen van God, van de verkwikkendste openbaringen van Hemzelf. Paulus was in gevaar zich te verheffen door de uitnemendheid der openbaringen.
3. Ten derde kunnen wij uit de woorden leren, dat de meest donkere en bittere wegen, waarlangs een Christen moet gaan, leiden tot de openbaring van een heerlijk en aanbiddelijk voornemen van Gods liefde. Dit is duidelijk in de ontmoeting van Paulus met een engel des satans, een doorn in het vlees. Dit was het doel van deze bezoeking: "*Opdat ik mij niet zou verheffen.*"
4. De vierde zaak is, dat een Christen moet bedenken, dat God gedachten des vredes en van liefde heeft, in het beschikken van de donkerste wegen. Paulus was zo ingenomen met het genadig doel, dat God had met deze verzoeking, dat hij in één vers, onze tekstwoorden, het heerlijk doel twee keer noemt: "*Opdat ik mij niet zou verheffen.*"
5. Ten vijfde moeten wij er aandacht aan schenken, dat er sommige bijzondere tijden zijn, wanneer de duivel met grote kracht op een Christen aanvalt, en hem met vuisten slaat. Inderdaad, hij weet welke tijden het meest geschikt voor hem is. Er is een tijd van vrede en een tijd van oorlog met de satan.

Er zijn twee vragen, waarop wij willen antwoorden, tot nadere verklaring van de tekst.

De eerste vraag is: *wanneer was het, toen Paulus zo'n genieting en hemelse openbaring van God ontving? Wanneer was het, toen hij werd opgetrokken tot in de derde hemel en hoorde onuitsprekelijke woorden?* Dit beantwoordt hij in het tweede vers van het tekstkapittel: ik ken een mens in Christus, vóór veertien jaren, welke tijd, indien wij ons niet bedriegen, onmiddellijk volgde op zijn bekering. Toen Christus voornam hem uit te zenden tot de bediening des Woords, toen hij geplaatst zou worden voor harde en pijnlijke arbeid, gaf de Heere hem een feest, vóór dat zijn reis begon.

De tweede vraag is: *wat wordt hier bedoeld met de doorn in het vlees en met een engel des satans?* Wij zullen u niet te veel vermoeden met de verschillende opvattingen onder de mensen, in het verklaren van wat bedoeld is met een engel des satans en een doorn in het vlees. Maar in het kort, het was enige geestelijke en inwendige verzoeking, hetzij tot hoogmoed, of onreinheid of iets dergelijks, hetwelk niet aan ons staat vast te stellen. Wij willen alleen uw aandacht vestigen op de volgende vier eigenschappen van deze verzoeking.

- ?? Ten eerste. Hij noemt het *een doorn in het vlees*. Dat zegt ons, dat deze verzoeking een zeer pijnlijke zaak voor hem was.

- ?? Ten tweede. Paulus omschrijft deze verzoeking, als iets, dat hem hinderde in zijn geestelijke beweging en wandel. Het was *een doorn* in het vlees, en u weet, dat een doorn iemand geweldig kan hinderen op de weg. Een doorn in de voet is iets, dat iemands voortgang in zijn weg belemmert.
- ?? Ten derde. Hij omschrijft de verzoeking, door te zeggen dat het *was een engel des satans*. Wij kunnen hieruit besluiten, dat satan de voornamelijkste werkmeester is van alle verzoeken en aanvallen op een Christen. Zij mogen in alle hun verzoeken de hand van Joab, de hand van de duivel, bespeuren.
- ?? Ten vierde, of ten laatste, spreekt hij van de kracht van deze verzoeking. Hij werd *met vuisten geslagen*. Dit maakt ons duidelijk, dat het een sterke aanval, een hevige aanslag was op het geestelijke leven van Paulus.

Nu zullen wij de eerste zaak, die in de tekstwoorden opgesloten ligt, bezien.

Christenen ontvangen soms aan deze zijde van de eeuwigheid, uitnemende, buitengewone en merkwaardige openbaringen. Christus begunstigt Zijn volk met openbaringen van verscheiden aard, als waarop gezinspeeld wordt in Hooglied 1:4, waar de bruid vertelt, dat de Koning haar heeft gebracht in Zijn binnenkamers. Er is niet alleen een genieten van Christus in het buitenste voorhof, maar er is ook een ontmoeten van Christus in de kamers Zijner tegenwoordigheid. Dit was de gunst die de bruid genoot.

In Exodus 34:6 en 7 lezen wij, dat Mozes een ongewone, zielverkwikkende genieting van God ontving, daar de heerlijkheid Gods voorbij Hem ging. Maar merk op, dat de buitengewone vreugden der heiligen slechts voorbijgaande en kortstondige genietingen zijn. Dit is overeenkomstig het woord, hetwelk wij lezen in Exodus 33:19: "Maar Hij zeide: Ik zal al Mijn goedheid voorbij uw aangezicht laten gaan." *Ik zal u, Mozes, geven een voorbijgaand gezicht van Mijn goedheid. Maar u zult dat gezicht niet behouden, het moet voorbij u gaan.*

In het spreken over deze zaak zullen wij enkele dingen een weinig aanroeren.

Wij zullen in de eerste plaats spreken over wat het is, buitengewone openbaringen van Christus te ontmoeten. Volgens mijn mening houdt het drie zaken in.

1. Wanneer een ziel een meer dan gewone ontdekking van Christus ontvangt, dat betekent dat een deel van de sluier opzij geschoven wordt, waardoor aan de ziel wordt toegestaan, meer van Christus te zien, dan zij van tevoren gewend was.
2. Ten tweede. Een buitengewone openbaring van Christus houdt in, dat deze ontdekking dieper in eens Christens hart gaat. Wanneer Christus Zichzelf in Zijn schoonheid aan hem vertoont, dan worden de genegenheden van de ziel, meer dan gewoonlijk, ontstoken door deze ontdekkingen. Wanneer Christus de sluier opzij schuift, dan worden zij gedwongen uit te roepen: *is dit de allerliefste Christus?* De ziel wordt dan als het ware zó verrast en verlegen, dat zij niet kan spreken, dan enkel een uitroep doen.
3. Ten derde. Een buitengewone openbaring betekent, dat de ziel onder meer dan gewone indrukken van liefde en blijdschap verkeert. Buitengewone openbaringen van Christus te ontmoeten, betekent dat het hart van Zijn volk brandende is in hen. Wanneer zij Zijn aangezicht mogen aanschouwen, en Christus tot hun ziel spreekt, dan verheugen zij zich in Hem met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde. En weet u niet, dat een Christen somtijds, wanneer hij een hoge genieting van God heeft gehad, gedwongen is geweest uit te roepen: *noem mij niet meer Mara, maar noem mij Naomi, want de Heere heeft weldadigheid aan mij bewezen?*

In de tweede plaats zullen wij spreken *over verschillende tijden, waarin de Christen het meest wordt begunstigd met buitengewone en verheven ontdekkingen van Christus, en wanneer de ziel wordt overstelpt door de liefde van Christus, en wordt overweldigd door Zijn schoonheid.*

1. De eerste tijd, waarin een Christen buitengewone en hoge ontdekkingen van Christus ontvangt, is gewoonlijk de tijd van zijn bekering, wanneer Christus en hij elkander ontmoeten en zich aan elkander verbinden. Dit is duidelijk in dit voorbeeld van Paulus. Hij ontving deze hoge genieting een weinig na zijn bekering. Het is ook duidelijk te vinden in Jer. 2:2, waar beschreven wordt "de liefde der ondertrouw en de weldadigheid der jeugd." Het is niet altijd zó, dat een Christen verheven of buitengewone genietingen van Christus ontvangt bij zijn bekering. Maar dit is zeker, dat zielen de meest zoete en troostlijke dag in Zijn gezelschap op aarde beleven, wanneer Christus en zij elkander voor het eerst ontmoeten.

Sommigen hebben een aangename morgen in hun weg naar de hemel, die nochtans een donkere voormiddag, een donkere namiddag en een donkere avond hebben. Anderen hebben een aangename morgen en een aangename avond, terwijl het midden van de dag voor hen somber en bewolkt is. Evenwel, de Heere Jezus handelt gewoonlijk zeer vriendelijk met zielen, wanneer zij eerst met Hem verenigen. Hij doet dat met een drievoudig doel:

- ?? Opdat de ziel veel vereniging met Christus zal hebben door de uitnemende band des geloofs.
- ?? Opdat de ziel veel vereniging met Hem zal hebben door de dwingende band van liefde.
- ?? Opdat de ziel veel vereniging met Hem zal hebben door de schone band van belijdenis.

Er zijn hiervoor twee redenen aan te geven.

- ?? Ten eerste, dat een Christen er diep van overtuigd en overreed mag zijn, dat godzaligheid een groot gewin is, en dat niets met Christus is te vergelijken. Dit is het grote doel van de Heere Jezus, er de ziel toe te brengen, dat zij uitbreekt in dit besluit: *wie is gelijk de onvergelykelijke Christus?*
- ?? De tweede reden is, dat wanneer een Christen kennis maakt met verzoeking, met duistere en sombere beschikkingen in de weg naar de hemel, hij zich met lijdzaamheid mag onderwerpen aan zo'n voorzienigheid. Een Christen mag zichzelf, in de donkerste nacht, troosten met deze gedachte: ik had een aangename morgen, en ik zal een aangename nacht hebben; mijn zon is nu onder een wolk, maar zie, de nacht komt, en ook de dag.

2. Een tweede tijd van buitengewone genietingen van Christus is, wanneer Christenen veel bezig zijn in de kostelijke oefening van gebed, en wanneer zij meest geestelijk zijn en sterk aanhouden in die plicht. Dan is het, dat de ziel wordt opgetrokken tot in de derde hemel, om onuitsprekelijke woorden te horen. Wanneer was het, dat Jacob als een vorst met God worstelde? Wanneer was het, dat Jacob Christus vasthield en Hem niet wilde loslaten? Was het niet toen hij sterk aanhield in gebed? Ja, hij weende en smeekte Hem, Hosea 12. Toen was het, dat Jacob als een vorst overmocht, en had kracht bij God. Dit is ook duidelijk in Hand. 10, waar van Cornelius wordt verhaald, dat hij was geduriglijk biddende; en terwijl hij vastende en biddende was, zag hij een gezicht. Wij lezen in hetzelfde hoofdstuk, dat over Petrus, terwijl hij bad, een vertrekking van zinnen viel en hij zag de hemel geopend.

Ik zal u vier redenen geven, waarom Christenen hoge genietingen ontvangen in het gebed.

- ?? Ten eerste. De gebeden der heiligen zijn de inspraken van de Heiligen Geest, en hun smeekschriften zijn door Hem geschreven. Daardoor hebben hun verlangens en gebeden een doorluchtig en volmaakt bewijs van Zijn liefde. Want daar de Vader altijd de Zoon hoort, zal Hij ook niet altijd de Heiligen Geest horen?
- ?? Ten tweede. De gebeden der heiligen worden in de hemel gesteund door de voorspraak van Christus. Hij, als de grote Engel van het verbond, staat voor het altaar, om de gebeden van de heiligen met Zijn reukwerk welriekend te maken. Indien de Heilige Geest onze Voorbidder is in ons, en de Zoon van God onze Voorbidder is voor ons, hebben dan niet onze gebeden edele en voortreffelijke bewijzen van liefde?
- ?? Ten derde. Een andere reden, waarom de heiligen hoge genietingen in het gebed ontvangen, is deze: aan het gebed is een belofte verbonden, van te zullen smaken de zoetheid van God. "Gij, die God zoekt, ulieder hart zal leven", Psalm 69: 33.
- ?? Ten vierde. Het gebed is de plicht van een Christen, hetwelk het meest de eer van zijn genietingen aan Christus toeschrijft. Het gebed van een Christen erkent, dat Christus bekwaam is te geven, en het gebed van een Christen erkent, dat Christus alleen behoort gedankt te worden, wanneer hij enige genieting van Hem mag smaken.

Maar laat mij dit zeggen, o Christenen en verwachters van de hemelen, moet dit niet op uw eenzame gebeden gegraveerd worden: *Christus is heengegaan! Christus is heengegaan!* Moet dit niet gegraveerd worden op uw gebeden in het gezin en op uw openbare gebeden? En toch zijn er weinigen, die klagen achter een afwezige Heere.

3. Een derde tijd van buitengewone openbaringen des Heeren aan Zijn volk, is een tijd van lijden en vervolgingen om Christus wille. Hij is gewoon hen dan te trekken met de tekenen van Zijn liefde. "Ik zal ze lokken en zal ze voeren in de woestijn en Ik zal naar hun hart spreken", Hosea 2:13. Zo bevond ook de apostel het, waar hij schrijft in 2 Kor. 1:5 "Want gelijk het lijden van Christus overvloedig is in ons, also is ook door Christus onze vertroosting overvloedig." Dit was ook de bevinding van de martelaar Stefanus, toen de Joden hem ter dood toe vervolgden, en de stenen om zijn oren vlogen, toen ontdekte Christus Zichzelf heerlijk aan hem, als staande aan de rechterhand Gods, voor hem biddende.

Zo ook Jacob, toen hij door de vervolging van Ezau gedwongen werd uit het huis van zijn vader te vluchten, niets bij zich hebbende dan zijn staf; geen dak boven zijn hoofd dan de hemelen, geen peluw om zijn hoofd daar op te leggen dan een steen. Toen, in die verlaten toestand, openbaarde God Zich heerlijk aan hem, door de ladder, die gesteld was op de aarde, welker opperste aan de hemel raakte. Toen noemde hij die plaats Bethel, of *een huis Gods*, want daar kwam God tot hem en sprak met hem. Daarna, toen zowel hij, als zijn gehele gezin in gevaar verkeerden, omgebracht te worden door zijn dreiging en moord blazende broeder Ezau, die tegen hem kwam met vierhonderd man, toen openbaarde God Zichzelf de nacht tevoren zeer heerlijk aan hem, toen hij met God in het gebed worstelde. Hij zegende hem aldaar en gaf hem een nieuwe naam, zodat hij die plaats Pniël noemde, want, zeide hij, ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht, en mijn ziel is gered geweest.

Zo ook de kinderen Israëls, toen zij zuchtten vanwege hun dienstbaarheid in Egypte. God hoorde hun kermen, en gedacht aan Zijn verbond met hun vaderen, en Hij zond Mozes om hen te troosten en te verlossen.

Het behaagt God aan Zijn volk buitengewone openbaringen te geven ten tijde van vervolging, omdat Hij weet dat hun kracht klein is. God weet, dat al hun genade en be-

vinding en hun heiligste voornemens, het niet kunnen houden tegen de hevige schok, die veroorzaakt wordt door boosaardige vervolgers, indien zij geen buitengewone hulp en ondersteuning van de hemel ontvangen. Daarom brengt Hij bijzondere bezoeken aan Zijn vervolgte kudde, en versterkt en bemoedigt ze, opdat zij de beproeving kunnen verdragen.

4. Een vierde tijd, waarin God buitengewone openbaringen van Zichzelf geeft, is de tijd wanneer gelovigen de bloedigste worstelingen hebben met satans verzoeken en met de verdorvenheid van hun eigen hart. Dit waren voor het volk des Heeren tijden waarin God bijzondere ontdekkingen van Zichzelf gaf, en heerlijk aan hen verscheen. Zo bevond Paulus het, toen de engel des satans hem zeer pijnlijk met vuisten sloeg, want toen kwam God tevoorschijn en zeide: *"Mijn genade is u genoeg."*

Zo ging het ook met Petrus, toen hij op zijn rug lag door satans verzoeking, zijn Meester te verloochenen, en het er veel van had, dat hij geheel zou worden overwonnen, en een volslagen afvallige zou worden, toen keerde de Heere Zich om en zag Petrus aan, en richtte hem op tot berouw.

Ook Thomas, toen hij door verzoeken overwonnen scheen te zijn tot ontrouw en afval, verscheen Christus aan hem, en toonde hem Zijn wonden, en herstelde zijn bezwijkend geloof, en deed hem in verrukking uitroepen: *"Mijn Heere, en mijn God."*

Sinds de dagen der apostelen wordt dit menigmaal bevestigd door menigvuldige bevinding van gelovigen, wanneer satan hen gevoelig heeft gekweld met godslasterlijke inwerpingen, godloochenende gedachten, verkeerde voorstellingen van God en van de weg der voorzienigheid met hen, of hen heeft verzocht tot grove zonden, en hen daarna gebracht tot uiterste wanhoop aan genade. In deze droevige toestand is Christus menigmaal overgekomen met bijzondere hulp en ondersteuning, en heeft hen een heerlijke overwinning gegeven. Alzo heeft het onze medelijdende en goedhartige Heere menigmaal behaagd op te staan en Zich te vertonen in de tijd van Zijns volks grootste nood, om te voorkomen dat zij toegaven aan verzoeken tot zonde. Hij is hun verschenen om hen te bewaren voor wanhopige gedachten en besluiten, onder beroerende beschikkingen der Voorzienigheid, en ze te behoeden voor het afsnijden van hun hoop. Indien de Heere niet kennelijk tot hun hulp verscheen, zouden ze hun verwachting verliezen. Maar door Zijn tijdige komst, herstelt en versterkt Hij hun bezwijkend geloof, en door Zijn komst ontvangen zij kracht, om de vijand op de vlucht te drijven en over hem te triomferen.

5. Een vijfde tijd, waarin de Heere gewoonlijk Zichzelf aan Zijn volk openbaart, is de tijd wanneer Hij Zijn volk roept tot een moeilijk werk, of tot zware beproevingen. Wij zien dit bij Abraham, toen hij geroepen werd zijn geboorteland en maagschap te verlaten, en zijn enige zoon te offeren.

Zo openbaarde Hij Zichzelf aan de apostelen, door de uitstorting van Zijn Geest, vóór Hij ze uitzond als schapen in het midden der wolven, om te prediken, en het evangelie te brengen aan de volken.

Zo verscheen Hij genadiglijk aan Mozes en Jozua, vóór de grote en moeilijke onderneming, waartoe zij geroepen werden.

Evenzo aan Paulus vóór de schipbreuk.

Christus nam Petrus, Jacobus en Johannes mee, om Zijn verheerlijking op de berg Thabor te zien, vóór Hij hen riep om Zijn benauwdheid in de hof van Gethsémané te aanschouwen, opdat zij door het zien van het ene, versterkt mochten worden om het gezicht van het andere te verdragen. Dit is de weg, die de Heere gewoonlijk met Zijn volk inslaat, opdat zij niet behoeven te strijden in eigen kracht.

Toen Hij Elia riep tot buitengewoon werk en grote beproeving, voorzag Hij hem eerst van een dubbel maal. Zo ook, vóór Hij Zijn volk roept tot het dragen van een zwaar kruis, bereidt Hij menigmaal eerst voor hen een feest, een vette maaltijd, een maaltijd van reine wijn, van vet vol mergs, van reine wijnen, die gezuiverd zijn.

Toen Jacob uittoog van Berséba en ging naar Haran, bereidde God hem aldaar een feest, vóór hij droefheid en benauwdheid zou smaken.

Het blijkt ook uit de weg Gods met Elia, vóór hij veel angst, inspanning en een lange reis moest uitstaan, werd hem gegeven een feest van de hemel: *Sta op, eet, want de weg zou voor u teveel zijn, want door de kracht derzelve spijs moet u veertig dagen gaan.*

Er spreekt ongetwijfeld veel van de wijsheid Gods uit, dat, vóór Hij ons een kruis oplegt, Hij ons een uitrusting wil geven om ons kruis te dragen. Vóór wij in onze beproevingen gewikkeld worden, geeft Hij iets om ze zoet voor ons te maken.

Ik zal nu alleen deze reden noemen, waarom een Christen, vóór hij wordt bezocht met beproevingen, heerlijke ontdekkingen van God mag ontvangen, en het is dit: de ziel is geneigd, onder beproevingen, in de liefde te verkouden, maar een voorafgaande versterking der liefde houdt de ziel in een bestendige oefening van liefde onder beproevingen. Daarom geeft de Heere aan de ziel, wanneer het kruis nadert, een heerlijke ontdekking van Zichzelf.

6. Een zesde tijd, waarin een Christen bijzondere ontdekkingen van God ontmoet, is, wanneer hij opgaat tot het sacrament van het Avondmaal des Heeren, op een geestelijke en gelovige wijze. Dat is de tijd, waarin de ziel ontvangt verheven ontdekkingen van God, wanneer zij wordt gevoerd in het wijnhuis, en de liefde Zijn banier over haar is. Nu dit is bekend, dat een Avondmaalsdag dikwijls voor een Christen is geweest een dag van onuitsprekelijke blijdschap. Het is duidelijk te vinden in 2 Kron. 30, waar beschreven is, dat de zeven dagen van het pascha werden gehouden met buitengewoon grote blijdschap en vreugde. De grote blijdschap, die op dat feest van liefde heerste, was aanleiding, dat allen besloten de Heere nog zeven dagen te houden, en zij werden gehouden met blijdschap. We lezen in het 26ste vers, dat de geestelijke vreugde bij dat avondmaal en pascha zó groot was, dat er sedert de dagen van Salomo zó grote blijdschap te Jeruzalem niet geweest was.

Het is ook duidelijk uit Lukas 24, waar gezegd wordt dat Christus hun bekend werd in het breken des broods. Wij verstaan dit zó, zonder de tekst geweld aan te doen, dat dit bedoeld is van het Avondmaal. Er werd een heerlijke ontdekking van Christus aan hen gegeven, toen Hij het brood voor hen brak.

Ik wil u vijf daden van liefde noemen, die Christus op avondmaaltijden meedeelt aan de ziel.

?? Een eerste daad van liefde is, dat Christus somtijds tot de ziel zegt: *o gelovige, breng uw vinger hier, en zie Mijn handen, en breng uw hand en steek ze in Mijn zijde.* Dit is de taal, die Christus tot de Zijnen spreekt, wanneer ze op de dag der liefde met Hem in het wijnhuis zijn. Het is, alsof Hij tot hen wilde zeggen: *kom, laten de wonden in Mijn handen uw bezwaren wegnemen, en laten de wonden in Mijn zijde uw tegenwerpen het zwijgen opleggen, en wees niet ongelovig, maar gelovig.* Want er is niet één wond, die de dierbare Christus ontving, of dit is de stem, die er van uitgaat: o geloof in Hem! O geloof in Hem!

?? Een tweede daad van liefde, die Christus in avondmaalsdagen aan de Zijnen wil doen, is, dat Hij aan hen wil geven heerlijke ontdekkingen van Zichzelf, zodat Hij hun ogen wil verzadigen met op Hem te zien. Hij wil hun gevoel verzadigen, met Hem aan te raken. Hij wil hun smaak verzadigen, door hen van Zijn zoetheid te laten proeven. Hij wil hun reuk verzadigen, door hen te doen genieten van de reuk

van Zijn klederen, die geuren met allerlei poeder des kruideniers. Dit doet de ziel soms uitroepen: *is dit geen vette maaltijd, vol van merg en van liefde?*

- ?? Een derde daad van liefde, die Christus op avondmaalstijden bewijst aan de Zijnen, is, dat Hij somtijds hen verlost van hun banden, en de ketenen van hun voeten doet vallen. Is niet de tafel des Heeren somtijds de begrafenis geweest van eens Christens banden? Heeft hem dat niet doen uitroepen: *ik ben in dienstbaarheid geweest, maar nu ben ik vrij; ik was tevoren een gevangene, maar nu zijn de gevangenisdeuren opengeworpen en ik ben in vrijheid gesteld?*
- ?? Een vierde daad van liefde, die Christus op een avondmaalsdag doet aan de Zijnen, wanneer zij in het wijnhuis worden gevoerd, is, dat zij een voorsmaak ontvangen van de hemel, dat hen gegeven wordt een klein proefje van de vreugde van het Hogerhuis. Het sacrament van des Heeren avondmaal is een voorproef van het feest, dat zij hebben, die boven zijn. Is het niet bekend, dat de tafel des Heeren soms geweest is een plaats van zoveel genieting, dat zij gedwongen werden uit te roepen: *dit is de poort des hemels; De Heere was aan deze plaats, en ik heb het niet geweten?*
- ?? Een vijfde daad van de meest verhevene en uitnemende liefde, wordt door Christus aan de ziel verricht op zo'n dag. Hij geeft, dat de ziel vermaak vindt in de plicht, Hij maakt dat de ziel een haat heeft tegen haar afgoden, Hij schenkt dat de ziel haar tegenwerpingen opgeeft. O, een Avondmaal is soms voor de heiligen een dag van vele uitmuntende genietingen geweest! Wat is de hemel? Het is de eeuwige viering van des Heeren Avondmaal. Hier is de tafel van het Lagerhuis, en de tafel waaraan alle de vlekkeloze geesten zitten, is de tafel van het Hogerhuis. Waarop leven de heiligen, die boven zijn? Is het niet op een gekruiste Christus? Waarop leven de heiligen van het Lagerhuis? Is het niet op een gekruiste Christus, Die om onze ongerechtigheden werd doorstoken?

7. Wij zullen nu iets zeggen van een zevende tijd, waarin een ziel wezenlijke genietingen van Christus ontvangt. Het is de tijd, die onmiddellijk voorafgaat aan zijn dood. Dikwijls is eens Christens avond aangenaam, maar niet altijd. De oude Simeon had een aangename avondstond, toen hij Christus in zijn armen nam, en zong: *"Nu laat U, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede, naar Uw woord; want mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien."* Tegen de tijd, dat Mozes ging sterven, werd hij geleid op de berg Nebo, vanwaar hij het beloofde land zag.

Soms ontvangt een Christen, vóór zijn dood, een glimp van de hemel en dat doet hem uitroepen: *de heerlijkheid komt nabij!* Ja soms hebben Christenen, wanneer zij genaderd waren tot de drempel van de poorten des doods, uitgeroepen: *ik zal niet meer bidden! Ik zal niet meer zuchten!* Sommigen hebben het eeuwig gezang aangevangen, vóór zij binnen waren. Maar wees er van verzekerd, er zijn niet vele Christenen in deze tijd, die zó in hun graf zullen dalen. Ja, naar alle waarschijnlijkheid zullen zij in duisternis de hemel binnengaan. Ik zal u drie dingen noemen, welke doen vrezen, dat u een donkere avondstond zult hebben.

1. U hebt geen geestelijke wandel, die men van u zou mogen verwachten, in verband met uw hoop.
2. Uw wandel komt niet overeen met een duidelijke kennis van uw aandeel in Christus. Dit is zeker, dat indien wij ons niet benaarstigen, ons aandeel in Christus vast te maken, wij geen gemakkelijk sterven zullen hebben. Dezulken moeten hun hoop nog zoeken, wanneer zij hun kroon behoorden te zoeken.
3. Ook zal uw avondstond duister zijn, zo u niet veel bezig zijt in de oefening van de doding der zonden. Geloof het, één ongedode begeerlijkheid, die de dood en de

eeuwigheid ontmoet, dat zal een droevige en vreselijke ontmoeting zijn. O, wanneer een ongedode lust een Christen zal aanspreken, wanneer hij staat op de grenzen der eeuwigheid, dat zal hem verschrikt doen staan. Ja de gedachten aan de eeuwigheid zullen akelig en somber zijn voor een Christen, die zijn voet niet heeft gezet op de nek zijner afgoden.

Ik mag er dit aan toevoegen: indien de Christenen van deze tijd naar de hemel gaan, zullen zij zijn als Simson. Zij zullen in hun sterven meer vijanden doden, dan zij in hun gehele leven gedaan hebben. Zij zullen meer begeerlijkheden doden, wanneer zij zullen staan op de grenzen der eeuwigheid, dan zij ooit deden in hun gehele leven.

8. De achtste tijd, waarin een Christen verheven genietingen van Christus ontvangt, is na een langdurige en treurige verlating. Wanneer Christus lange tijd afwezig is geweest van de ziel, dan keert Hij weder met een heerlijke openbaring van Zichzelf. Dan wordt het woord bevestigd uit Hooglied 2, waarin Christus gewag maakt van een winter en van een nacht, en Hij uitroept: "Sta op, Mijn vriendin, Mijn schone en kom. Want zie, de winter is voorbij, de plasregen is over, hij is overgegaan. De bloemen worden gezien in het land, de zangtijd genaakt en de stem der tortelduif wordt gehoord in ons land." Er volgt een aangename dag op eens Christens nacht. Er komt een kostelijke oogst voort uit eens Christens bedrukte zaaitijd. Dit is de Godgeleerdheid van het geloof: "Ik treur nu, maar eerlang zal ik lachen." *Ik zaai met tranen, zegt geloof, maar eens zal ik met vreugde maaien.* Geloof zegt: *Christus is nu verborgen voor mij, maar eens zal de sluier worden weggenomen.* Geloof is een liefelijke profeet, die goede dingen aan een Christen profeteert, in zijn donkerste nacht.

9. Wij noemen nog een negende tijd, waarin een Christen verheven genietingen van Christus heeft, en dat is de dag waarop hij verkeert onder de meest geestelijke en heerlijke bevatting van Christus. Wanneer de ziel hoge gedachten van Christus heeft, dan heeft zij hoge genietingen van Hem. Dit is duidelijk uit Hooglied 2, waar de bruid spreekt uit een hoge achting voor Christus: "Als een appelboom onder de bomen des wouds, zó is mijn liefste onder de zonen." En zij voegt er dit onmiddellijk aan toe: "Hij voert mij in het wijnhuis, en de liefde is zijn banier over mij."

Er zijn enkele redenen aan te geven, waarom een Christen verheven genietingen ontvangt, wanneer hij een hoge en heerlijke bevatting van Christus heeft.

1. Christus geeft u een hoge indrukken van Zichzelf, als Hij zegt: *ik zal uw geloof bevestigen.* Wanneer Hij u daarvan een bewijs geeft en zegt: *kom en zie, of het waar is of niet.* Dan zult u getuigen: *Hij is werkelijk zo.*
2. Christus heeft een groot vermaak in Zich te openbaren aan hen, die veel zijn in oefening van geloof en liefde, en zij worden gedwongen uit te roepen: "Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde!"

Ik zal nu onze predikatie besluiten, met het noemen van enige blijken van hen, die gemeenschap met Christus hebben, en die de blijdschap van Zijn tegenwoordigheid kennen. Ik zal u enige kenmerken en tekenen geven, waaruit u moogt weten of u ooit enige genieting van Christus ontving, of u ooit geproefd hebt de zoetheid, die in Hem is.

De reden waarom ik de blijken hiervan noem, is, dat er iets in een schijnheilige is, dat sterk gelijkt op gemeenschap met Christus, wanneer hem wordt toegestaan het goede woord Gods te smaken en de krachten der toekomstige eeuw. Ik zal u zes tekenen

noemen, waarbij u moogt bezien, of u weet wat gemeenschap met Christus is, of blijdschap in Hem.

- ?? Ten eerste. *Werden ooit uw gedachten en overdenkingen van Christus vermeerdert en verbeterd, door de blijdschap, die u had?* Was dit ooit de vrucht van uw blijdschap, dat uw hart een sport hoger steeg in uw gedachten van Hem, wanneer u een kleine ontdekking van Christus ontving? Dit is een bewijs, dat u gemeenschap met Christus hebt gehad. Een ziel, die nooit wist, wat het is, meerdere blijdschap in Christus te vinden, en daardoor hogere gedachten van Hem te hebben, zo iemand mag er zeker van zijn, dat zijn blijdschap niet lang zal duren, en hij is in gevaar eeuwig van Christus uitgesloten te worden.
- ?? Ten tweede. *Is ooit uw vermaak in de plichten, door geestelijke blijdschap versterkt?* Ik weet dat een Christen dikwijls klaagt: dit is geen wezenlijke genieting geweest, want mijn vermaak in de plicht werd niet versterkt door deze blijdschap. Daarom, wees er van verzekerd, iemand die nooit wist, wat het is, met meer vermaak tot de plicht te komen, na een genieting van Christus, die heeft een sprekend kenteken, dat deze genieting niet echt was. De oprechte ziel voelt zich soms gedwongen te zeggen: "Ik zal de weg Uwer geboden lopen, als Gij mijn hart verwijdt zult hebben." Dat wil zeggen: wanneer ik vrijheid en blijdschap ondervind, ben ik veel in de oefening van gehoorzaamheid, en heb ik er een vermaak in. Het is alsof hij wilde zeggen: onder verlating zal ik wandelen in de weg van Uw geboden, maar bij verwijding mijns harten zal ik vaardig, ja met blijdschap lopen in gehoorzaamheid aan Uw geboden. Dit is duidelijk uit Hooglied 1:4: "Trek mij, wij zullen U nalopen."
- ?? Ten derde. *Werd ooit uw haat tegen de zonde versterkt door uw blijdschap in Christus?* Was dat ooit de gezegende vrucht van uw genietingen? Kon u ooit zeggen, dat uw zien van Christus u afkerig maakte van ongerechtigheid? Dan mag u ongetwijfeld zeggen: deze blijdschap was echt en geen bedrog. Ik vermoed, dat hier velen zijn, die, indien zij hun blijdschap hieraan wilden toetsen, zij zouden zien, dat hun haat tegen de zonde nooit werd versterkt door hun genietingen.
- ?? Ten vierde. *Is ooit de kracht van uw afgoden vervallen?* Zijn zij ooit verzwakt door uw genietingen? Wanneer was het, o Christen, dat het aanschouwen van Christus uw vingers maakte geoefend ten oorloge, en u met veel kracht en sterkte deed worstelen tegen uw afgoden? U mag de echtheid van uw genietingen betwijfelen, indien dit er de vrucht niet van is geweest. Ik noem u hier de praktijk en het geval van velen. Zij hebben hun genietingen, maar zij hebben ook hun afgoden, zo krachtig en levendig als ooit. Ja, het staat vast dat er sommigen zijn, die hun afgoden voeden op hun genietingen. Hun afgoden worden versterkt door hun genietingen.
- ?? Ten vijfde. Hier hebt u een ander bewijs, waarbij u moogt weten of u blijdschap in Christus hebt gehad of niet. Hebben uw genietingen u ooit nederig gemaakt en u nederig doen leven? Dat is de evangelische vrucht van echte blijdschap in Christus. Zij doet de Christen in zijn eigen achting dalen. Een ziel, die eens een recht gezicht op Christus heeft ontvangen, zal uitroepen: "Met het gehoor des oors heb ik van U gehoord, maar nu ziet U mijn oog. Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw in stof en as." Zijn er niet sommigen, bij wie het voornaamste gebruik van hun genietingen is de versterking van hun afgoden?

- ?? Ten zesde. Een ander kenteken is dit: *is er een toenemen van uw liefde tot Christus, na uw genietingen?* Sommigen hebben na hun genietingen even weinig liefde tot Christus als tevoren. Dit is ongetwijfeld een verwijding in uw licht en niet in uw hart. Soms ontvangt een Christen vermeerdering van gaven en niet van genade, wat de voorname oorzaak is, dat wij onze genietingen niet in het rechte licht zien. Het verstand mag verlicht worden, terwijl er geen licht is in het hart. Eens Christens licht en oordeel kan uitgebreid worden in het gebed, terwijl het hart in banden is. Daarom, onderzoek of uw aanwassen is een groei van genade of van gaven.
- ?? Ten zevende. Het laatste bewijs van wezenlijke blijdschap in Christus wil ik u in deze vraag voorstellen: *is ooit uw blijdschap een oorzaak geweest van verlangen naar die dag, waarin u zoudt verkrijgen de eindeloze en onveranderlijke genieting van Christus?* Indien het proeven van de stromen u zo verrukte, hoe zoet moet dan wel de Fontein zijn? Welk een dag, o Christenen, zal het zijn, wanneer u, die hebt geproefd van de zoetheid van Christus, zult zitten bij de Hoofdfontein, en daar overvloedig zult drinken van de zoetheid, die in Christus is en gezangen zult schrijven van eindeloze lof, tot in eeuwigheid. Wij mogen van Christus zeggen, wat gezegd wordt van de Fontein, waarvan gesproken wordt in Joh. 4:11: *De put is diep, en wij hebben niets om mede te putten.* Er zijn, zonder enige twijfel, zeer zoete en uitmuntende dingen in Christus te vinden.

Ik zal niet meer zeggen, dan alleen nog dit: sommigen, die menen dat zij hier gemeenschap met Christus hebben, zullen hiernamaals nooit gemeenschap met Hem hebben. Ja, sommigen zullen in het graf dalen, nadat zij hebben gezegd: ik heb met Christus gewandeld, die nochtans niet met Hem zullen wandelen, wanneer het eeuwigheid zal zijn. O, gezegend is de Christen, op wiens graf mag worden geschreven: *Hier ligt iemand, die wandelde met God.*

Hier ligt iemand, die in zijn leven omgang had met God.

Wat is de hemel? Is het niet een meer onmiddellijke genieting van Christus? Ik wil dit nog zeggen: indien u Christus kende, zou u verlangen bij Hem te zijn. Moet de hemel geen voortreffelijke plaats zijn? Indien u de reden wilt vragen waarom het zo is, wil ik besluiten met een vijfvoudig antwoord.

- ?? Ten eerste. *Daar heeft een Christen de onmiddellijke genieting van God.* Daar zullen alle sluiers zijn weggenomen en alle wolken zijn weggedreven. Moet dan de hemel geen uitmuntende plaats zijn?
- ?? Ten tweede. *De Christen heeft daar een ongestoorde genieting van God.* Er zal niet zo'n klacht in de hemel worden gehoord als deze: *waarom staat Gij van verre?* Er is geen verlaten van Christen in de hemel; daar is geen onderbreking van omgang en gemeenschap met Christus.
- ?? Ten derde. *Moet niet de hemel een alles overtreffende plaats zijn, omdat een Christen daar genietingen van God ontvangt, waarvan geen misbruik kan worden gemaakt?* Wanneer aan een Christen hier beneden uitnemende openbaringen worden gegeven, is hij in gevaar zich te verheffen. Maar alle de grote en zielverkwikkende genietingen der heiligen in de hemel zullen geen enkele hoogmoedige gedachte veroorzaken. Daar kunnen wij onze genietingen niet misbruiken. Daar zullen wij eeuwige blijdschap hebben en wij zullen er daar eeuwig een goed gebruik van maken.

- ?? Ten vierde. *Moet de hemel niet een voortreffelijke plaats zijn, omdat de vreugde van een Christen daar een volkomen verzadiging zal zijn?* Hier is geen bezoek van Christus aan een Christen, dat verzadigt. David zegt: "Ik zal verzadigd worden met Uw beeld, als ik zal opwaken." O David, werd u hier nooit verzadigd met Zijn beeld? Werd u niet verzadigd, toen u dat gezang hebt gezongen: "Mijn ziel zou als met smeer en vettigheid verzadigd worden?" *Neen*, antwoordt hij, *de eerste dag van mijn verzadiging zal zijn in de gezegende morgen der opstanding; dan zal ik verzadigd worden met Zijn beeld.* Het eerste verzadigend gezicht van Christus zal zijn in de morgen der opstanding.
- ?? Ten vijfde. Moet niet de hemel een alles overtreffende plaats zijn, omdat de vreugde in God, die daar is, een verheven en de hoogste genieting zal zijn, in opzicht van de trap en mate? Hier mag een Christen slechts proeven, maar daar zal hij drinken. Hier drinkt een Christen slechts van de stromen, maar daar zal hij overstroomd worden door een zee van liefde, in een oceaan van eeuwige gelukzaligheid. Amen.

TWEEDE PREEK

En opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet zou verheffen, zo is mij gegeven een scherpe doorn in het vlees, namelijk een engel des satans, dat hij mij met vuisten slaan zou, opdat ik mij niet zoude verheffen. 2 Kor. 12:7.

Indien wij onze preek Godvruchtig konden inleiden met deze woorden: *Hetgeen wij gehoord hebben, hetgeen wij gezien hebben met onze ogen, hetgeen wij aanschouwd hebben en onze handen getast hebben van het woord des levens, dat verkondigen wij u.* Dan zouden wij spreken met meer geloof en u zoudt horen met meer geestelijke blijdschap en voordeel. Maar dit is onze weeklacht, dat wanneer wij spreken van de diepe verborgenheid van gemeenschap en omgang met God, wij zeker moeten zeggen: wij spreken Barbaars tot u en wij zijn Barbaars voor onszelf, sprekende in een onbekende taal. Is het niet zeker, dat wanneer wij spreken van de gezegende diepten van gemeenschap en omgang met God, er velen onder u zijn die hetzelfde moeten zeggen, als wat Petrus zeide tot de dienstmaagd: *ik weet niet wat gij zegt?* Het is geen wonder, dat de meesten van u onwetend zijn van de gezegende diepten van gemeenschap met Christus, want zelfs Zijn discipelen gaven bewijs, dat zij onwetend waren van deze twee grote diepten van gemeenschap met Christus, van Zijn tegenwoordigheid en afwezigheid. Zodat zij moesten erkennen: *wij weten niet wat Hij zegt.* Vóór wij beginnen met het vervolg van hetgeen wij u vóór de middag gepredikt hebben, willen wij u twee dingen zeggen, waaraan wij wensen, dat u aandacht wilt schenken.

1. Ten eerste. Er is een drievoudige gemeenschap met God.
 - ?? Er is in de eerste plaats een gemeenschap met God door gevoel, wanneer een Christen mag zeggen: *ik zie om naar Hem, Die naar mij omziet.*
 - ?? Er is ten andere een gemeenschap met God door geloof, wat een Christen brengt tot de blijde uitroep: *ik geloof in Hem, Die ik niet heb gezien, in Wien ik mij verblijf met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde.*
 - ?? Er is ten derde een gemeenschap met God in de ordinantiën, wanneer Christenen mogen zingen in de grote gemeente der heiligen, en zij hun stem opheffen en uitroepen: *"Hoe goed zijn uw tenten, Jacob, uw woningen, Israël! Het geklank des Konings is bij hem."*
2. Ten tweede. Wij wensen dat u er ook aandacht aan zult schenken, dat er vier tijden zijn, waarin een Christen wordt gebracht tot een heilige verlegenheid en tot de uitroep: *wat zal ik spreken?*
 - ?? Wanneer een Christen verkeert in verheven genietingen van God, dan wordt hij stil en verlegen. Dit is duidelijk uit de naam, die Paulus geeft aan zijn hooggaande blijdschap, als hij in het vierde vers van ons tekstkapittel zegt: *ik hoorde onuitsprekelijke woorden.* Het schijnt een tegenstrijdigheid te zijn, woorden te horen, die niet kunnen worden uitgesproken. Maar dit is de bedoeling, Paulus wil zeggen: *ik hoorde zulke hoge openbaringen van God, dat ik geen woorden kan vinden om er van te spreken.* Er zijn soms tijden, dat Christenen zoveel van God ontmoeten, dat zij hun genieting en blijdschap niet onder woorden kunnen brengen. Zij kunnen alleen uitroepen: *ik heb Hem gevonden, maar ik kan niet vertellen wat Hij is!*
 - ?? Een tweede tijd, wanneer een Christen wordt gebracht tot een heilige verlegenheid, en tot een: *wat zal ik spreken?* is, wanneer hij onder een diepe oefening van verla-

ting verkeert. Dat is een tijd, waarin hij stil wordt en niet weet, wat te spreken. Asaf zeide: "Ik was verslagen en sprak niet," Ps. 77:5. Hij kende geen taal, waarin hij zijn verlating kon uitdrukken, maar hij boezemde alleen dit woord uit: "Dacht ik aan God, zo maakte ik misbaar."

?? Een derde tijd, wanneer een Christen stil wordt, en niet kan spreken, is, wanneer hij verkeert onder diepe indrukken van de toorn van God, en hij staat in eigen kracht. Dan roept hij uit gelijk Job: "Och of mijn verdriet recht gewogen werd, en men mijn ellende tezamen in een weegschaal ophief." Mijn ellende is zo groot, dat mijn woorden worden verzwolgen. De toorn des Heeren drukt zo zwaar op mijn ziel, dat ik moet zwijgen en niet kan spreken.

?? Een vierde tijd, waarin een Christen wordt gebracht tot een heilige verlegenheid en tot een: *wat zal ik spreken?* is, wanneer beloften aan hem worden vervuld. Het is hem dan, zoals Hiskia het uitdrukt in die zoete en merkwaardige woorden: *wat zal ik spreken? Gelijk Hij het mij heeft toegezegd, alzó heeft Hij het gedaan.* De uitvoering van het verbond bracht Hiskia tot een: *wat zal ik spreken?* En tot een heilige en uitnemende verlegenheid. Hij kon geen woorden vinden, om de gedachten van zijn hart uit te drukken, maar hij kon alleen bewonderen en verbaasd staan.

Maar om meer bijzonder tot onze tekst te komen. Wij spraken in de voormiddag over de eerste zaak, die in de woorden wordt gevonden, welke deze is: dat Christenen soms buitengewone, verhevene en hoge openbaringen van God ontvangen. Wij hebben u getoond, dat zij daarin ondervinden enige bijzondere en heerlijke liefdesgemeenschap met God. Dit wordt duidelijk voorondersteld in wat Paulus. zegt: *Opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaring niet zou verheffen.* Ik zal bij deze zaak niet lang stilstaan om ze te bevestigen, maar let alleen op deze plaats, namelijk Jozua 10:14: "En daar was geen dag aan deze gelijk, vóór hem noch na hem, dat de Heere de stem eens mans alzo verhoorde." Dit verklaart, dat er soms uitnemende en voortreffelijke genietingen van God worden uitgedeeld aan de Zijnen.

Nu, daar ik tot u gesproken heb over de verschillende tijden, waarin Christenen genietingen van God ontvangen, en ik u enige blijken en bewijzen heb voorgesteld, waarbij u kunt weten of u kennis hebt van blijdschap in God, of dat u er een vreemdeling van bent, wil ik u nu acht overwegingen voorstellen, om u te bewegen en te overreden, om gedurig bezig te zijn in het najagen van deze dingen.

1. De eerste overweging is deze: *genieting van Christus en gemeenschap met Hem, worden geschonken, opdat ze vermeerderd zullen worden.* Jaag daarom naar deze edele en uitmuntende weldaden. In Maleachi 4:2 wordt gesproken van een uitnemende openbaring van Christus, want daar wordt gezegd: *"Ulieden daarentegen, die Mijn naam, vreest, zal de Zon der gerechtigheid. Opgaan",* dat is Christus zal opgaan. En dit wordt er aan toegevoegd: *"En gij zult uitgaan en toenemen als mestkalveren."* Wanneer de Zon der gerechtigheid over de ziel opgaat, dan is het een tijd van toenemen en vruchten dragen. Verlatenheid daarentegen is een onvruchtbare tijd voor een Christen. Wij mogen zinspelen op de woorden in Ps. 104:20 "Gij beschikt de duisternis, en het wordt nacht, in, dewelke al het gedierte des velds uittreedt." Wanneer het een nacht van verlating is, zullen alle beesten en afgoden, die in ons hart zijn, uittreeden en dan zullen zij snel groeien en sterk worden.

Ik wil duidelijk maken in welke opzichten blijdschap in God invloed heeft op groei en wasdom.

- (1.) In de eerste plaats geloven wij, dat wanneer de ziel heerlijke ontdekkingen van Christus ontvangt, zij dan 't meeste vermaak heeft in de oefening van de plicht. Wanneer loopt de ziel als de wagenen van Amminadab? [In het Nederlands vertaald: een zeer gewillig volk] Is het niet dan, wanneer de ziel leeft onder de innemende ontdekkingen van Christus? En wanneer een Christen veel bezig is in de oefening van de plicht, dan maakt de geestelijke groei ongetwijfeld snelle voortgang.
- (2.) In de tweede plaats willen wij duidelijk maken, dat het van veel invloed is op geestelijke groei en wasdom, dat de ziel verkeert onder de ontdekkingen van de schoonheid van Christus. Wanneer de ziel zich in Hem verlustigt, dan heeft ze een geringe achting voor alles wat minder dan Christus is. Het is een bewijs van de wasdom der genade in een Christen, wanneer hij een hoge achting voor Christus heeft, en geringe achting voor zichzelf, en van alles wat minder dan Christus is. Het is ongetwijfeld een overtuigend bewijs van wasdom, wanneer een Christen neerziet op alle zijn afgoden, en op de geschapen genoegens in de wereld, en ze gering acht.
- (3.) Het mag in de derde plaats duidelijk gemaakt worden uit de grote geestelijke kracht, die de Christen heeft tot doding zijner begeerlijkheden, wanneer de ziel zich in Christus verlustigt. Wij zinspelen op dit woord: IJzer scherpt ree met ijzer: alzo scherpt een man het aangezicht zijns naasten. (Engelse vert. Alzo doet het aangezicht van een vriend een vriend.) Het liefelijk aangezicht van onze dierbare vriend Christus, versterkt ongetwijfeld een Christen tot zijn plicht, en tot de doding van zijn begeerlijkheden.
- (4.) In de vierde plaats mogen wij het duidelijk maken uit de vruchten van de dierbare ontdekkingen van Christus. Zij zijn zonder enige twijfel van grote invloed op onze groei. In zulke tijden zijn er vele geestelijke invloeden van de hemel, waardoor onze takken worden groen gemaakt en onze wortels zich wijd uitspreiden. Is het niet bekend, dat de ziel dan meest groeit, wanneer haar de nauwste gemeenschap met Christus wordt toegestaan? Dan spruiten zij uit als de ceders op de Libanon, en verheffen hun takken tot de top der wolken. Ik erken, dat het een gezegend Christen is, die kan groeien onder verlating, die voortgang kan maken, wanneer Christus is weggegaan en Zich verbergt. Ik meen, dat dit woord van toepassing is: "Waarheen de Geest was om te gaan, daarheen gingen de raderen; (...) als die gingen, gingen deze; en als die stonden, stonden zij," Ezech. 1. Dit ligt er in opgesloten: de ziel, die verkeert onder de geestelijke invloeden van de hemel, beweegt zich snel, maar wanneer deze uitnemende, deze verlevendigende invloeden stilstaan, dan staat de ziel stil en maakt geen voortgang naar de hemel.

2. Een tweede overweging, die u mag overreden om veel te staan naar gemeenschap met Christus, en uitnemende blijdschap in Hem te vinden, is deze: *de tijd van genietingen in Christus, is de tijd waarin de Christen een uitmuntende schat van bevinding vergadert.* Wilt u weten wat de bevindelijke Christen is? Hij is de Christen die gemeenschap heeft met de Vader en met Zijnen Zoon, Jezus Christus. Dit is duidelijk uit de eerste zendbrief van Johannes, het eerste hoofdstuk. In het eerste vers vertelt hij iets van zijn bevinding. Hij zegt, *dat wat zijn ogen gezien hebben en zijn handen getast hebben van het woord des levens, zijn bevinding is.* In het derde vers geeft hij aan, wat de grond daarvan is.

Hij zegt: Waarlijk, onze gemeenschap is met de Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus. (Engelse vert.) Ik wil u drie voordelen noemen, die voortvloeien uit de bevindingen der heiligen, die zowel gevolg als oorzaak zijn van veel gemeenschap met God.

- (1.) Is de bevinding der heiligen niet een uitnemende pilaar van geloof voor een Christen, aan wie enige bevinding is gegeven door veel gemeenschap met God? Het is een bevinding, die zijn ziel zal ondersteunen, wanneer hij door de kracht van verzoeken in diepten gebracht is.
- (2.) Een tweede voordeel van bevinding is, de edele geboorte van gemeenschap met Christus. O, wanneer Christenen hun bevinding bespreken, die de geboorte van gemeenschap met God is, dan zijn zij meest smaakvol en verkwikkend voor hen. Deze bevindingen, die hen brachten tot gemeenschap en omgang met Christus, zijn geurige en opwekkende bevindingen.
- (3.) Deze bevindingen van gemeenschap met Christus, zijn bevindingen, welke bijzonder de edele genade van liefde zullen versterken. Wanneer een Christen op een plaats een teken, een Eben-Haëzer, mag oprichten en zeggen: *Tot hiertoe heeft de Heere mij geholpen*. En op een andere plaats een opgericht teken mag stellen, een Jegar Sahadutha, hetwelk betekent: *Een getuige van het verbond*. Nu, dan gevoelt hij zich aan God verbonden.

3. Een derde overweging, welke u mag opwekken tot het ernstig zoeken naar gemeenschap en omgang met Christus, is deze, dat het een tijd is, waarin liefde buitengewoon in oefening is. De bruid spreekt er van: "De Koning heeft mij gebracht in Zijn binnenkameren." En zij voegt er aan toe: "Wij zullen Uw uitnemende liefde vermelden, meer dan de wijn; de oprechten hebben U lief." Het is alsof zij wil zeggen: mijn hart had nooit zozeer de sterke werkingen der liefde, dan wanneer ik ben onder de zoete ontdekkingen van Christus. Is het niet bekend, dat soms een ziel, wanneer Christus is afgedaald om haar te bezoeken, zij zich gedwongen voelde uit te roepen: *o, dat ik een hart had, om Hem lief te hebben!* Is het niet bekend, dat soms een Christen, wanneer hij een verrassend bezoek van Christus had ontvangen, niet kon nalaten uit te roepen: *Wie zou U niet vrezen, Die de Koning der heiligen is!* Terwijl de Koning aan Zijn ronde tafel is, geeft mijn nardus haar reuk.

4. Een vierde overweging om u op te wekken tot ernstig zoeken van gemeenschap en omgang met Christus, is deze: *dat het is de tijd waarin de ziel veel geestelijke vreugde smaakt. Wilt u weten, wanneer het hart van een Christen zich verheugt?* Het is dan, wanneer er een gezegende omgang is tussen hem en de hemel. Wilt u weten, welke de tijd is, waarin het hart van een Christen in hem opspringt van vreugde? Het is dan, wanneer er geen wolk is tussen het liefelijk aangezicht van Christus en hem. Wanneer hem wordt toegestaan luide te roepen: *zie, Hij is de mijne! Zie, Hij is de mijne!* En wanneer hij Hem in zijn armen mag nemen. Dat is de tijd van veel geestelijke vreugde. Jezus zeide: "Ik zal u wederzien, en uw hart zal zich verblijden, en niemand zal uw blijdschap van u wegnemen", Joh. 16:22. Dat betekent: uw blijdschap zal vol zijn, u zult een volkomen en onveranderlijke vreugde hebben, wanneer Ik Mijzelf aan u zal openbaren.

Wat is de oorzaak, waarom Christenen zoveel in verlatenheid wandelen? Wat is de oorzaak dat de klachten van Christenen zo overvloedig zijn? Is het niet, omdat wij niet leven binnen het gezicht van een gekruisigde Christus? O wat is het een aangenaam leven, iedere morgen vóór wij uitgaan een ruim gezicht op Christus te hebben en uit te roepen: *Hij is de mijne!* En voor wij 's avonds naar bed gaan, een helder gezicht van Christus te hebben en uit te roepen: *Hij is de mijne en Hij zal het eeuwig zijn!* Dit zou

een reden zijn, dat een Christen wandelde met veel geestelijke vreugde en blijmoedigheid.

5. Een vijfde overweging om u te overreden veel en sterk te staan naar gemeenschap en omgang met Christus, is deze: het is de tijd dat de ziel veel overdenking heeft van Zijn hoogheid, majesteit en uitnemendheid. Dit is duidelijk uit Hooglied 1:4. Wanneer werd Christus door de Bruid een Koning genoemd? Was het niet toen de Heere met haar aan tafel zat? Wanneer was het, dat de overdenkingen die de bruid had van Christus, als het ware onbegrensd waren? Het was toen Hij nederdaalde en vriendelijk voor haar was.

Ik wil dit in het voorbijgaan zeggen: het is zeer moeilijk voor een Christen om onder verlatenheid dezelfde gedachten van Christus te behouden, als die hij had in Zijn gezelschap. Soms mag een Christen, wanneer hij Zijn tegenwoordigheid geniet, het uitspreken: *o Hij is liefelijk!* In verlatenheid zal hij zeggen: *eens had ik liefelijke indrukken van Christus, maar nu is het veranderd.* Daarom, wanneer Hij afwezig is, zoek dan toch Hem te kussen door de sluier heen, en verander uw gedachten van Hem niet. Geloof in een afwezige Christus, tot Hij afdaalt, om de sluier opzij te schuiven en u een ontdekking te geven van Zichzelf.

6. Een zesde overweging om u op te wekken tot het zoeken van verheven ontdekkingen van Christus, is, *dat er drie dingen zijn, die op zeer geestelijke wijze worden volbracht, wanneer Hij tegenwoordig is.*

?? Is niet de plicht van gebed een aangename plicht, wanneer Hij aanwezig is?

?? Is, ten tweede, het lezen van Gods Woord geen zeer aangename plicht, wanneer Christus tegenwoordig is bij de ziel? Ik ken geen twee middelen, die meer nuttig zijn tot opening van de Schrift, dan gebed en gemeenschap met Christus, want deze zijn de sleutels, die de diepste geheimen, die in het Boek opgesloten liggen, zullen openen.

?? Ten derde is de plicht van overdenking dan meest aangenaam aan een ziel, wanneer Christus tegenwoordig is. O hoe zoet zal een ziel mediteren, hoe verkwikkend zal de plicht van overdenking zijn, wanneer Christus nederdaalt tot Zijn volk, en hen verzadigt met Zijn vertroosting.

7. Een zevende overweging om u wakker te maken, opdat u zult strijden om gemeenschap en omgang met Christus, is deze, dat daardoor alle de genaden des Geestes levendig zullen worden en in oefening zullen zijn. Het zal dan zijn naar het woord: "Terwijl de Koning aan Zijn ronde tafel is", dat is, wanneer Christus afdaalt tot gemeenschap en omgang met ons, "geeft mijn nardus haar reuk", dat is, dat alle de genaden des Geestes levendig en in beweging zijn. Werkt het geloof niet krachtig, wanneer Christus aanwezig is? Verdwijnen dan niet alle wolken? Worden dan niet alle bezwaren weggenomen, wanneer Hij aanwezig is? De ziel, die tevoren nooit kon geloven, zal, wanneer Christus afdaalt om Zijn tegenwoordigheid te tonen, uitroepen: *Ik ben mijns Liefsten, en mijn Liefste is mijn.* Zijn de genaden van waakzaamheid, van tederheid en van vreze dan niet levendig en krachtig werkzaam?

Ongetwijfeld zou gemeenschap met Christus ons tot uitnemende Christenen doen groeien. Die gemeenschap, indien wij ze mochten verkrijgen, zoude ons doen verlangen vele dagen in omgang met Hem te leven. Mozes kon geen veertig dagen met Christus op de berg zijn, zonder dat zijn aangezicht blonk. De drie discipelen konden niet één uur met Christus op de berg Thabor zijn, zonder dat zij gedwongen werden uit te roepen: *het is ons goed hier te zijn; laat ons hier tabernakelen maken.*

8. De achtste overweging, waardoor u moogt worden aangezet, ijverig te zijn in het zoeken van verlustiging in Christus, is deze, dat in zo'n tijd de ziel wordt verheven tot een gezegende gelijkvormigheid met Hem. Wilt u weten, welke de tijd is, waarin een Christen de goddelijke natuur deelachtig wordt? Wilt u weten in welke tijd de gezegende lijnen van het beeld van Christus op de ziel worden gegraveerd? Het is de tijd, wanneer Christus nederdaalt om Zichzelf te openbaren. Dan zal dat woord vervuld worden: "En wij allen met ongedekten aangezicht de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest", 2 Kor. 3:18. Er is in gemeenschap met Christus een gelijkmakende kracht, daar zij ons doet opwassen in gelijkvormigheid met Hem.

9. De negende overweging, welke wij nog willen noemen, om u te bewegen, te jagen naar gemeenschap en omgang met Christus, is deze: een tijd van gemeenschap met Hem, is een tijd, waarin een Christen allerdiërbaarste openbaringen van de hemel ontvangt, waardoor hij verlangt ontbonden te zijn. Wanneer was het, toen Paulus deze woorden sprak: "*Ik heb begeerte om ontbonden en met Christus te zijn; want dat is zeer verre het beste*"? Het was de tijd, toen hij met Christus gemeenschap had. O, een ziel in gemeenschap met Hem, ontvangt ontdekkingen van de vreugde des hemels en van het grote goed, dat weggelegd is voor de heiligen!

Wij willen nu spreken van een zaak, welke wij afleiden uit het eerste gedeelte van onze tekst. Wij zullen u namelijk enige beletselen noemen, die een Christen verhinderen, om te geraken tot deze uitnemende, hoge en dierbare verlustiging in Christus. Wij zullen u tonen, wat een oorzaak is, dat een Christen niet wordt verblijd met deze uitnemende openbaringen.

?? Wij zullen ten eerste spreken *van sommige soevereine oorzaken en beletselen.*

?? Wij zullen ten tweede *zondige verhinderingen en beletselen* noemen.

Ten eerste. Wat betreft de soevereine oorzaken.

1. *Het is volmaakt bekend aan Christus, dat onze oude en zwakke vaten niet altijd de nieuwe wijn van vertroosting kunnen dragen.* Hij weet, dat zolang als wij in deze tenten der sterfelijkheid wonen, wij niet bekwaam zijn, vele hoge genietingen van Hem te ontvangen. Wanneer Christenen nabij Christus worden gebracht, vallen zij daarna gewoonlijk óf in de zonde van hoogmoed, óf in zonde van zorgeloosheid, óf in de geestelijke zonde van omzwerving. Deze zijn veeltijds de vruchten van de meest onmiddellijke gemeenschap met Christus en van toegang tot Hem. Daarom, zolang wij niet bekwaam zijn deze uitnemende genietingen te dragen, bewaart Hij ze tot de dag, waarop wij ze zullen kunnen dragen, wanneer wij zullen drinken van de nieuwe wijn in het koninkrijk van onzen Vader, en wij verzadigd zullen worden met deze uitnemende vertroosting.
2. Een andere vrijmachtige oorzaak is deze: *God beschikt het zó, dat de vrije genade in deze genietingen meer mag blijken en uitblinken.* Indien een Christen niet een nacht had, zowel als een dag, zou de vrijheid der genade, in de openbaringen van Christus, niet zo heerlijk uitblinken. Maar Christus geeft aan Zijn volk een nacht, zowel als een dag, zodat een Christen mag ten grave dalen met deze lofzang: deze genietingen waren de vrije gift van liefde.

3. Een derde soevereine oorzaak, waarom aan een Christen niet altijd wordt toegestaan deze bijzondere ontdekkingen van God te genieten, is, *omdat indien wij altijd onder zulke aangename bedelingen verkeerden, wij niet aan onze verhuizing zouden denken*. Maar Christus leert ons door Zijn afwezigheid deze les: *gij zijt pelgrims, u bent nog niet thuis*.
4. Wij zullen nog een vierde soevereine oorzaak noemen, waarom Christenen niet altijd duidelijke en hoge openbaringen van Christus ontvangen. *Hij weet, dat het niet tot ons geestelijk welzijn is, voortdurend zo'n voortreffelijke portie te hebben*. Hij weet, dat, indien wij werden gebracht tot het bed der liefde en daar mochten blijven, wij in slaap zouden vallen. Daarom verwisselt Christus dikwijls onze dag met een nacht, opdat wij waakzaam blijven. Een Christen valt veeltijds in slaap in het bed der liefde en neemt daar zijn rust, wanneer Christus allervriendelijkst voor hem is geweest.

Ten tweede. Wij zullen nu spreken over *zondige verhinderingen en beletselen*. Wij willen sommige strafbare en zondige oorzaken noemen, die een belemmering en verhindering zijn van die hemelse en voortreffelijke zaak, genieting van Christus en duidelijke tekenen van Zijn liefde te ontvangen.

1. *Gerustheid en zorgeloosheid zijn kwaden, die eens Christens genietingen buitengewoon verhinderen*. Dit is duidelijk uit Hooglied 5, waar wij zien dat luiheid en zorgeloosheid een vriendelijk bezoek verhinderen, dat Christus voornemens was te geven. Wij weten niet, of de bruid ooit weer zo'n bezoek heeft gehad, als Christus toen van plan was, haar te brengen. Ook kunnen wij uit Lukas 9 weten, dat het slapen van de discipelen enigszins een verhindering was van een aangename ontdekking van Christus aan hen, Die daar tegenwoordig was. Ik zal u drie redenen noemen, waarom een geruste en zorgeloze Christen nooit iemand kan zijn, die veel geestelijke genieting heeft.

- (1.) Een geruste Christen kan nooit hoge prijs stellen op Christus en bezoeken van Hem. Laat een Christen eens vallen in zekerheid en rust, dan zal hij op de genietingen, die hij heeft gehad, *Zoar* schrijven, dat betekent: *ze is klein*. Het is de tere, de gelovige, de waakzame Christen, die hoge prijs stelt op de liefde van Christus.
- (2.) Een geruste Christen kan nooit iemand zijn die veel geniet, daar hij geen moeite wil doen, om de liefde van Christus te smaken. Hij kan geen naarstigheid betrachten, om te geraken tot het zien van Zijn vriendelijk aangezicht. Dit blijkt overvloedig uit Hooglied 5, waar de slaperigheid van de bruid veroorzaakte, dat zij niet eens de moeite wilde nemen om Christus open te doen." Ik heb mijn rok uitgetogen, hoe zal ik hem weder aantrekken? Ik heb mijn voeten gewassen, hoe zal ik ze weder bezoedelen?"
- (3.) Een geruste Christen kan niet veel genieting hebben, daar een zorgeloos, geruste Christen, wanneer Christus toegang verlangt, Hem veeltijds weigert binnen te laten. Dit is duidelijk uit Hooglied 5:2, waar de rust en slaperigheid van de bruid de voornaamste oorzaak was, dat zij weigerde Christus open te doen, toen Hij verlangde binnen gelaten te worden. Zij hield Hem buiten de deur. Het is de waakzame Christen, die luistert naar de stem van Christus. Het is de waakzame Christen, die, wanneer Christus klopt, Hem met blijdschap inlaat. Ik wil zeggen, dat, zo u gesteld bent op die verkwikkende bezoeken van Christus, u werk moet maken van waakzaamheid. Ik wil de Christenen van deze tijden opdragen, dat, indien zij niet schuldig willen bevonden worden aan het licht achten van vertroosting van God, zij hun gerustheid en slaperigheid moeten afschudden, opdat zij niet slapen de slaap des doods.

Ik wilde dit nog zeggen tegen een slaperig, zorgeloos Christen: wat, indien Christus, wanneer Hij wil inkomen en u Hem niet wilt binnenlaten, slechts deze woorden tot u zou spreken: *Ik zweer in Mijn toorn, dat u Mijn aangezicht niet meer zult zien?* Zou het geen rechtvaardig vonnis van afsnijding zijn, dat Christus tegen u zou uitspreken, wanneer u omgang en gemeenschap met Hem licht acht?

Wat, indien Christus tot een slaperig Christen, die Hem niet wil open doen, wanneer Hij verlangt Zich te openbaren, zou zeggen: *Slaap nu voort en neem uw rust, want hij is nabij, die u verraadt?* Indien dit de taal was, die Christus tegen u zou uitspreken, het zou zeer rechtvaardig en uw verdiende loon zijn. Het zou rechtvaardig zijn, indien u het sluimeren liefhebt, dat Christus uw slapen met een eed bestrafte en tot u zei: *rust, want hij is nabij, die u verraadt.*

2. Een tweede verhindering, die voor de meeste Christenen een beletsel is, veel genieting van Christus te hebben, is deze: *de meeste Christenen verlangen niet sterk naar deze genietingen.* Waarom zijt u zo dikwijls benauwd en in banden? U wordt niet benauwd door Christus, maar u bent nauw in uw ingewanden. Is dit niet Zijn gebod en belofte: *Doe uw mond wijd open, en Ik zal hem vervullen?* Ik wil alleen deze vier dingen tot u zeggen:

- (1.) Er zal verzadiging zijn voor de dorstige ziel. Er is een belofte in het verbond der genade, dat de dorstige ziel zal drinken. "Want Ik heb de vermoeide ziel dronken gemaakt, en Ik heb alle treurige ziel vervuld", Jer. 31:25. Indien u dorst naar de gerechtigheid, zult u verzadigd worden.
- (2.) Ik wil dit nog zeggen: u kunt nooit bij Christus zoeken, boven hetgeen Hij machtig is te geven. Uw begeerte iets van Christus te ontvangen, kan nooit gaan boven Zijn bekwaamheid, het aan u te schenken.
- (3.) Uw begeerte iets van Hem te hebben, kan nooit uitgaan boven hetgeen Hij gewillig is u te geven. Christus is gewillig meer aan een Christen te geven, dan hij ooit kan begeren. Kent u dat verwijt niet, dat aan de discipelen gegeven wordt? "Totnogtoe hebt gij niets gebeden in Mijn naam. (Engelse vert.) Maar is het mogelijk dat de discipelen zo lange tijd met Christus geweest waren, en nooit iets van Hem hadden gebeden? Neen, maar ik zal u zeggen wat de bedoeling is. Het is deze: u hebt niets van Mij gebeden, in vergelijking met wat Ik u kan geven en waartoe Ik gewillig ben. U hebt Mij ook niets gevraagd in vergelijking met wat uw nood eiste.
- (4.) Ik wil u ook dit zeggen: Christus is soms zo neerbuigend, dat Hij aan de Zijnen blijdschap geeft, vóór zij roepen, volgens de belofte: "En het zal geschieden, eer zij roepen zo zal Ik antwoorden, terwijl zij nog spreken zo zal Ik horen", Jes. 65:24. Is het niet vreemd en wonderlijk, dat een Christen zal vinden eer hij zoekt? Ik wil dit nog zeggen: zoeken en verlangen naar geestelijke genietingen, is een uitnemende weg, veel van Zijn tegenwoordigheid te verkrijgen.

3. Een derde verhindering die eens Christens verlustiging in God belemmert, is deze: er zijn sommige afgoden, die het hart innemen, hetwelk een groot beletsel is voor verheven genietingen van Christus. Wij lezen in Ezech. 14:5: "Zij allen zijn door hun drekgoden van Mij vervreemd." En in Jes. 59:2, "Maar uw ongerechtigheden maken een scheiding tussen ulieden en uwen God, en uw zonden verbergen het aangezicht van ulieden, dat Hij niet hoort." Jeremia klaagt droevig hierover: "Uw ongerechtigheden wenden die dingen af, en uw zonden weren dat goede van ulieden", Jer. 5:25. Ik zou gaarne zien, dat een Christen, die lange tijd heeft geleefd onder afwezigheid van Christus, en die lange tijd is verlaten geweest, tot het besluit kwam, dat hij leeft onder

de macht van zijn afgoden. Dit staat vast: *Christus wil niet afdalen in een hart, waar een afgod woont.*

Ik zal u zeggen wat ons hart is. Het is evenals Bethlehem, dat, toen Christus en Zijn moeder daar kwamen om er de nacht over te blijven, vol was met gasten, *zodat er geen plaats voor Hem was.* Wanneer Hij tot ons hart komt, en verlangt binnengelaten te worden, dan moeten wij antwoorden: *er is hier geen plaats!* Hebben onze afgoden ons hart niet bezet, en vervullen zij onze ziel niet, zodat er geen plaats open is voor die koninklijke gast Christus? Ik wil dit tot u zeggen: Houd altijd de mooiste kamer van uw hart gereed voor die dierbare Gast Jezus Christus, opdat wanneer Hij Zich neerbuigt om u een bezoek te brengen, u alles in gereedheid hebt, Hem te ontvangen. Moet Christus niet dikwijls die klacht opheffen: hoe lang moet Ik staan, kloppende aan uw hart, tot Mijn hoofd vervuld is met dauw en Mijn haarlokken met nachtdruppen! Het is een uitnemend Christen, die altijd zijn hart kan bewaren voor de dierbare Christus.

4. Een vierde beletsel voor eens Christens vermaak in Christus, *bestaat in te grote verplichtingen, die wij met de wereld aangaan.* Gemeenschap met Christus en liefde tot de wereld, zijn dingen die niet kunnen samengaan. Indien u verheven ontmoetingen met Christus mocht kiezen, dan zult u een scheidbrief aan die grote afgod, de wereld, moeten ondertekenen. Dit is duidelijk uit Ezech. 8:3, waar wij lezen, dat vóór aan Ezechiël werd toegestaan de gezichten Gods te zien, *er een gelijkenis van een hand was, die hem nam bij het haar zijns hoofds; en de Geest voerde hem op tussen de aarde en de hemel.* Een Christen moet worden opgevoerd tussen de aarde en de hemel, en zo worden opgeheven boven deze lage en nietige dingen, vóór hij deze zielverkwikkende, deze uitnemende gezichten van God kan verkrijgen. Het is onmogelijk voor een Christen, twee heren te dienen. Het is onmogelijk voor een Christen, tegelijk Christus en de wereld lief te hebben. O maar dit is een Christen, die de maan onder zijn voeten heeft! Een Christen, die gedood is aan de wereld, vindt zijn vermaak in God. "En daar werd een groot teken gezien in de hemel, namelijk een vrouw, bekleed met de zon, en de maan was onder haar voeten, en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren", Openb. 12:1. Wanneer de kerk wordt voorgesteld als bekleed zijnde met de zon, wordt zij ook voorgesteld als met de maan onder haar voeten, dat wil zeggen, tredende op alle geschapen genoegens, die evenals de maan, onderworpen zijn aan verwisselingen.

5. Hoge genietingen worden voor een Christen verhinderd en belemmerd, *indien hij niet veel leeft in de beoefening van die plichten, door welke gemeenschap met Christus mag worden verkregen.* Ik meen, dat er deze drie plichten zijn, waarin een Christen dikwijls Christus mag ontmoeten:

?? De plicht van het eenzaam gebed.

?? De plicht van meditatie.

?? De plicht van onderzoek van het Woord. Dit zijn de drie plichten in welke een Christen zich veeltijds in God mag verblijden.

Ik wil, in het voorbijgaan, dit zeggen: een Christen is meer geneigd de genietingen, die hij heeft bij het lezen van het Woord, te verdenken, dan die hij heeft in het gebed. Wilt u weten, welke van de twee, de blijdschap in het gebed, en de blijdschap in het lezen, het meest een gelegenheid tot hoogmoed is? Het is ongetwijfeld de blijdschap in het gebed. Ik zal u daarvan twee redenen noemen.

?? De blijdschap of de genietingen bij het lezen of het horen van het Woord, schijnen meer onmiddellijke genietingen te zijn, waarin wij minder aan onszelf kunnen toeschrijven, als oorzaak van onze blijdschap, maar het Woord is het spreken van God tot de mens.

?? De blijdschap, die wij ontvangen bij het horen of het lezen van het Woord, is gewoonlijk meer zuiver, meer geestelijk, dan die wij hebben door het gebed, wanneer wij spreken met God alleen. Weet voorzeker, dat er veel geestelijke droesem is in de genietingen van een Christen, wanneer hij met God spreekt in het gebed.

6. Er is een zesde beletsel, dat eens Christens verlustiging in God belemmert. *Hij zal niet veel genieten, wanneer hij tot het gebed komt, zonder de volgende drie eigenschappen:*

- (1.) Wij bidden meestal niet met ootmoed. Dat is de voornamste oorzaak, waarom wij niet veel blijdschap van God ontvangen. Is niet de nederige Christen, de Christen die het meest geniet? Is het niet de Christen, die het diepst in het stof zit, die dikwijls verheven wordt tot de derde hemel, om onuitsprekelijke woorden te horen? Is het niet de Christen, die uitroept: *ik ben geringer dan alle Uw weldaden*, aan wie het wordt toegestaan te proeven van de zuivere rivier van het water des levens, die voortvloeit uit de troon Gods?
- (2.) Wanneer een Christen tot het gebed komt, en maakt geen gebruik van Christus als Middelaar, zo heeft hij niet veel gemeenschap met Hem. Als wij lezen in Ef. 3:12, "In dewelke wij hebben de vrijmoedigheid en de toegang met vertrouwen, door het geloof aan hem", dan zien wij dat Paulus daar verklaart, dat de deur van toegang tot God en van gemeenschap met Hem, het geloof in Christus Jezus, onze Middelaar is, in Wie wij moeten worden gebracht tot Zijn binnenkamer.
- (3.) Een Christen bidt dikwijls met weinig innigheid. Daarom geniet hij meestentijds niet veel. Ik denk, dat indien sommigen onze eenzame gebeden konden afluisteren, zij meestentijds deze drie dingen zouden mogen zeggen:
 - ?? Die persoon daar, is niet bijzonder bekommerd om de dingen waarom hij bidt, hij maakt wat plichtplegingen voor God. Hij zoekt om zaken, die hij niet echt mist en bidt om zaken, waaraan hij geen gevoelig gebrek heeft.
 - ?? Indien sommigen ons hoorden bidden, wanneer wij alleen zijn, dan ben ik er van verzekerd, dat zij mochten zeggen: die persoon daar, heeft niet het geloof in de Godheid. Hij spreekt tot God als tot zijns gelijke. Hij heeft niet van vrees als hij met Hem spreekt.
 - ?? Indien sommigen de gelegenheid hadden ons te horen, wanneer wij alleen zijn in het gebed, dan mochten zij wel uitroepen: die persoon daar leeft buiten het gezicht van zijn noden, en dat maakt hem zo vormelijk in zijn bidden. Er is dit gebrek in onze gebeden, dat onze blijdschap in God ten zeerste verhindert: wij bidden niet uit een *beginsel van geloof*. Sommige Christenen, wanneer zij in een verlaten toestand zijn, geven zichzelf een antwoord, vóór zij beginnen te bidden. Zij zeggen: *wij zullen God toch niet vinden, hoewel wij Hem zoeken*.

7. Er is een ander beletsel, hetwelk deze edele openbaringen van liefde verhindert. Het is dit, *dat een Christen veeltijds niet verkeert onder indrukken van de majesteit en de geduchtheid van God*. Wilt u weten in welke tijd aan een Christen de meest uitnemende openbaringen van Christus worden toegestaan? Het is dan, wanneer hij het meest verkeert onder diepe indrukken van de majesteit van God. Toen de bruid onder zulke indrukken van Christus verkeerde, bracht haar dit tot deze blijde uitroep: "Hij voert mij in het wijnhuis, en de liefde in Zijn banier is over mij."

Wij zullen nog enkele opmerkingen maken over het eerste gedeelte van de tekst, en u enkele verschillen voorleggen tussen de genietingen van een schijnheilige en van een

waarlijk begenadigde. Want er is een blijdschap van de geveinsde en er is een blijdschap van hen, die waarlijk begenadigd zijn.

Ten eerste. *Er is verschil tussen deze twee soorten van blijdschap.* Zij verschillen in trap en mate. De genieting van een schijnheilige wordt slechts smaken genoemd in Hebr. 6:4 en 5. Het is slechts proeven, zoals een wijnhandelaar toestaat aan een koper. Dat is de voornaamste genieting van een schijnheilige en het is een groot verschil met wat wij lezen in Hooglied 5:1, "Eet vrienden, drinkt, en wordt dronken o liefsten." Er is groot verschil tussen het proeven van een schijnheilige en het dronken worden van een begenadigd Christen, door de wijn van Zijn vertroosting. "Zij worden dronken van de vettigheid Uws huizes, en U drenkt ze uit de beek Uwer wellusten", Ps. 36:9.

Ten tweede. *Er is verschil in de vruchten.* De vruchten die voortvloeien uit de blijdschap van iemand die waarlijk godzalig is en van een geveinsde, verschillen zeer. Ik zal u de vruchten noemen van de blijdschap van een geveinsde.

1. De eerste is *hoogmoed*. Zij weten niet wat het is, ootmoedig te worden door de ontdekkingen van God. Hoe meer zij van God zien, hoe meer zij zien van zichzelf. Dat wil zeggen, dat indien Christus hen verheft in de bedeling van algemene genade, zij zichzelf verheffen.
2. De tweede vrucht van de genieting van een geveinsde is *zelfverzekerdheid*. Een schijnheilige ontvangt zelden blijdschap zonder zorgeloos te worden.
3. Een schijnheilige is meer ingenomen met zijn genietingen, dan met de Persoon, Die ze schenkt. Een onoprechte wist nooit wat het was, Christus lief te hebben, om de gunsten die hem werden bewezen. Maar het hart van de geveinsde wordt vervoerd door de weldaad zelf. Hooglied 1:2 doet ons zien, dat de genietingen van een oprecht Christen een geheel ander gevolg heeft: "Uwe oliën zijn goed tot reuk, Uw naam is een olie die uitgestort wordt; daarom hebben U de maagden lief." Daar wordt niet gezegd, dat Christenen de weldaden, die hun geschonken worden, liefhebben, maar de maagden hebben U lief. Het is alsof de bruid wilde zeggen, dat er geen genieting is, die een Christen ontvangt, of het vermeerdert zijn liefde en vermaak in Christus. Wanneer zij Christus genieten, dat doet hen stijgen in hun liefde tot Christus en in hun vermaak in Hem.
4. De vierde vrucht, die veeltijds voortvloeit uit de vreugde van een schijnheilige, is de versterking van *zijn liefde tot de afgoden*. Ik veronderstel, dat het bekend is, dat zijn hart nooit zijn afgoden méér aanhangt, dan nadat hij iets genoten heeft. Ik wil er niet over disputeren, of zo'n persoon genade van God heeft of niet, maar het is zeer nodig voor zo iemand, zichzelf nauw te onderzoeken.

Ten derde. *Er is verschil in de oorsprong en fontein.* De oorsprong en fontein van de blijdschap van een geveinsde is slechts algemene liefde. Maar de fontein van eens Christens blijdschap is de liefde, die stroomt uit het onbegrensde en eeuwig blijvend Verbond. Er is geen uitdeling van liefde, er is geen ontdekking van Christus, die Christenen ontvangen, of daar spreekt op verhevene wijze uit, dat Hij hen liefheeft en er vermaak in heeft Zichzelf aan hen te openbaren. Ik vermaan u, omdat er zo'n uitnemende zoetheid is in de genieting van God, en er zulke voortreffelijke gunsten wachten op een Christen die zich in God vermaakt, dat u zeer zult staan en jagen naar deze genietingen.

Ik zal alles wat wij hebben gezegd, besluiten met vier meest verschrikkelijke en vreeslijke woorden, die Christus zal spreken tot hen, die volstandig gemeenschap met Hem hebben onderschat.

1. Het eerste vreeslijke woord, dat Christus zal spreken tot hen, die gemeenschap met Hem hebben licht geacht, in de dag, wanneer zij zullen staan voor Hem, Die is de Rechter van levenden en doden, zal zijn: *ga weg!* U, die niet wilde gehoorzamen aan dat dierbaar gebod, tot Christus te komen om deel aan Hem te hebben en in gemeenschap en omgang met Hem te komen, maar volstandig wilde weggaan, Hij zal uw loon geven op die dag. *Ga weg!* Dat eeuwige vonnis van onveranderlijke uitsluiting van Christus zal bekrachtigd worden, en de ziel zal eeuwig uitgeworpen zijn van de tegenwoordigheid van Christus en van de heerlijkheid Zijner sterkte.
2. Het tweede vreeslijke vonnis, dat zal worden uitgesproken tegen hen, die gemeenschap en omgang met Christus hebben licht geacht, zal dit zijn: *omdat u Mij hebt licht geacht en onderschat, zal Ik ook u licht achten.* Het zal zijn overeenkomstig het woord: "Die Mij versmaden zullen licht geacht worden." Weet dit, dat indien u weinig prijs stelt op gemeenschap en omgang met Christus, Hij weinig prijs zal stellen op gemeenschap en omgang met u.
3. Het derde vreeslijke en verschrikkelijke vonnis, dat zal worden uitgesproken over u, die gemeenschap en omgang met Christus licht geacht hebt, zal zijn: *er is gemeenschap tussen u en uw afgoden, tussen uw hart en uw afgoden.* Er is een scheiding tussen uw hart en Christus en dat huwelijk tussen uw hart en uw afgoden zal eeuwig van kracht blijven, omdat u uzelf in uw afgoden vermaakt hebt. Ik zeg dit tot u, alleen om u te bewaren, opdat het met u niet ga naar het verlangen van uw hart.
4. Ik wil dit nog tot u zeggen: weet en geloof het, *er naderen droevige en vreeslijke dagen, wanneer u zult weten en verstaan, dat gemeenschap met Christus uw behoud zou zijn geweest.* Ik kan dit met zekerheid profeteren: de dag nadert, wanneer uw ogen zullen beginnen te breken, wanneer de koning der verschrikking uw muren zal beklimmen, en de pennen van uw tabernakel zal losmaken en u gedwongen zult zijn uit te roepen: o, dat de tijd wederkeerde en ik meer van mijn tijd mocht hebben gebruikt voor God, en om gemeenschap en omgang met Hem te hebben. Weet dit, dat dit de uitroep zal zijn van de meest geachte Christen die er op aarde leeft, wanneer hij zal staan op de lijn tussen tijd en eeuwigheid: *wee mij, wee mij, dat ik ooit gemeenschap met Christus zo licht achtte.* Dan zal er geen gelegenheid meer zijn tot gebed, hetwelk in de tijd verzuimd is. Daar zal geen vormelijk gebed meer zijn, maar zulke gebeden zullen u in die dag overtuigen.

Maar u, die oprecht begeert met Christus te verkeren, en gemeenschap en vereniging met Hem te hebben, weet dit, dat er een vijfvoudige nacht is, die plotseling zal eindigen voor hen, die de verschijning van onze gezegende Heere Jezus verwachten.

1. Er is nu een nacht van droefheid over u, die plotseling zal eindigen en verdwijnen, wanneer alle tegenheden waarmede u bezocht wordt, zullen ophouden en verzwolgen worden door een eindeloze genieting van Christus.
2. Hier is een nacht van verlating, die plotseling zal wegvlieden en verdwijnen in die wonderlijke diepten van gemeenschap en omgang met Hem.
3. De nacht van uw pelgrimschap zal plotseling eindigen. De nacht van uw duisternis en onwetendheid zal plotseling wegvlieden. De nacht van de tijd zal plotseling over

zijn, wanneer de dag van de eindeloze eeuwigheid zal aanbreken en u die dierbare vermaken zult genieten, die weggelegd zijn voor de heiligen.

Wat kunt u begeren, o verwachters van de hemel, o gevangenen der hoop, o huisgenoten Gods? Wat kunt u begeren, dat niet voor u is bereid? Slaat u niet dikwijls uw ogen naar de hemel en ziet uit naar de dag, waarop u zult worden verzadigd, en Christus u zal ontvangen? Ik wil dit woord tot u zeggen: *"Alzo zullen wij altijd met de Heere wezen. Zo dan, vertroost elkander met deze woorden."*

O die gezegende diepten van eeuwige omgang met God! Die verheven openbaringen van God, die wachten op hen, die hun hart aan Christus hebben gegeven! Ik erken, dat het een verborgenheid voor ons is, te verstaan wat het leven is der heiligen, die nu Boven zijn. Het is voor ons een heilgeheim wat wij niet kunnen begrijpen. Uw onsterfelijke geesten zullen eeuwig zich verheugen in Hem, die is de Vader der geesten. Wij kunnen deze verborgenheid niet bevatten, hoe de heiligen, zo onwetend hier, bekwaam zullen zijn te begrijpen alle eindeloze verborgenheden en geheimen van de Goddelijke dienst.

Daar zal geen klacht meer zijn over de afwezigheid. Daar zal geen klacht zijn over ongelooft. Er is daar geen klacht over onwetendheid. Daar is geen klacht over geringe wasdom. Alle klachten zullen daar lieflijk opgelost zijn.

Hier is het huis van klachten, de hemel is het huis van lof. Hier is het huis van droefheid, de hemel is het huis van vreugde. Hier is het huis van ons pelgrimschap, maar de hemel is de plaats van onze rust. Hier is het huis van onze ellende, maar de hemel is het huis van onze eeuwige troost, hemelse vertroosting en verzadiging, waar geen einde zal zijn van onze blijdschap en vreugde. Wacht dan, want ziet Hem, Hij komt met tienduizenden Zijner heiligen.

Ik wil dit nog tot u zeggen en eindigen. Zal het niet een heerlijke dag zijn? Zal het niet een verkwikkende dag zijn? Als uw voeten zullen staan op de top van de berg Sion, met die honderd vier en veertig duizend, die getekend zijn aan hun voorhoofden? O, wat een dag zal het zijn, wanneer er een algemene verzameling zal zijn van de eerstgeborenen, wanneer alle de heiligen, die geweest zijn, of zullen zijn, voor Christus zullen staan...! Wat een dag zal het zijn, wanneer Christenen de erfenis zullen verkregen hebben, en bezitters zullen zijn van die dingen, waarop zij hoopten...! Er is geen belofte, die dan niet zal vervuld worden. Al het goede, waarvan tot hen gesproken is, zal hun dan geschonken worden.

De dag der opstanding zal zijn de dag van vervulling. De dag der opstanding zal zijn een dag van verlossing. De dag der opstanding zal zijn een dag van verkwikking. De dag der opstanding zal zijn een dag van bevrijding, wanneer alle heiligen voor Hem zullen staan en zullen worden thuis gebracht in hun eeuwige woning, in de blijvende stad, die voor hen verworven is. Dan zullen zij waarlijk verzadigd worden met uitnemende openbaringen, en dan zullen zij ontvangen de meest klare, de meest dierbare en de meest onmiddellijke ontdekkingen van God.

Nu, laat die gezegende dag komen, en laten alle andere dagen wegvlieden. Amen

DERDE PREEK

En opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet zou verheffen, zo is mij gegeven een scherpe doorn in het vlees, namelijk een engel des satans, dat hij mij met vuisten slaan zou, opdat ik mij niet zoude verheffen. 2 Kor. 12:7.

Hij die afdaalt in deze gezegende diepten van gemeenschap en omgang met God, zal de wonderen des Heeren zien. Hij, aan wie wordt toegestaan te smaken de uitnemendheid der openbaringen, is gedwongen te zeggen: *o, dat de dag mocht aanbreken, waarop ik zal weten wat het grote doel was van gemeenschap en omgang met God!* Gevoelt een Christen zich soms niet zó gesteld, dat hij uitroept: *o, dat ik mocht wegvaren als de schepen van sterk verlangen en eindelijk mocht weten, wat het is de vreugde in het Hogerhuis te smaken, daar ik weet wat het is de vreugde in het Lagerhuis te genieten!*

Vóór wij komen tot onze tekst, wil ik dit tot u zeggen: ik meen dat op de poorten van onze stad, en op de deuren van onze kerk, dit mag worden gegraveerd: *Christus is heengegaan! Christus is heengegaan!* Heeft Hij Zich niet in grote mate aan ons onttrokken? Is dit niet gegraveerd op uw eenzame gebeden: *Christus is heengegaan!* Is dit niet gegraveerd op uw luisteren naar de preken: *Christus is heengegaan!* Is het niet meestentijds, indien niet altijd, gegraveerd op ons preken: *Christus is heengegaan!*

De Heere spreekt droevige dingen tot ons, wanneer wij niet treuren om een afwezige Christus. Er zijn sommigen, die niet weten te onderscheiden tussen tegenwoordigheid en afwezigheid. Er zijn sommigen, die de aarde tot hun hemel willen maken, maar ik ben er zeker van dat zulke personen de hemel nooit zullen binnengaan. Sommigen van hen, wanneer zij onder voorspoed neerzitten, zeggen van de wereld: *het is ons goed hier te zijn, laat ons hier een tabernakel bouwen.*

Bij de laatste gelegenheid dat wij over onze tekst spraken, hebben wij u gezegd, dat er in Paulus' toestand vijf dingen waren, welke wij hadden te beschouwen.

1. Ten eerste, dat er sommige bijzondere tijden zijn, waarop Christus aan de Zijnen geeft en uitdeelt uitnemende en zielverkwikkende genietingen van Zichzelf, hetwelk is vooropgesteld in deze woorden: *"Opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet zou verheffen."* Dit zegt ons, dat Paulus uitnemende openbaringen en gezichten van God had ontvangen.
2. De tweede zaak, die wij hebben behandeld, was, dat de heiligen, in de beste en meest bevoorrechte toestand waarin zij in de tijd kunnen verkeren, geneigd zijn misbruik te maken van die grote weldaden. Dit is vervat in de woorden: *"Opdat ik mij niet zou verheffen."* Dit betekent dat Paulus in gevaar was, overvallen te worden door hoogmoed, vanwege zijn voorrechten.
3. De derde zaak in de woorden was, dat de heiligen kennis maken met kwellende bezoeken Gods, maar dat er een zoet einddoel van liefde tot ons welzijn aan verbonden is. *Aan Paulus werd gegeven een scherpe doorn in het vlees, een engel des satans, die hem met vuisten sloeg.* Het doel van deze bezoeking was: *"Opdat ik mij niet zoude verheffen."* Dit was het liefelijk oogmerk Gods, in het zenden van een engel des satans, een doorn in het vlees.
4. Ten vierde leerden wij uit de woorden, dat het is de plicht van een Christen, te letten op het zoete einddoel van liefde, dat God heeft in het beschikken van donkere bezoeken. Paulus heeft dit opgemerkt, en is tot het besluit gekomen, dat hij onder zo'n donkere bedeling leefde tot dit doel: *"Opdat ik mij niet zoude verheffen."*

5. Ten vijfde is dit in de woorden, dat er sommige tijden zijn, waarin de satan een Christen sterker en heviger aanvalt dan op andere tijden. Dat vinden wij in dit gedeelte van de tekst: *'Mij is gegeven een scherpe doorn in het vlees, een engel des satans, dat hij mij met vuisten slaan zou.'* Dat zegt ons, dat de sterkste aanvallen op een Christen plaats hebben, na hun meest verheven genietingen van God. Wanneer een Christen het dichtst bij de hemel is, poogt de duivel hem het dichtst bij de aarde te brengen.

Ik geloof dat de satan nooit zo'n grote overwinning op een Christen behaalt, dan in de tijd wanneer hij het dichtst bij God is. Want de slag die de satan dan toebrengt, was niet door de Christen verwacht en daarom is het zo'n ontmoedigende slag, en het is een val, waardoor de Majesteit van God wordt aangezet, om Zich lange tijd te verbergen. En het is een slag waardoor de Christen zijn aandeel gaat betwisten en verdenken, en zo hij teergevoelig is, zal hij treurende in zijn graf dalen. Ik wil dit alleen zeggen, dit is de weg, waak na genietingen, want hij is nabij, die u verraadt.

- ?? Maar ik zeg dan eerst, dat er sommige verheven bedelingen van liefde zijn, en openbaringen van God, die Hij geeft aan Zijn eigen volk. Wij hebben daaruit verschillende dingen aan u voorgesteld.
- ?? Wij hebben een weinig gesproken over de bijzondere tijden waarop een Christen verheven, geestelijke blijdschap geniet.
- ?? Daarna, wat die blijdschap in God is.
- ?? Toen hebben wij gesproken over sommige blijken en bewijzen, waarbij wij onszelf konden onderzoeken, of wij ooit enige genieting van God hadden.
- ?? Daarop hebben wij sommige overwegingen genoemd, om u op te wekken, veel bezig te zijn in het najagen van geestelijke genietingen.
- ?? En ten laatste hebben wij beletselen genoemd, die oorzaak zijn dat uitnemende openbaringen en verheven genietingen van God ons worden onthouden.

Wij zullen nu zes tijden noemen, waarin een Christen een zeer sterk verlangen en een vurige begeerte heeft naar verlustiging in God. Want dit is zeker, er gaan sommige tijden over eens Christens hoofd, waarin hij helemaal geen verlangen heeft naar liefde van Christus. Ja, het gebeurt soms, dat wanneer die liefde hem wordt aangeboden, hij ze afslaat, als in Hooglied 5:2 en 3. Wij zouden u zes tijden noemen, wanneer een Christen de meest sterke verlangens en begeerten naar Christus heeft.

Ten eerste. *Onmiddellijk na zijn eerste bekering, wanneer Christus en hij zich voor het eerst aan elkander verbinden.* Dat is de tijd van zijn verlangen. Gemeenschap met Christus zal dan dierbaar zijn in zijn ogen. Dit is duidelijk uit Jer. 2:2, waar wordt gesproken *van de weldadigheid uwer jeugd en van de liefde uwer ondertrouw.* Dat zegt ons, dat Christus de sterkste liefde van Zijn volk ontvangt, wanneer zij voor het eerst elkander ontmoeten en samen de koop sluiten. Dat de eerste liefde van een Christen dikwijls een grote en sterke liefde is, blijkt uit deze woorden: *'Maar Ik heb tegen u, dat u uw eerste liefde hebt verlaten.'* Ik ben niet van mening, dat de liefde diep en sterk geworteld is, terstond na eens Christens eerste bekering. Maar de edele daden en de heerlijke oorsprong van liefde komen bijzonder in het licht, dadelijk na de dag, waarop het huwelijkscontract tussen Christus en de ziel is ondertekend. Is het niet om die reden dat Christenen zich hebben uitgedrukt met de woorden van Job: "Och of ik ware gelijk in de vorige maanden, gelijk in de dagen toen God mij bewaarde! Toen Hij Zijn lamp deed schijnen over mijn hoofd, en ik bij Zijn licht de duisternis doorwandelde." Ik zal u

twee redenen noemen, waarom eens Christens verlangen naar geestelijke genieting het meest ernstig en krachtig is, kort na zijn bekering.

- (1.) *Dan is de ziel het meest afgetrokken van zijn begeerlijkheden.* Niet, dat het leven van de begeerlijkheden dan totaal is weggenomen, maar de begeerte naar zijn afgoden is dan het meest geblust en verzwakt. De ziel heeft dan geen begeerte dan naar Hem, en roept: wanneer zal ik Hem vinden? Zeg mij waar Hij leert. De Christen, in de eerste tijd na zijn bekering, neemt Jezus in zijn armen en zegt: *zie, Hij is de mijne!* Hij neemt Jezus in zijn armen in de avond en zegt: *zie Hij is de mijne, en zal het eeuwig zijn!*
- (2.) De tweede reden is, *dat Christus Zich in die tijd gewoonlijk dikwijls aan Zijn volk openbaart.* Hij geeft hen dan bewijzen van hun huwelijk, Hij geeft hen het dal van Achor, als een deur der hoop. Deze zoete openbaringen van God, maken de ziel meest vurig in verlangen naar onderhouding en vermeerdering van liefdeblijken. Ik veronderstel dat er velen zijn, die meenden aan Christus verbonden te zijn, die nu moeten uitroepen: *o waar is mijn eerste liefde! O waar is mijn eerste geloof! O waar is mijn eerste doding van zonde! O waar is mijn eerste teerheid!*

2. De tweede tijd, waarin een Christen een zeer sterk verlangen naar Christus heeft, is *de tijd wanneer de consciëntie ontwaakt is na enige zware of ergerlijke zonde, en God hem in waarheid de vergeving van zonden preekt.* Maar zij durven en kunnen er de hand niet op leggen, maar begeren dat het grote en brede zegel op de vergeving mag worden gelegd, en dat zij de gevoelige liefde van God mogen gewaar worden. Ik wil dit zeggen, dat vergeving die aan een Christen wordt bekend gemaakt, na zware zonden, nauwelijks door hem kan worden aanvaard zonder genietingen. David kon de vergeving niet aanvaarden, hoewel ze hem was bekend gemaakt, maar hij bad nog om vergeving, met deze toevoeging: *"Geef mij weder de vreugde Uws heils."* Ik wil u vier redenen noemen, waarom een afgeweken Christen, nadat hij vergeving heeft ontvangen, zeer verlangt naar blijdschap in God en naar Zijn gevoelige tegenwoordigheid.

- (1.) Hij kan geen troost hebben uit de vergeving, vóór blijdschap aan hem wordt gegeven. Anders is hij altijd geneigd het pardon te verdenken, en te zeggen: het zou vermetelheid van mij zijn, de genade van vergeving aan te nemen. Nu, de kennelijke blijdschap in God zal zonder twijfel de achterdocht van het ongelooft het zwijgen opleggen, en zal de Christen op het pardon doen zien, met troost.
- (2.) De tweede reden is, dat een Christen in twijfel zal zijn, of God een vijand of een vriend is, zolang hij Hem niet verzoend ziet en zolang hij niet de glimlach van Zijn aangezicht heeft aanschouwd. Anders zal hij niet getroost zijn. Indien Gods tong (met eerbied gesproken) zou zeggen: *"Wees welgemoed, uw zonden zijn u vergeven;"* maar Hij werpt een sluier over Zijn aangezicht, dan is toch een Christen nog geneigd, om God als zijn vijand te beschouwen.
- (3.) Een derde reden, waarom een Christen, na een tijd van afwijking, het meest verlangt naar gemeenschap met God, is, dat hij dan overtuigd is van het grote voordeel van gemeenschap met God. Wanneer is de Christen het meest overtuigd van het voordeel van blijdschap in God? Is het niet, wanneer de consciëntie is ontwaakt, nadat de ziel is afgeweken? Dan zegt een Christen: *"Eén dag in Uw voorhoven is beter dan duizend elders; ik koos liever aan de dorpel in het huis mijns Gods te wezen, dan lang te wonen in de tenten der goddeloosheid."*
- (4.) De vierde reden, waarom een Christen dan zeer gesteld is op geestelijke blijdschap, is, dat er in die tijd veel zoetheid en voortreffelijkheid in Christus is. Dit doet hem uitroepen: *o, dat ik Hem tussen mijn borsten had, ik zou Hem nooit laten gaan!* Ik

wil nog alleen dit zeggen: laat een Christen zijn vergeving geloven, en dat zal de weg zijn om de vreugde des heils te smaken. "Nadat gij geloofd hebt, zijt gij verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte.

3. Een derde tijd, wanneer een Christen buitengewoon verlangt naar genieting van God, *is, wanneer hij verkeert onder hoge ontdekkingen van de uitnemendheid van Christus.* Wanneer de ogen van zijn verstand worden verlicht in de kennis van Christus, dan vatten zijn genegenheden vlam, en hij begint uit te roepen: *o wanneer zal Christus terugkeren?* Dit is duidelijk uit Hooglied 1. In het derde vers vermeldt de bruid de uitnemendheid van Christus, en daaraan voegt ze toe in het vierde vers: "Trek mij, wij zullen U nalopen." Ik wil slechts twee redenen noemen, waarom een Christen in die tijd sterk verlangt naar genieting van God.

- (1.) De eerste reden is, dat een Christen dan veel verliest van zijn begeerten naar de wereld. De openbaringen van Christus zijn als het ware het graf van de begeerlijkheden van een Christen. Dan, wanneer hij los gemaakt is van zijn verlangen naar de dingen van de wereld, begint hij zeer te verlangen naar het heil in Christus.
- (2.) De tweede grond is, dat de ontdekkingen van Christus een Christen sterk doen verlangen naar het genieten van Zijn Persoon. Ik ben er van overtuigd, dat indien wij eens mogen komen tot dit besluit: *Christus is onvergelykbaar!* Als wij dat met ons hart geloofden, zouden wij niet zo gemakkelijk buiten de tegenwoordigheid van Christus kunnen leven. Is het niet bekend, dat een Christen, die verkeert onder de indrukken van die dierbare ontdekkingen van Christus, een ogenblik van Zijn afwezigheid beschouwt als een kleine eeuwigheid? Zij zijn van gevoelen, dat duizend jaren tegenwoordigheid van Christus is als één dag, en als een nachtwake wanneer ze voorbijgegaan is.

4. Een vierde tijd, wanneer een Christen sterk verlangt naar de liefde van Christus, *is, wanneer hij in de oefening van geloof verkeert.* Dit is de tijd, waarin een Christen verlangt naar genieting van Christus. De bruid zegt in Hoogl. 5:6: "Ik deed mijn Liefste open", wat betekent *de oefening van geloof.* Zij voegt er aan toe: "Ik zocht Hem." Zij noemt Christus, mijn Liefste, en zegt: *ik zocht Hem 's nachts op mijn leger, en ik zal nu opstaan en Hem zoeken.* Wanneer wij leven in het bewustzijn van ons aandeel aan Christus, dat zal ons ongetwijfeld veel doen verkeren in verlangen naar Zijn liefdesuitlatingen.

5. Een vijfde tijd, wanneer een Christen sterk verlangt naar genieting van Christus, *is de tijd waarin hij leeft onder de oefening van zijn liefde.* Dit is duidelijk uit Hooglied 3:1. De bruid noemt Christus: "Hem, Die mijn ziel liefheeft." En zij voegt er onmiddellijk aan toe: "Ik zocht Hem." Zij zocht ernstig naar Hem, en met een sterk verlangen. Ik wil drie redenen aangeven, waarom de ziel, in de oefening van liefde, veel staat naar de liefdesbewijzen van Christus.

- (1.) Alle de plichten, tot welke zo'n ziel zich begeeft, zijn haar aangenaam en licht. Wilt u weten wat de plichten aangenaam maakt? Het is liefde. Wanneer de ziel verkeert in de oefening van liefde, zegt ze: o gebed, je bent mijn vermaak! *O overdenking, je bent mijn verlustiging!*
- (2.) De tweede reden is deze: een ziel die leeft in de oefening van liefde, kan niet buiten de genieting van de Persoon, Die zij liefheeft. U weet wat het is, dat de afwezigheid

van Christus aan Zijn volk zo lang doet schijnen. Het is liefde. Als we het zo mogen zeggen, liefde is een slecht rekenaar, zij kan niet goed rekenen. Want het eerste uur van Christus' afwezigheid doet haar uitroepen: *hoe lang Heere, is het voor altijd?* Liefde is ook een slecht rekenaar wanneer zij lange tijd van verlustiging in God heeft gehad, want dan zegt zij: *dit was maar een ogenblik, en als een nachtwake wanneer zij is voorbijgegaan.*

- (3.) Een derde reden waarom een ziel in de oefening van liefde sterk verlangt naar genieting van Christus, is deze: niets kan haar dan voldoen, dan gemeenschap met Hem. Wanneer is het dat een ziel verloochend is aan alle aardse dingen en alleen uitziet naar Christus? Is het niet de tijd, wanneer zij is onder de zoete oefening van liefde?

6. Een zesde tijd, waarin een Christen zeer verlangt naar deze genietingen van Christus, is de tijd, *wanneer hij verkeert onder diepe indrukken van deze twee zaken, namelijk, het merkbare nadeel, dat hij ondervindt door afwezigheid van Christus, en het merkbare voordeel dat hij bekomt door Zijn tegenwoordigheid.* Geloof mij, een Christen zal nooit verlangen naar die zoete genietingen, tenzij hij gevoel heeft van die twee zaken. Zolang hij niet zover is gekomen, dat hij gelooft dat er een onuitsprekelijk voordeel is gelegen in de genieting van God, zal hij boven zijn genietingen schrijven: *dit is Zoar*; wat betekent: zij is klein. Laat een Christen eens de eerste twaalf verzen zingen van het eerste hoofdstuk van het Hooglied, en dan zullen zijn verlangens ontvlamd zijn: "Terwijl de Koning aan Zijn ronde tafel is, geeft mijn nardus haar reuk." Dat wil zeggen: wanneer Christus neerdaalt om gemeenschap met mij te houden, dan zijn alle de genaden van de Heilige Geest in levendige en hemelse oefening in mij.

De zaak waarover wij nu wensen te spreken is deze: *een Christen kan ernstig en naarstig zijn in alle de plichten der godsdienst, en evenwel gemeenschap met God missen.* Hij mag een naarstig, een werkzaam, een ernstig Christen zijn, en evenwel onder verlaten zijn. Dit is duidelijk uit Hooglied 5:6, waar de bruid is in de oefening van geloof en liefde, daar zij zegt: "Ik deed mijn Liefste open", maar zij voegt er aan toe: "Maar mijn Liefste was geweken, Hij was doorgedaan." Wij vinden hetzelfde in Hooglied 3:2: "Ik zat nu opstaan en in de stad omgaan, in de wijken en in de straten, ik zal Hem zoeken die mijn ziel liefheeft." Maar zij laat er op volgen: "Ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet." De bruid was hier bezig in een ernstig zoeken, en in een naarstige uitvoering van de plichten, en evenwel was ze een verlaten bruid. In Psalm 22:1 en 2, is David in de oefening van geloof, want hij zegt: "Mijn God, mijn God." Hij leeft in een ernstig waarnemen van het gebed: "Mijn God, ik roep des daags, maar Gij antwoordt niet, en des nachts, en ik heb geen stilte." En toch is hij een verlaten Christen, gelijk duidelijk is uit zijn woorden: "Waarom hebt Gij mij verlaten?" Ook in Psalm 69:2 en 3, vinden wij dat David verlaten is en onder veel benauwdheden en angsten, hoewel hij een Christen was, die veel bezig was in het ijverig en ernstig volbrengen van de plichten. Hij bad zoveel en op zo'n wijze, dat zijn keel geen woord meer kon voortbrengen, want hij zegt: "Ik ben vermoeid van mijn roepen, mijn keel is ontstoken." Dat is een zaak, die niet één uit duizend in deze dagen kan zeggen. In verband hiermede zal ik een weinig spreken over twee dingen.

I. Eerst wil ik de oorzaken van deze verlatenheid noemen. Ik zal zes oorzaken aan u voorstellen.

1. *De eerste is, dat wij mogen leren minder vertrouwen te stellen in de plichten.* Wanneer wij ernstig tot de waarneming der plichten komen en wij zouden iedere

keer Christus vinden, zo zouden wij de plichten te veel verheffen en ze verafgoden. Daarom zal een Christen, die, hoewel hij veel werkzaam is in het waarnemen der plichten, zich evenwel dikwijls verlaten voelen. Daardoor wordt een Christen er toe gebracht boven het hoofd van zijn plichten te schrijven: "Deze zijn ledige dingen zonder Christus." Hij zal boven het hoofd van zijn gebed schrijven: "Dit is een ledig ding zonder Christus." Hij zal boven het hoofd van zijn overdenkingen schrijven: "Dit is een leeg ding zonder Christus." Hij zal boven het hoofd van zijn lezen van de Schrift schrijven: "Dit is een ledig ding zonder Christus."

2. *De tweede oorzaak is, dat een Christen mag worden gebracht tot een meer onmiddellijk afhangen van Christus, om bewijzen van Zijn liefde.* Christenen lopen gedurig tot al die lagere springaders, die droog zullen lopen. En wat is het doel van Christus daarmee? Het is, dat zij tot Hemzelf zullen komen, en de blijdschap van Hemzelf mogen ontvangen. Dit dient niet om Christenen de plicht te doen verzuimen, maar het dient om Christenen te overreden, om tot de plichten te komen met afhankelijkheid.
3. *Een derde oorzaak waarom een Christen verlaten kan zijn, hoewel hij ernstig, levendig en geestelijk bidt, is, dat wij gering en nederig in ons eigen oog mogen worden.* Dit was de gezegende vrucht van zo'n bedeling voor David. Hoewel David in Psalm 22 bidt, als een voorbeeld van Christus, zegt hij nochtans, dat hij verlaten is, hoewel hij veel bidt. Dit is zijn klacht: "Ik ben een worm en geen man, een smaad van mensen en veracht van het volk." Hij gevoelde zich verslagen onder deze bedeling, dat hij bad en verlaten was.
4. *Een vierde oorzaak is, dat Christus ons wil bestraffen om onze hatelijke en onredelijke gewoonte, Hem te weigeren, wanneer Hij verlangt binnengelaten te worden.* Soms wil Christus binnenkomen en wij sluiten de deur, en willen Hem niet binnenlaten. Op andere tijden zullen Christenen verlangen tot Christus te komen, en Hij zal de deur sluiten en wil hen niet binnenlaten. Wij kunnen beide deze gevallen lezen in Hooglied 5. In vers 3 zegt de bruid: "Ik heb mijn voeten gewassen, hoe zal ik ze weder bezoedelen?" Maar in het zesde vers moet de bruid klagen: "Ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet. Ik riep Hem, maar Hij antwoordde mij niet."
5. *Een vijfde oorzaak is, dat een Christen moet worden gebracht tot een onderzoeken en beproeven van zijn weg, om te weten waarom God met hem twist.* Ik mag zeggen, dat er veel schone bloemen van zelfonderzoek zijn voortgesproten uit de ervaring van een Christen, die veel werkzaam is in de plichten en nochtans verlaten is. Het heeft sommigen tot zelfonderzoek gebracht, waarom Christus Zich achter een wolk verborg, hoewel zij ernstig bezig waren in het zoeken om Hem.

II. Ten tweede wil ik enkele van de droevige gevolgtrekkingen noemen, die een Christen maakt, wanneer hij onder zo'n bezoeking leeft, en ik wens iets te zeggen van het nadeel dat hij ondervindt in zulke wegen.

1. *Het eerste nadeel is, dat hij zijn geloof gaat beschouwen als vermetelheid, zijn ernst als geveinsdheid en zijn genietingen als bedrog.* Dit zijn de besluiten die gewoonlijk worden getrokken door een Christen, die verlaten is, en evenwel werkzaam in de plichten. Hij begint de fondamente om te werpen en hij gaat er aan twijfelen of Christus en hij ooit samengekomen zijn. Wij vinden van deze toestand iets beschreven in Psalm 77:3: "Ten dage mijner benauwdheid zocht ik de Heere; mijn hand was des nachts uitgestrekt en liet niet af; mijn ziel weigerde getroost te worden." Al de vertroosting van God, al Zijn uitnemende genietingen waren als

het ware smakeloos voor hem geworden. Er was geen gedachte van God, of zij was vreeslijk en verschrikkelijk voor hem.

2. *Een tweede nadeel in zo'n bedeling, wanneer een Christen naarstig is in de plichten en toch verlaten, is, dat hij geneigd is, de waarneming van de plichten na te laten.* Ja hij kan dan zeggen: "Dit kwaad is van de Heere, wat zoude ik verder op de Heere wachten?" Ja, soms wordt een Christen gebracht tot die wanhopige Godgeleerdheid van Saul: "God is van mij geweken en antwoordt mij niet meer, noch door dromen noch door gezichten, en wat zal ik doen?" David, in een ernstige waarneming der plichten, en nochtans verlaten, zegt in Psalm 69:8: "Ik ben vermoeid van mijn roepen", ik zal niet meer bidden, omdat ik geen antwoord ontvang op mijn gebed. Zijn hoop begint te zinken, want hij zegt: "Mijn ogen zijn bezweken, daar ik ben hopen op mijn God." Hij begint zijn hoop op te geven, want hij dacht, dat, wat hij ook deed, God een twist met hem had.
3. *Een derde nadeel waarin een Christen valt, is: hij is werkzaam maar voelt zich verlaten.* Daarom denkt hij dat God een blijvende twist met hem heeft, zodat hij zegt: *waarom is er geen hoop?* Is niet verlaten na een werkzaam leven, de grote oorzaak van eens Christens ongeloof geweest, zodat hij door de macht van verzoeken moest zeggen: waarom zou ik langer op de Heere wachten? Wat is mijn hoop, dat ik zou wachten? En wat is mijn kracht, dat ik mijn dagen zou verlenen?
4. *Een vierde nadeel, dat een Christen die onder de goddelijke beschikking verlaten is, hoewel naarstig in de plichten zijnde, ondervindt, is, dat zijn hoop klein wordt.* In de plichten wordt hij meest vormelijk en gerust. Laat een Christen verlaten zijn maar werkzaam in de plichten, en het gewone gevolg van die beproeving zal voor hem zijn, vormelijkheid in het volbrengen van de plichten.
5. *Een vijfde nadeel uit zo'n bedeling, voor een verlaten Christen, die werkzaam is in de plichten, is, dat hij veel verliest van zijn achting voor Godzaligheid en van zijn waardering voor de plichten.* Een geringschatten van deze dingen zijn gewoonlijk de geboorten uit deze beproeving des Heeren. Ik wil alleen dit zeggen tot u, die onder zo'n beproeving verkeert, dat u moet waarnemen de posten Zijner deuren. Daar moet u verkeren vanaf de eerste stap tot de laatste stap op uw weg naar de hemel. Daar moet u afhankelijk sterven, wachtende sterven en biddende sterven. Er is geen graf te vinden van iemand, van wie moet worden gezegd: *kijk, die persoon kwam tot Christus, maar Hij weigerde hem te ontvangen.* Wanneer u zult roepen, zal Christus tenslotte tot u spreken: *Wees welgemoed, de Meester roept u!*

3. De derde zaak, waarover wij willen spreken, is deze, *dat een Christen verlaten kan zijn ofschoon hij werkzaam is in de plichten.* Deze beproeving heeft deze vijf dingen te zeggen tot een Christen, die verlaten is, hoewel werkzaam in de plichten.

- (1) Ten eerste heeft deze verlating te zeggen, dat u Christus niet hebt op prijs gesteld. U hebt gezegd: *"Ik heb mijn rok uitgetogen, hoe zal ik hem weer aantrekken?"* Daarom wil Hij u uw schuld doen lezen in de slagen die u krijgt. Hij zal maken dat er evenredigheid is tussen uw zonde en uw oordeel. U zult gedwongen worden te zeggen: *mijn boosheid kastijdt mij, en mijn afkeringen bestraffen mij.* Soms is de zonde van een Christen zowel zijn zonde als zijn straf.
- (2) Ten tweede spreekt deze bedeling tot hem, dat hij veel moet vertrouwen op Christus en minder op de middelen. Hij moet op Christus vertrouwen om een zegen op de middelen. Als een Christen tot het gebed komt, en hij ontvangt geen zegen, laat hem dan geloven dat er in hem is een gemis van afhankelijkheid van Christus en van

- geloof in Hem. Het is goed te bidden alsof wij niet baden; de middelen te gebruiken alsof wij ze niet gebruikten; te bidden en niet te rusten in onze gebeden.
- (3) Ten derde heeft verlaten, terwijl u werkzaam zijt in de plichten, dit tot de ziel te zeggen: u bent nu nog pelgrims. De dag komt, wanneer u zult ingaan in uws Vaders huis en u niet meer zult verlaten zijn. Dan zal de nacht van verlaten voorbij zijn en zult u uitroepen: *nu is mijn dag gekomen en die zal nooit een einde hebben.*
 - (4) Ten vierde heeft het dit tot hem te zeggen, dat Christus soeverein is, dat Hij vrij is in het uitdelen van genieting. De genietingen van Christus zijn niet vast aan de ernstige waarneming van de plichten; wij kunnen er in bezig zijn en Hem missen. Dit preekt de vrijmacht van Christus.
 - (5) Ten vijfde heeft deze beproeving tot een Christen te zeggen, dat hoewel hij naarstig is in de plichten en nochtans Christus mist, hij op Hem moet wachten. Ik weet dat gewoonlijk in verlaten het besluit wordt genomen: ik zal niet meer wachten. Maar het besluit wat geloof neemt onder verlaten, is dit: als ik Hem des nachts niet kan vinden op mijn leger; indien ik Hem niet kan vinden in de wijken en in de straten; indien ik Hem niet kan vinden bij de wachters, ik zal nog een weinig verder gaan. Geloof wil, na teleurstellingen, nog weer verder gaan. Dit is de zinspreuk van geloof: *Non plus ultra.* (Een beter middel is er niet.)

Wij zullen nu nog iets spreken over de eerste zaak in de tekst.

- I. *Wij willen onderscheid maken tussen gevoelsgenietingen en geloof.*
- II. *Wij zullen iets zeggen van het onderscheid tussen gemeenschap met God en vereniging met Hem.*

I. Er zijn deze verschillen tussen gevoel en geloof, of tussen genietingen en geloof.

1. Het gevoel van een Christen ziet alleen op dingen die aanwezig zijn, maar geloof ziet niet alleen op dingen die aanwezig zijn, maar ook op dingen die afwezig zijn. Geloof ziet zowel op dingen die vooraf zijn gegaan, als op dingen die volgen. Daarom wordt geloof genoemd: een bewijs der zaken die men niet ziet.
2. Gevoel heeft kennis van God naar Zijn handelingen, maar geloof heeft kennis van God naar Zijn Woord.
3. Gevoel zal de uitnemendheid van Christus preken, wanneer Zijn handelingen Zijn uitnemendheid preken. Maar laten Zijn handelingen eens niets zeggen van Christus, dan zal het gezang van gevoel verstommen. Maar geloof verklaart God naar Zijn Woord, zodat geloof in de donkerste nacht uitroept: *ik weet de gedachten Zijns harten!* Een Christen kan zonder gevoel zijn, maar hij kan nooit zonder geloof zijn. Hij moet altijd de zoete oefening van geloof hebben. Geloof is absoluut nodig voor een Christen, maar gevoel is niet absoluut noodzakelijk.
4. Gevoel dient alleen tot een troostlijk leven van een Christen, maar geloof dient tot zijn leven zèlf. Gevoel geeft ons slechts onze weg met blijdschap te gaan, maar wij kunnen niet wandelen zonder geloof.
5. Gevoel slaat een blik op het *gelaat* van Christus, maar geloof slaat een blik in het *hart* van Christus. Gevoel wil Zijn aangezicht zien en wil vriendelijkheid op Zijn gelaat lezen en zal uitroepen: *hoe uitnemend is Hij, Wiens gestalte is als de Libanon, uitverkoren als de cederen!* Maar geloof zal zien in het hart van Christus, en zal eeuwige liefde zien, wonende in Zijn boezem.
6. Gevoel is de vrucht van geloof. Er kan niet veel gevoel zijn indien er enig gevoel kan zijn zonder geloofsoefening. Wij geven hiervan een bewijs uit Ef. 1: "Nadat u geloofd hebt," en dan springt gevoel op en roept uit: "U zijt verzegeld geworden met de Heiligen Geest der belofte." Geloof en gevoel zijn zusters, maar zij zijn geen

tweelingen. Zij zijn in een Christen aan elkander verbonden, maar zij wonen niet altijd samen in hem. Maar dit is zeker, er mag oefening van geloof zijn, wanneer er geen oefening van gevoel is. Gevoel kan weg zijn, terwijl geloof krachtig werkzaam is. Dit is duidelijk uit Hooglied 5:6: "Ik deed mijn Liefste open", dat is geloof, maar gevoel is weg: "maar mijn Liefste was geweken, Hij was doorgedaan."

II. *Wij zullen nu het onderscheid tussen gemeenschap met God en vereniging met Hem, aantonen.*

1. Vereniging met Christus is het wonen van Christus in de ziel, maar gemeenschap met Hem is het samenwonen van Christus met de ziel. Bij vereniging woont de ziel van Christus door geloof in de ziel van een Christen. Bij gemeenschap woont de ziel van de Christen door liefde in de ziel van Christus.
2. Vereniging met God bestaat voornamelijk in de oefening van geloof. Geloof is de genade, die de ziel met Christus verenigt, maar gemeenschap met God bestaat voornamelijk in de oefening van liefde en gebeden. Geloof brengt Christus in de ziel, en liefde en gebeden onthalen en koesteren Hem daar. Geloof verenigt de ziel met Christus. Het is de heerlijke nagel die Christus en de ziel aan elkander vastmaken, maar liefde slaat de nagel vast. Geloof roept uit: *ik ben mijns Liefste*. Maar liefde zal een Christen doen uitroepen: *mijn Liefste is mijn*.
3. De vereniging die er is tussen de ziel en Christus, is onverbrekkelijk en onveranderlijk. Waar eenmaal vereniging is, daar kan zij niet verloren worden, maar gemeenschap met Christus kan men verliezen. Een Christen kan soms in genietingen verkeren en soms in gemis.
4. Gemeenschap met Christus is meer teer, en dikwijls is zij meer verkwikkend dan vereniging met Hem. Het wandelen in het zien op Hem, is dikwijls meer troostlijk voor een Christen, dan een wandelen in geloof.

Nu, het laatste, waarover wij tot u willen spreken, naar aanleiding van de eerste zaak in de tekst, *is de vraag, wat de reden of oorzaak is, dat gemeenschap met Christus, wanneer ze verkregen is, dikwijls haastig wordt verbroken of verstoord*. Is het niet bekend, dat een Christen soms verkeert onder verheven genietingen, en dat zijn genietingen verdwenen zijn, eer het een uur later is? Wij zullen enkele oorzaken noemen.

- (1.) Een vertrouwen en zekerheid in de weldaden, verstoort eens Christens genietingen. Gerustheid belette niet alleen de liefdeblijken aan de bruid, maar zij verstoort zelfs de genietingen die zij had, Hooglied 5:2-6.
- (2.) Hoogmoed verstoort de genietingen van een Christen. Wanneer een Christen hoogmoedig wordt door de liefdeblijken van Christus, dan is hij dicht bij een slag van verlating en gemis van God. Vandaar wordt gezegd: "Ik woon bij dien, die van een verbrijzelden en nederigen geest is." God is een vreemdeling en een voorbijganger voor een hoogmoedig mens. Maar Hij neemt Zijn intrek bij een nederig Christen.
- (3.) Christenen staren soms te veel op hun genietingen. O Christenen, wist u niet wat het gevolg was van het teveel staren op uw genietingen, wanneer u Christus had ontmoet? Ik wil dan zinspelen op deze woorden: "Terwijl zij het zagen, werd Hij opgenomen en een wolk nam Hem weg van hun ogen." Daarom moet een Christen het verwonderen over zijn genietingen afbreken en meer de Persoon, die ze hem gaf, bewonderen. Eens Christens bewonderen van zijn genietingen is dikwijls de

oorzaak van hoogmoed en doet hem zeggen: *ongetwijfeld ben ik iets bijzonders, dat Hij zo goed voor mij is.*

- (4.) De liefdeblijken worden dikwijls afgebroken, daar wij zo weinig bezig zijn in de ernstige betrachtting van die plichten, waardoor de Koning is gebonden op de galerijen. Ik zal u drie gouden ketens noemen, waarmee een ziel Christus moet dwingen te blijven, wanneer Hij is afgekomen om u te bezoeken.
- ?? U moet Hem vasthouden met dat uitnemende koord van geloof.
- ?? U moet Hem vasthouden met dat uitnemende koord van liefde.
- ?? U moet Hem vasthouden met dat uitnemende koord van gebed. Deze drie moeten Christus vasthouden en Hem binden op de galerijen. Te weinig waarnemen van plichten van deze soort veroorzaken zo dikwijls dat wij de genietingen verliezen, en dat zij droevig worden verstoord.
- (5.) Dikwijls verafgoott een Christen zijn genietingen, en legt er teveel gewicht op. Daarom onttrekt Christus Zich van hem. Hij wil een Christen leren zijn troost lief te hebben om de Gever, en de Gever lief te hebben om de vertroosting. Dit was de treffende praktijk van de maagden: "Uw oliën zijn goed tot reuk, daarom hebben U de maagden lief." Dat is: de maagden hebben Hem lief vanwege de uitnemendheid van het smaken van Zijn gemeenschap. Daarom bepalen zij haar liefde tot Christus en niet tot de genietingen. Al onze vertroosting behoren ons geloof te versterken, onze liefde te vermeerderen en onze hoop te doen groeien van trap tot trap.
- (6.) De laatste oorzaak waarom de liefdesomgang verstoord wordt, is, dat wij onze genietingen beginnen te onderschatten. Soms stelt een Christen zijn genietingen te hoog en op andere tijden te laag. Zijn deze niet de voornaamste oorzaken dat de uitdeling van liefdeblijken verstoord wordt? Wanneer zat de bruid neder onder Zijn schaduw? Was het niet toen Zijn vrucht haar gehemelte zoet was? Toen genoot zij vertroosting van God, toen zij hoge achting had voor het genot van Zijn tegenwoordigheid, toen Zijn vrucht, dat is de zoete bedeling van Zijn liefde, haar gehemelte zoet was.

Ik zal nu niet meer zeggen dan dit, dat ik u vermaan, dat u veel zult jagen naar gemeenschap met God en naar bewijzen van Zijn liefde. Zulke uitnemende openbaringen van God zijn te verkrijgen. Mag een Christen niet soms zijn begeerten aan God voorstellen? Mag hij niet soms deze vraag doen: ik heb uit de lage wellingen geproefd. O, wanneer zal de dag komen, dat ik uit de hoge wellingen zal gedrenkt worden? Mag een Christen niet soms deze vraag doen: als dit de zoetheid is van de kruimels, die vallen van de tafel der kinderen, wat moet dan de maaltijd zelf wel zijn? Stelt niet een Christen soms deze vraag: o, wanneer zal de dag komen, dat alle wolken, die er zijn tussen God en mij, vaneen gescheurd zullen worden?

Er is geen onmiddellijke gemeenschap met God hier op aarde; er is hier geen volmaakte gemeenschap met God. Er is hier geen blijvende gemeenschap met God. Er is hier geen gemeenschap met God, waarvan wij geen misbruik kunnen maken. Er is hier geen gemeenschap met God, of zij zal meer onze begeerte verlevendigen, dan onze begeerte verzadigen. Hoe meer wij uit deze rivieren drinken, hoe sterker wij verlangen méér te drinken. O gezegend is hij, die zal dronken worden door de wijn van Zijn vertroosting! Wat is gemeenschap met God? Is het niet de kern van de zegeningen des hemels? Het is, in één woord: *nabij God te zijn.*

Ik zal hiermee sluiten: *o erfgenamen en verwachters des hemels en van deze uitnemende hoop, de dag komt, wanneer u altijd met de Heere zult wezen. Vertrouost uzelf met deze woorden en vertroost elkander met deze woorden. Amen.*

VIERDE PREEK

En opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet zou verheffen, zo is mij gegeven een scherpe doorn in het vlees, namelijk een engel des satans, dat hij mij met vuisten slaan zou, opdat ik mij niet zoude verheffen. 2 Kor. 12:7.

Zou het geen aangenaam en heerlijk gezicht zijn, Een de Zoon des mensen gelijk zijnde, te zien wandelen in het midden van Zijn plechtige bijeenkomsten? Zou het geen verrukkelijk gezicht zijn de statige en majestueuze gangen van de vorstelijke Jezus in Zijn heiligdom te aanschouwen? O, is het geen treurige beschikking te preken over een onbekende Christus en te horen van een onbekende Christus! Is het niet droevig, dat men zijn weg gaat met een afwezige Christus? En is het nog niet veel erger voor een Christen, dat hij waarneemt, dat Christus verre van hem is? Ik geloof, dat de Christenen van deze tijd, als zij een blik slaan in hun hart, zouden zien, dat er de vier volgende dingen met grote letters in gegraveerd waren.

1. Zij zouden zien, dat zij ver van God af leven, en dat zij die oude gemeenschap en die overvloedige openbaringen missen, die de heiligen van ouds hadden.
2. Een Christen zou zien, dat er weinig verlangen in zijn hart ingedrukt is naar de overvloed van die openbaringen en uitgelezen genietingen, die de heiligen van vroeger werden geschonken.
3. Een Christen zou zien, dat hij weinig smart omdraagt, niettegenstaande het gemis van die genietingen, welke de heiligen van ouds mochten hebben.
4. Wij zouden in onze harten gegraveerd zien, dat wij veel op hebben met de dingen van deze tegenwoordige wereld, wanneer Christus geweken is. Zijn er geen afgoden in ons hart, die Zijn plaats innemen? Mochten wij niet een weeklage verheffen op de bergen en hoge plaatsen van Israël: "*O keer weder, keer weder, Gij, Die onze ziel liefhebt?*"

Toen wij een vorige keer over deze woorden spraken, hebben wij u gezegd, dat er drie dingen in zijn op te merken.

1. Dat er sommige tijden zijn wanneer Christus aan de zielen der Zijnen, verhevene, uitnemende en buitengewone openbaringen van Zichzelf schenkt. Dit wordt duidelijk voorondersteld in de woorden: "*Opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet zou verheffen*". Hierover hebben wij bij verscheidene gelegenheden tot u gesproken.
2. Dat de heiligen geneigd zijn de meest bijzondere en uitnemende staat van omgang en gemeenschap met God te misbruiken, en dat zij in gevaar verkeren die te bederven.
3. Het derde punt was, dat de duistere handelingen Gods door Hem gezonden worden met een heerlijk doel.

Waarover wij nu met u wensen te spreken is, dat de heiligen geneigd zijn de meest bijzondere en uitnemende staat van omgang en gemeenschap met God te misbruiken, en dat zij in gevaar verkeren die te bederven. Dit is duidelijk, want Paulus was geneigd zich bovenmate te verheffen. (Engelse vert.) Hoogmoed begon, als het ware, op te schieten uit die uitnemende wortel, de genieting van God. Ik zal mij niet ophouden om u dit te verklaren. Blijkt het niet duidelijk uit de praktijk van Adam, dat hij, hoewel hij de meest verhevene openbaringen van God had, die nochtans in die staat en stand misbruikte? Blijkt het niet in Jacob? "En Jakob zeide: Geef toch Uw Naam te kennen.

(Gen. 32:29) Hij viel in de zonde van nieuwsgierigheid, toen hij de heerlijkste genietingen van God had. Wij zien het ook bij de Bruid. (Hoogl. 3:3, 4) Zij viel in de zonde van gerustheid, toen zij onder de hoogste genietingen van Christus verkeerde. Het was niet anders bij Johannes. (Openb. 22:8) Hij viel in de zonde van afgoderij door de engel te aanbidden, onder zeer verheven genietingen van Christus. Al deze dingen getuigen, dat een Christen zijn dierbaarste en voortreffelijkste genietingen van Christus, die hier worden geschonken, kan misbruiken. Ik wil dit alleen terloops zeggen, dat het boosaardig kwaad van hoogmoed een van die dingen is, die de genietingen van een Christen ras wegstelen. U moest ook hierop acht geven, dat er enkele dingen zijn waarop een Christen meestal trots is:

- ?? Hij kan trots zijn op zijn gaven.
- ?? Hij kan trots zijn op zijn genaden.
- ?? Hij kan trots zijn op zijn genietingen.
- ?? Hij kan trots zijn op zijn gehoorzaamheid.

1. *Hij is trots op zijn gaven, wanneer hij meer van de kennis van Christus heeft dan anderen.* Hij gaat zitten roemen en begint te pronken met zijn geleende veren. Ik wil die Christen, die zich op zijn gaven verheft, alleen dit zeggen: *pas op, dat God niet van u wegneme wat u schijnt te hebben.* Ik zeg tot u, wat Joab tot David zeide: "Doe de Heere uw God tot deze gaven, zoals deze en die nu zijn, honderdmaal meer", maar er is nochtans geen reden er trots op te zijn.
2. *Een Christen kan trots zijn op zijn genaden, ja wat nog wonderlijker is, hij kan trots zijn op zijn nederigheid.* Zelfs onder die uitnemende genade, kan die grondslag van hoogmoed zich openbaren: dat hij nederig is. Daarom is het iets groots voor een Christen, dat hij aan zijn doding gestorven is; het is groot aan zijn verloochening verloochend te zijn; nederig te zijn in zijn nederigheid; niets te zijn daarin, dat hij niets is. Laat mij dit alleen zeggen tot hem die trots is op zijn genade, dat het onmogelijk is, te groeien in de genade zolang u trots bent, en dat het onmogelijk is, dat de genade van anderen door u als middel zullen groeien, zolang u er uzelf op verheft. Ik mag tot u zeggen wat die man tot de profeet zeide: "*Ach mijn heer, want het was geleend!*" Uw genade is maar een gift van Christus.
3. *Een Christen kan zich verheffen op zijn genietingen, evenals Paulus gevaar liep, zich door de uitnemendheid der openbaringen te verheffen.* Een Christen gaat dikwijls in zijn schatting omhoog, wanneer Christus hem verhoogt. O, het is wat groots laag bij de grond te blijven, wanneer Christus ons hoger zet!
4. *Een Christen kan trots zijn op zijn gehoorzaamheid wanneer hij lust heeft de een of andere bijzondere plicht waar te nemen.* Wanneer hij zich over heeft om voor Christus te lijden, om Christus op een bijzondere wijze te dienen, dan zal hij er zich meestal op verheffen.

In het handelen over deze waarheid, dat een Christen van zijn hoogste genietingen een verkeerd gebruik kan maken, zal ik over de volgende dingen spreken:

Ik zal u in de eerste plaats enkele dingen ter overweging voorstellen.

1. Overweegt, dat de duivel een Christen nooit heviger aanvalt, dan onmiddellijk na zijn genietingen. "Het blazen van deze tiran is dan als een vloed tegen de wand," wanneer hij het meeste geniet. Mij dunkt, dat dit duidelijk blijkt uit de

tekstwoorden, dat, toen Paulus allerdichtst bij Christus was gebracht, de satan aan zijn rechterhand stond om hem tegen te staan.

2. Overweegt, dat de duivel dikwijls zijn grootste overwinningen over de Christenen behaalt na hun genietingen. Ik bedoel over sommige Christenen na grote genietingen. Dit blijkt volgens mij, duidelijk uit de bevinding der heiligen. Ik wil u drie redenen aanwijzen, waarom dit zo is.
 - ?? Een Christen is dan dikwijls het meest onvoorzichtig en vermetel, en als hij dan daardoor niet blijft wandelen binnen de gezegende palen van afhankelijkheid en onderwerping aan Christus, krijgt de satan voordeel over hem. Een Christen wandelt somtijds nadat hij wat genoten heeft in zijn eigen kracht, of op zijn best, in de sterkte van zijn genietingen.
 - ?? De duivel kan dikwijls de grootste overwinningen over een Christen behalen onmiddellijk na zijn genietingen, omdat hij dan meestal niet zo werkzaam is. Dikwijls zal hij, nadat hij in het wijnhuis van Christus gevoerd en de banier Zijner liefde over hem is, op het bed der liefde in slaap vallen, en dan zal hij tot zijn ziel zeggen: "Neem rust, want u hebt vele goederen, die opgelegd zijn voor vele jaren."
 - ?? Een derde grond is deze, dat een Christen dan gewoonlijk de genade van vrees verliest. Nadat wij begonnen tot nabij de Koning gebracht te worden, moeten wij ons hoeden, dat wij geen triomflied aanheffen, voordat de overwinning behaald is. Wanneer wij binnen het gezicht van Christus zijn gebracht, dan roepen wij uit: "Hij heeft mijn berg door Zijn goedgunstigheid vastgezet, ik zal niet wankelen in eeuwigheid." Daarom zeg ik u: waakt, waakt, waakt na uw genietingen, want hij is nabij, die u verraadt.

3. Overweegt, dat u moet acht geven op de verzoeken van de duivel en op die aanvallen, welke hij doet onmiddellijk na de genietingen, opdat u die moogt afweren en weerstaan. Er zijn grote voordelen verbonden aan zo'n gestalte. Als een engel des satans gezonden wordt na uw genietingen, om u met vuisten te slaan, wederstaat hem dan. Ik durf zeggen, dat er meer voordeel aan verbonden is, dat u weerstand biedt aan één verzoeking na genieting, dan aan drie na verlaten. Dan verslaat een Christen zijn tienduizenden, terwijl hij op andere tijden slechts zijn duizenden verslaat. Ik zal u deze voordelen aanwijzen, die een Christen trekt uit zijn weerstaan van de verzoeken:
 - (1.) *Het baart veel nederigheid.* Het is bekend, dat de nederigheid een ruime blik heeft zowel in Christus, als in onszelf. Zij doet ons laag in het stof liggen, zoals duidelijk blijkt uit de wijze, waarop Paulus in de voorafgaande verzen over zijn genietingen spreekt. Bezwijken wij voor de aanvallen des duivels, dan wordt Christus daardoor opgewekt of wakker gemaakt, eer het Hem lust. Ik houd het er voor, dat die genietingen van Christus, welke gepaard gaan met veel geestelijke strijd, de langdurigste, de aangenaamste en de voordeligste zijn.
 - (2.) Een tweede voordeel is dit, *dat zo iemand het geloof zal kunnen vasthouden van zijn deel aan Christus, en van de wezenlijkheid zijner genietingen.* Geloof dit, dat het moeilijk is voor een Christen, als hij onmiddellijk na zijn genietingen aan de verzoeken gehoor geeft, zijn deel aan Christus niet in twijfel te trekken, of ten minste, de wezenlijkheid van hetgeen hij heeft genoten. Wilt u het geloof aan deze beide zaken krachtig werkzaam houden, benaastigt u dan om de duivel te weerstaan, wanneer hij u op zo'n tijd met vuisten slaat.

- (3.) Een derde voordeel, *dat het weerstaan van de duivel onmiddellijk na onze genietingen afwerpt, is dit, dat het een Christen veel werkzaam maakt in het gebed.* Dit blijkt uit de vergelijking van onze tekstwoorden met het volgende vers: "Hierover heb ik de Heere driemaal gebeden, opdat hij van mij zou wijken." Is dit geen edel voordeel, een Goddelijke vrijheid te hebben in de oefening van die verheven en uitnemende plicht, het gebed? De gebeden, die worden opgezonden, om de verzoeken te weerstaan waarmede wij dadelijk na onze genietingen worden aangevallen, worden ook spoedig beantwoord. Zo ontving Paulus spoedig dat antwoord: "Mijne genade is u genoeg."
- (4.) Een vierde voordeel is dit, *dat het een uitstekende weg is, om een recht gebruik te maken van zijn genietingen.* Dit bestaat ten eerste in de *versterking* van onze bevindingen.
- ?? Er moest geen genieting van God, noch een bezoek van Christus zijn, dat niet een plaats kreeg in het register onzer bevindingen.
- ?? En ten tweede, dat onze genietingen onze bevindingen doen *toenemen*. Wij moesten geen gezicht van Christus krijgen, of het moest ons Hem in onze armen doen nemen met de uitroep: "*Hij is de mijne, Hij is de mijne.*"
- ?? Ten derde: onze genietingen moesten worden aangelegd tot versterking van onze liefde. Er is geen gezicht van Christus, dat niet die edele genade, de liefde moest versterken, zodat wij wanneer wij Christus zien, gedrongen worden tot liefhebben en tot de uitroep: "Was ons hart niet brandende in ons, als Hij tot ons sprak?"
- ?? Ten vierde: wij moesten van onze genietingen gebruik maken tot versterking in het oefenen van de plicht en van onze haat tegen de zonde. Dit is een goed gebruik maken van de genietingen. Daarom zeg ik, als een Christen dit mocht bereiken moest hij zich benaastigen de verzoeken te weerstaan, die op de genietingen volgen.
4. Overweegt, dat een Christen zijn heerlijkste overwinningen behaalt, wanneer hij de verzoeken, die onmiddellijk na de genietingen komen, wederstaat, omdat hij dan veel sterkte heeft. Ik zal er u de volgende drie redenen voor opgeven:
- (1.) Dan wordt een Christen veel kracht geschonken, om met de verzoeking te worstelen. Wanneer hij wat geniet, dan krijgt hij ook de kracht die hij nodig heeft, om de strijd met de vijanden, die op hem aanvallen, vol te houden.
- (2.) Omdat de Veldoverste dan tegenwoordig is, staat Hij aan onze rechterhand. Dit werkt krachtig mede, om heerlijke overwinningen over de duivel te behalen.
- (3.) Ten tijde van zijn genietingen heeft een Christen geringe en lage gedachten over alle dingen buiten Christus. Er zijn tijden waarin hij niet met kracht en geweld op zijn afgoden kan aanvallen, dat hij als het ware, een stuk van zijn hart mist, dat hem zijn kracht ontnemt. Dit is zeker, dat somtijds een deel van zijn hart zal uitroepen: *doodt die afgod!* Dat tegelijkertijd een ander deel uitroept: *doodt toch die begeerlijkheid niet.*

In de tweede plaats willen wij zeven kwaden voorstellen waarin een Christen gemakkelijk kan vallen na zijn genietingen.

1. Het eerste kwaad waarin een Christen lichtelijk valt is *hoogmoed*. Dit blijkt duidelijk uit de woorden van de tekst, en uit Ps. 30:7: "Ik zeide wel in mijn voorspoed: Ik zal niet wankelen in eeuwigheid." Laat mij u dit terloops zeggen en geeft er acht op, dat het gemakkelijker is aan zijn genaden, dan aan zijn genietingen verloochend te zijn. Zijn genaden zijn niet zozeer de grondslag voor zijn hoogmoed,

als wel zijn genietingen. Dit is duidelijk als wij Gal. 2:20 vergelijken met de tekstwoorden. Paulus zegt daar: "Ik ben met Christus gekruist. En ik leef, maar niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons Gods, die mij lief gehad heeft en Zichzelf voor mij overgegeven heeft." Paulus is daar verloochend aan zijn genaden, maar hier is hij gevaarlijk zich te verheffen op zijn genietingen.

2. Een tweede kwaad waarin men kan vervallen is: *God uit nieuwsgierigheid vragen stellen, die men niet behoort te doen.* Zo deed Jacob, toen hij met God gemeenschap oefenende, die nieuwsgierige vraag stelde: "Geef toch Uwe naam te kennen." Evenzo Manoach, die dit antwoord ontving: "Waarom vraagt gij dus naar Mijn Naam? Die is toch wonderlijk (Engelse vert. "verborgen") Ik geloof, dat te grote gemeenzaamheid met God goede zeden bederft. Dan beginnen de mensen te vragen waarom Hij iets doet; dan willen zij het onbegrijpelijke wezen Gods begrijpen. Een Christen valt soms, als hij wat geniet, in de zonde van afgoderij. Is het niet zo, dat u wanneer u het meest nabij God zijt, wel iets zichtbaars zoudt willen hebben, opdat die zichtbare gedaante van God vrees mocht verwekken? Dit is een vervloekte afgoderij, veranderende de onzienlijke God in het beeld van iets, dat zichtbaar is.
3. Een derde kwaad is, *dat men zijn genietingen geringschat.* Wanneer men veel dierbare openbaringen heeft, kan men die uitnemende dingen gaan geringschatten en te weinig waarderen. Hierover zal ik alleen zeggen: dat een Christen veel kan verlangen naar de genietingen Gods en die ernstig kan najagen, en die nochtans kan geringschatten wanneer hij ze heeft. Hij kan een hoge achting hebben voor een afwezigen Christus, en een tegenwoordige Christus geringschatten. (Zie Hoogl. 4 het laatste gedeelte, vergeleken met hfd. 5:2 en 3) "O Fontein der hoven, Put der levende wateren, die uit Libanon vloeien! Ontwaak Noordenwind, en kom gij Zuidenwind, doorwaai mijn hof, dat zijn specerijen uitvloeien. O dat mijn Liefste tot Zijn hof kwame en ate Zijne edele vruchten!" "Ik sliep, maar mijn hart waakte: de stemme mijns Liefsten die klopte was: Doe Mij open, Mijne zuster, Mijne vriendin, Mijne duive, Mijne volmaakte, want Mijn hoofd is vervuld met dauw, Mijn haarlokken met nachtdruppen. Ik heb mijn rok uitgetogen, hoe zal ik hem weder aantrekken? Ik heb mijn voeten gewassen, hoe zal ik ze weder bezoedelen?" De bruid onderschat het, dat Christus Zich verwaardigt haar te bezoeken. Ik neem aan dat het u bekend is, dat het een voornaam kwaad van een Christen is, dat hij de gemeenschap met Christus te geringschat, wanneer hij die heeft.
4. Een vierde kwaad is, *dat men meer opheeft met de genietingen, dan met de Heere, Die de genietingen geeft.* Wij bewijzen dikwijls meer liefde aan de gift van God, dan aan Hem, Die de Gever is. Wij bepalen onze liefde en ons geloof op onze blijdschap, op onze genietingen, terwijl het alles op Christus moest gevestigd zijn.
5. Een vijfde kwaad is zelfverzekerdheid. De Bruid viel, terwijl zij hoge genietingen van Christus had, in slaap. Wanneer Christus zich aan ons openbaart, zijn wij geneigd onze rok uit te trekken en te gaan rusten.
6. Een zesde kwaad waarin een Christen kan vallen na zijn genietingen is, dat hij zich de vrijheid veroorlooft meer nalatig te zijn in de plichten, omdat hij wat genoten heeft. Gewoonlijk zal een Christen nooit zozeer de waakzaamheid en vreze verzuimen als na genietingen.

7. Een zevende kwaad waarin hij licht kan vallen is, dat hij op een zondige wijze op zijn genietingen staart en er zich over verwondert. Ziet men niet soms, dat een Christen zeer verheven genietingen van God in het gebed ontvangende, zich begint te verwonderen over hetgeen hij heeft verkregen en vergeet naar meer uit te zien? Hij ging staren op zijn tegenwoordig lot en op zijn verruiming, maar verzuimde naar meer te jagen. Laat daarom een Christen terwijl hij bidt geen acht slaan op zijn genietingen, want gewoonlijk zal zijn verwondering daarover hem in een dode en levenloze gestalte brengen.

Ten derde. Aangezien de gemeenschap met God en de hoge genietingen van Christus zo licht kunnen misbruikt worden, zal ik er bij u op aandringen, *dat u na uw genietingen de volgende drie dingen beoefent:*

- (1) Wees veel werkzaam in vrees "Zo dan die meent te staan, zie toe dat hij niet valle." Weet u wanneer een Christen het dichtst bij een val, of bij afvalligheid is? Als hij naar zijn eigen mening er het verst van af is. Ik houd niet van een Christen die zonder vrees is, die meent zelf wel te kunnen blijven staan.
- (2) Probeer toch Christus vast te houden wanneer Hij tegenwoordig is, net zo wel als u getracht hebt Christus te vinden toen Hij afwezig was. Denkt niet, dat uw werk afgelopen is, wanneer u de tegenwoordigheid van Christus deelachtig mag geworden. Het grootste werk moet dan nog volgen, namelijk: "Uw harten te bezweren, die bij de reeën of bij de hinden des velds zijn, dat zij Uw Liefste niet opwekken, noch wakker maken, totdat het Hem luste." (Engelse vert.) O, dat is wat groots, door Christus' tegenwoordigheid te worden aangeroerd! Geloof mij, Christus kan veel ongelijk over 't hoofd zien terwijl Hij afwezig is, dat Hij niet zal voorbijgaan terwijl Hij tegenwoordig is.
- (3) Probeer om uw genietingen te gebruiken tot het doel waartoe zij gezonden zijn. Er is geen bezoek van Christus, dat geen stem heeft, dat niet iets tot u spreekt. Er zijn twee grote stemmen of woorden, waarmee de genietingen tot ons spreken, namelijk: "Doodt uw overheersende afgoden!" En: "o hebt die dierbare Christus lief!" Wanneer een Christen op Christus ziet, begeert hij nooit een ander voorwerp te zien. Laat mij u deze vraag stellen: hebt u nooit ergens zo'n bezoek van Christus gehad, dat u die plaats een naam gaf zoals: leven, *leven na het zien?* Ik denk, als wij wisten wat een leven van gemeenschap met God is, dat wij er niet zulke grote vreemdelingen van zouden zijn.

III. Het derde punt waarover wij zullen spreken naar aanleiding der woorden van onze tekst is, *dat de duisterste en vreselijkste bedeling welke ons op aarde wordt toegezonden een heerlijk doel heeft.* Dit blijkt uit het doel waartoe Paulus een engel des satans werd gegeven, dat hij hem met vuisten zou slaan: *opdat hij zich niet zou verheffen.* In het donkerste kruis en de zwaarste verdrukking van een Christen is een heerlijk liefdedoel als een schat opgelegd.

In de behandeling van dit punt zal ik een weinig spreken over de twee volgende zaken:

1. Er zijn vijf duistere of tenminste vreselijk schijnende handelingen van Christus, die alle een heerlijk einde en een schoon liefdedoel hebben.
 - (1) De eerste duistere bedeling die een Christen treft is deze, *dat God de duivel, of een engel des satans toestaat hem met vuisten te slaan.* Het is een droeve toestand onder de krachtige aanvallen van de duivel te verkeren. Soms wordt een Christen onder zijn menigvuldige verzoeken de vraag afgeperst: "o waarom ben ik dus?" Toch

heeft die bedeling voor hem een heerlijk doel, want de kracht van genade en van liefde wordt hier geopenbaard.

- (2) Een tweede donkere bedeling is deze, *dat een Christen onder verlating en verberging verkeert wanneer hij zich tot het gebed begeeft. Christus trekt dan een voorhangsel tussen Hem en Zijn volk, zodat zij Zijn aangezicht niet kunnen aanschouwen.* Wanneer zij onder de bediening van het Woord komen, staat Hij, als het ware achter de gordijnen. Hij openbaart Zich dan niet. Wanneer zij naar het Avondmaal gaan, zitten zij aan en eten en drinken met Christus, Die voor hen gesluierd is. Zij gedenken Zijn dood, maar Hij openbaart Zich niet aan hen. Zegt mij, waar is onder die duistere verlating het liefdedoel? Alle dingen zullen medewerken ten goede dengenen die de dierbare Christus liefhebben. Ik weet wel dat een Christen, die onder verlating verkeert een troosteloos leven heeft, wanneer verlating en scheiding hem een last zijn, maar gelooft mij de bezoeken van Christus na een langdurige verlating zijn zeer verkwikkelijk en werpen veel voordeel af.
- (3) Een derde duistere bedeling is deze, *dat hij zijn deel aan Christus in twijfel begint te trekken. Zijn hoop raakt onder een wolk, en hij begint zich af te vragen of hij wel een recht op de hemel heeft.* O, dat velen hierover wilden disputeren en zich ernstig afvroegen, of er geen reden is om hun deel aan de hemel te betwijfelen, of er geen aanleiding is om onderzoek te doen naar uw vrede met God!
- (4) Een vierde donkere bezoeking is deze, *wanneer men geen antwoord op het gebed ontvangt.* Het is erg, dat men tot een afwezige Christus moet bidden, maar het is veel erger, dat men in het gebed te doen heeft met een zwijgende Christus, Die niet luistert naar de stem van ons geroep. Laat mij alleen dit zeggen, dat Hij een heerlijk liefdedoel voor heeft met het niet beantwoorden van uw gebeden. Hij weet wel hoe Hij over Zijn overvloed moet beschikken; Hij weet de rechte tijd te kiezen, wanneer Hij iets wil schenken.
- (5) Een vijfde donkere bedeling die de Christenen hier overkomt is deze, *dat zij niettegenstaande alle moeite die zij hebben aangewend, geen vordering maken in het doden van hun begeerlijkheden.* Dit is een droevige en benauwende bezoeking als men alles doet om zijn afgoden te doden maar dat ze toch even sterk blijven als tevoren. Laat mij alleen dit ene woord tot u spreken: strijdt, want de dag van uw overwinning komt. Een Christen moet strijdende sterven en niet zegevierende. Ik denk, dat het niet ongepast is voor de hoop van een Christen, dat hij voor de poorten des hemels staande, strijdende gevonden wordt met zijn verdorvenheden. Het is niet onbetamelijk voor zijn hoop, dat, wanneer zijn ene voet binnen de poorten van de Stad staat en de andere er nog buiten is, een traan zijn oog ontrolt; dat hij de geest geeft met de zucht: *o, ik ellendig mens!* Het is gemakkelijker voor een Christen oneindige wijsheid te zien in zijn slagen, dan oneindige liefde in de donkerste bezoeken die Christus de Zijnen doet ontmoeten. Het kan wezen, dat hij er oneindige *wijsheid* in kan zien, wanneer hij niet kan zien, dat er oneindige *liefde* in doorstraalt. Een christen moest in zijn zwaarste wegen de drie volgende dingen naspeuren.
1. Oneindige wijsheid in zijn kruisen, ziende, dat het God is, Die zo met hem handelt en dat Hij wijs handelt in zo te doen.
 2. Hij moest vlekkeloze heiligheid en rechtvaardigheid in Zijn bedelingen naspeuren. Hij kan zien, dat God rechtvaardig is in te verdrukken. Wanneer

Christus ons een kruis oplegt, moeten wij aan de voet van ons kruis schrijven: "Rechtvaardig zijt Gij, o Heere! en al Uw oordelen zijn recht."

3. Een christen moest trachten oneindige liefde in zijn kruis te zien.

Het kan zijn, dat een christen wanneer hem een kruis wordt opgelegd, het met lijdzaamheid als in zijn armen neemt, en dat hij toch ongeduldig wordt als het kruis erg verlengd wordt. Wij kunnen dit duidelijk zien in het leven van Job.

U kunt veel onvrede hebben over de weg langs welke God u naar de hemel leidt; u kunt in veel moeilijkheden komen en zeer ontevreden zijn over uw hard lot, maar geloof mij, de dag nadert, wanneer u op de posten van de deur des hemels kunt schrijven: *Hij heeft alle dingen wel gedaan*. Ik denk, dat er een deeltje van de eeuwigheid zal worden doorgebracht met het stellen van vragen. Christus zal u ondervragen over de dingen, die u hier zijn overkomen: "O vriend, toen Ik u dat kruis zond, heb Ik toen niet goed gehandeld?" En gij zult gedrongen zijn te antwoorden: "Ja Heere." "En toen Ik u een tijd verlaten heb, deed Ik toen niet wel?" Dan zult u antwoorden: "Ja, dierbare Christus, U hebt alle dingen wel gedaan."

Laat mij u ook dit zeggen, dat het onmogelijk is, dat een Christen nu, terwijl hij onder zijn kruisen verkeert, er niet eender over denkt, als hij doen zal in de dag van zijn sterven. Dan zal hij moeten uitroepen en zeggen: "Geloofd zij de Heere, dat Hij mij zo'n kruis heeft doen dragen."

Nu, mijn enige begeerte is, dat u uw vrede met God vastmaakt, opdat alle dingen die u hier overkomen een zegen voor u mogen zijn. Dan kunt u dit zeker vaststellen, dat er geen greintje verdrukking in uw beker is, dat niet door oneindige wijsheid beraamd is het er in te doen, en dat er niet door oneindige liefde werkelijk ingedaan is. Moeten wij die beker niet gewillig drinken, aangezien die door de dierbare vingers van Christus gemengd is? Laat daarom, wanneer u een kruis wordt opgelegd, uw hart niet zeggen: "laat deze drinkbeker van mij voorbijgaan!" Er is meer liefde in een kruis, dan wij dikwijls wel denken. Waar zijn de zoete werkingen van liefde? Waar zijn de zoete zielsomhelzingen tussen Christus en de ziel, wanneer zij de Zon mag aanschouwen in haar kracht, en Hem Wiens wangen zijn als een beddeke van specerijen, als welriekende bloemen? De middernacht van een Christen naar het uitwendige, kan zijn middag zijn naar het inwendige. Er kan een schone dag zijn van binnen, terwijl er niet veel licht is van buiten. O dat wij er mee tevreden waren in een vurige wagen ten hemel te gaan! Och, dat er geen bezoeking was die Christus voor ons uitzoekt, welke wij niet gewillig wilden omhelzen en verwelkomen!

O gij gebonden die hoopt, die de hemel verwacht, erfgenamen van de genade des levens! vertroost u hiermee, dat eens het lied in de hemel zal worden gehoord: "Spreek naar het hart van Jeruzalem, naar al haar treurigen." Zie, o Christen, Christus staat aan het einde van uw loopbaan met een kroon in Zijn hand. Hij roept u toe: "Zijt getrouw tot de dood, en Ik zal u geven de kroon des levens." O wat een dag zal dat zijn, als de gezegende hand van Jezus Christus een kroon op ons hoofd zal zetten! Zullen wij niet gedrongen worden de kroon die Hij ons heeft opgezet te nemen, en die in aanbidding voor de troon te werpen, zeggende zoals in Openb. 4:11: "Gij Heere zijt waardig te ontvangen de heerlijkheid, en de ere, en de kracht; want Gij hebt alle dingen geschapen, en door Uw wil zijn ze, en zijn ze geschapen." Zij schaamden zich, als het ware, dat zij een kroon zouden dragen in Zijn tegenwoordigheid. Denkt toch veel over die heerlijke dag, wanneer onze duisternis en onze nacht zal worden veranderd in de morgen, waarop nooit weer een nacht zal volgen. O wat wonderlijke werkingen van liefde; wat

wondervolle werkingen van blijdschap; wat wonderlijke werken van kennis, zullen er in die dag zijn!

Laat ik dit nog op uw hart binden, stelt dit veel voor uw ogen en peinst er over in uw hart en wees veel in de overdenking van de zaligheid van hen, die in de hemel zijn. *Wat denkt u van Christus eeuwig in uw armen te hebben?* Wilt u een beschrijving hebben van de hemel? Het is dit: Christus zit daar in het midden, en de ogen van die vele duizenden duur gekochten zijn op Hem gevestigd en Zijn ogen op hen. Kort gezegd, het bestaat in de vier volgende dingen:

- (1) Christus ziet de heiligen aan en hun ogen zijn op Hem gevestigd.
- (2) De heiligen zullen eeuwig Christus liefhebben, en Christus heeft hen eeuwig lief.
- (3) Zij verwonderen zich eeuwig over Hem, en Hij verwondert Zich eeuwig over hen. Hij zal verheerlijkt worden in al Zijn heiligen, en wonderbaar in allen die geloven.
- (4) De heiligen omhelzen Christus en Hij omhelst hen. O die zielverrukkende omhelzingen van Christus in de armen van hen die wedergeboren zijn tot een levendige hope; daar zal geen scheiding tussen Hem en hen meer plaats grijpen! Ik wenste wel, dat de begeerten van die Grieken in Johannes 12:21: "Wij wilden Jezus wel zien", uw aller begeerte was! O, als u maar één begeerte had om Hem te mogen zien en aanschouwen, u zou Hem voor een begeerte krijgen. Zullen deze vervloekte ogen ooit de *Zon der Gerechtigheid*, Die edele *Plant van Naam* aanschouwen? O zalig zijn zij die Hem zien! Zalig zijn zij, die hun hoop en verwachting op Hem gevestigd hebben, Hem eeuwig te mogen zien! Zalig zijn zij, die wandelen in de vreze des Heeren!

Ik zal er nog alleen dit aan toevoegen: *een Christen is, zolang hij hier is, tegelijkertijd buiten Christus, en in Christus, en op weg naar Christus*. Hij is in Christus ten opzichte van het geloof. Hij is buiten Christus wat betreft die eindeloze volmaakte gelijkvormigheid. En hij is op weg naar Christus ten aanzien van die eindeloze, onmiddellijke genieting van Hem, om die liefelijkheden te genieten, die in Zijn rechterhand zijn, eeuwig en altoos. O loopt, loopt, loopt tot die dag, dat Christus aan u zal geopenbaard worden, dat u Hem in uw armen zult nemen, wanneer u kunt uitroepen: "*Hier zal ik rusten en eeuwig wonen!*"

Nu, deze Christus zij eeuwig lof. Amen

VIJFDE PREEK

En opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet zou verheffen, zo is mij gegeven een scherpe doorn in het vlees, namelijk een engel des satans, dat hij mij met vuisten slaan zou, opdat ik mij niet zoude verheffen. 2 Kor. 12:7.

In het vers dat wij hebben gelezen, mogen wij drie dingen in helder licht zien.

- ?? Ten eerste mogen wij hier aanschouwen de dierbare handelingen van oneindige Liefde, in het geven van de hoogste genietingen van Zichzelf aan Zijn volk. Daarbij mogen wij zien, dat Hij Zijn volk bezoekt met bezoeken die het meest geschikt zijn om hun hoogmoed te doden.
- ?? Ten tweede aanschouwen wij hier de onuitsprekelijke boosaardigheid van de duivel, die bij alle gelegenheden gereed staat om de geestelijke en meest uitnemende bezoeken, die Christus aan Zijn volk brengt, te bederven.
- ?? Ten derde kunnen wij hier aanschouwen het onuitsprekelijk gebrek dat in een zwak mens is, die gemakkelijk verstrikt en gevangen wordt door list, zelfs wanneer hij in de meest onmiddellijke genietingen van God verkeert.

Bij de laatste gelegenheid, dat wij over deze woorden spraken, noemden wij u vijf zaken die er in vervat zijn.

1. Ten eerste, dat er sommige verhevene en uitmuntende genietingen door God aan de Zijnen worden gegeven. Hierover hebben wij gesproken.
2. De tweede zaak was, dat de meest voortreffelijke, de bijzonderste, de onvergelykbare weldaden, gemakkelijk en veeltijds door de ziel misbruikt worden. Paulus was in gevaar zich te verheffen, door de uitnemendheid van openbaringen. Hierover hebben wij ook gesproken.
3. De derde zaak was, dat er altijd een zoet oogmerk van liefde is in de meest duistere en schijnbaar vreeslijke bezoeken van God. De betoning van deze liefde is het einddoel. Dit is duidelijk uit de woorden: Mij is gegeven een scherpe doorn in het vlees, een engel des satans. En wat was het edel voornemen Gods daarmee? Het was, *opdat Paulus zich niet zou verheffen*. Deze duistere bedeling, waarmee hij kennis maakte, moest als het ware dienen om hem voor hoogmoed te bewaren.

Nu, wij hebben een weinig over deze zaken gesproken.

- I. *Er zijn nog twee zaken, die wij naar aanleiding van onze tekst wensen te bespreken, namelijk dat er zeven of acht meest heerlijke oogmerken zijn, welke Christus voor Zijn volk op het oog heeft, in de meest donkere bedelingen, die zij ontmoeten.*
- II. *Dat er onderscheiden tijden zijn waarin de satan toegelaten wordt een Christen bijzonder aan te vallen.*

I.

Ten eerste. *De Heere wil Christenen brengen onder duistere bezoeken, opdat zij ontdekkingen ontvangen van hun eigen hart en bewijzen krijgen van de verdorvenheden die nog in hen zijn.* Dit is duidelijk uit Deut. 8:2 "De Heere uw God, leidde u deze veertig jaar in de woestijn." Wat was Gods doel daarmee? Het was: *om u te verzoeken, om te weten wat in uw hart was, of gij Zijn geboden zoudt houden of niet.* Ik weet dat, wanneer een Christen wordt gebracht in de school van beproeving, hij veel lessen zal krijgen over zijn bedrieglijk hart, waarvan hij tevoren niet wist. Ik zal u vijf lessen

noemen, die een Christen op de school van beproeving ontvangt, over zijn eigen hart. Ik kan het ook noemen vijf oordelen, die hij ontvangt door beproevingen.

1. *Een Christen zal er toe worden gebracht te gedenken aan vroegere vergeten zonden, wanneer hij wordt gebracht in de oven van verdrukking.* Er zijn vele vroegere zonden, die hij heeft vergeten, maar die zullen in zijn herinnering worden teruggeroepen. Dit is gebeurd met de elf broeders van Jozef. Toen zij in Egypte kwamen, werden zij indachtig hun zonde, dat zij hun broeder hadden verkocht. Wij lezen in 1 Kon. 8:47, dat wanneer de Israëlieten zouden gevankelijk weggevoerd zijn, zij zouden zeggen: "Wij hebben gezondigd, en verkeerdelijk gedaan, wij hebben goddelooslijk gehandeld." Verdrukking en beproeving brengen vergeten zonden in herinnering. Is het niet zeker, wanneer een Christen onder een kruis komt, dat hem soms enige zonden, waarover hij niet meer had gedacht, in het aangezicht staren?
2. Een tweede les, die een Christen leert onder de beproevingen, is, *de kracht van zijn verdorvenheden te leren kennen.* Ook om kennis te krijgen van de kracht van zijn afgoden, welke sterker zijn dan hij meende. Ik weet, dat een Christen nooit de kracht van zijn verdorvenheden zo goed leert kennen, als in een tijd van verdrukking. Dan zal hij weten hoe groot de kracht is van zijn afgod van ongeduld, van zijn afgod van gemak en van zijn afgod van liefde tot de wereld. Het is onmogelijk dat iemand zijn liefde tot zijn afgoden zal kennen, zolang geen beproevingen beginnen een scheiding te maken tussen zijn hart en zijn afgoden. O, wat een liefde komt er dan aan de dag jegens een ongedode begeerlijkheid! Zitten dan onze levende begeerlijkheden niet neer, en treuren zij niet bij het graf van onze begraven lusten en afgoden? Is het niet zeker, dat wij dikwijls zitten bij het graf van onze afgoden, en bij gelijkenis die woorden herhalen, die David heeft uitgeroepen bij de dood van Absalom: *o mijn afgod, mijn afgod! Och, dat ik voor u gestorven ware, mijn afgod!*
3. Een derde les, die wij ontvangen in beproevingen, is deze: *wij worden dan gewaar dat genade niet zo krachtig en sterk in ons was, als wij meenden.* Beproevingen brengen de zwakheid van ons geloof aan het licht, de zwakheid van onze liefde en de zwakheid van onze lijdzaamheid. Zij zullen ons doen zien, dat wij niet ver gevorderd waren in de beoefening van genade.
4. Een vierde les onder het kruis is, *dat wij meer overtuigd worden van zonde, dan tevoren.* Een mens kan vele zonden doen in voorspoed, zonder er zich erg ontrust onder te gevoelen. Maar breng hem eens tot de oven van verdrukking, en zijn consciëntie zal beginnen te spreken. "Zo wie Ik liefheb, die bestraf en kastijd Ik." De betekenis van deze woorden is: *wie Ik liefheb, die overtuig en verbeter Ik.* Overtuiging van zonde gaat het diepst in de dag van benauwdheid, wanneer God, als in een plechtige vergadering, al Zijn verschrikkingen rondom ons zal oproepen.
5. Een vijfde les, die het kruis ons leert, is, *dat het ons zal helpen te treuren over vroegere ongerechtigheden en daarover te weklagen.* Toen Manasse in de gevangenis zat, vernederde hij zich. En dit was de vrucht van Jobs kruis: "Ik heb gezondigd, wat zal ik U doen, o Mensenhoeder?" Ik wil alleen dit tot u zeggen: Meen niet dat uw kruis aan u geheiligd is, zolang het u geen diep inzicht geeft in uw eigen hart. De droesem en de verdorvenheid, die in ons zijn, komen nooit zo aan de dag, dan wanneer wij in het vuur worden gebracht. Dan zal het schuim boven komen.

Ten tweede. Een ander lieflijk en heerlijk oogmerk, dat Christus heeft met Zijn duistere bedelingen, is, *dat wij naar beneden zullen komen en nederig worden gemaakt*. Dit is duidelijk uit Deut. 8:2 "Gij zult gedenken aan al de weg, die de Heere uw God u deze veertig jaar in de woestijn geleid heeft; opdat Hij u verootmoedige." In onze tekst zien wij dat het doel van die donkere beschikking was, dat Paulus zich niet zou verheffen. Het is ook duidelijk uit de woorden, die wij lezen in Klaagl. 3:19, 20, "Gedenk aan mijn ellende en aan mijn ballingschap, aan de alsem en gal. Mijn ziel gedenkt er wel terdege aan, en zij bukt zich neder in mij." Indien het kruis ons heeft vernederd, zo heeft het 't voornaamste gedeelte van zijn werk gedaan. Maar er zijn er velen, die met God twisten in de oven van verdrukking. Waar zij ootmoedig behoorden te zijn, daar roepen zij uit: *o toon mij, waarom Gij met mij twist!* De ootmoed van een Christen onder het kruis komt openbaar in deze drie dingen:

- (1) In een geduldige onderwerping onder het kruis, en in een ootmoedige gestalte in duistere bezoeken. Hij steekt zijn mond in het stof en zegt: *zwijg Gode, mijn ziel*.
- (2) Zijn ootmoed onder het kruis komt openbaar in zijn zelfverfoeiing vanwege zijn gruwelen. Zodat wanneer Christus op hem frons, frons de Christen op zichzelf.
- (3) Ootmoed onder het kruis komt hierin openbaar, dat een Christen de bemoedigingen, die hem in duistere wegen worden gegeven, niet afwijst. Het is een voornaam stuk van ootmoed, vertroosting niet te weigeren. Want zeker, Christus beschouwt het als een grote mate van hoogmoed, wanneer een mens de beloften weigert aan te nemen. Er is geen groter ootmoed dan deze: *te doen wat Hij gebiedt, en Zijn beloften te omhelzen*.

Ten derde. Een ander lieflijk doel dat Christus heeft met duistere bedelingen, waarin Hij Zijn volk brengt, is dit: *Er zijn sommige genaden, die een Christen niet goed kan beoefenen, dan onder het kruis*. Een Christen kan in het bijzonder, de genade van geloof en de genade van lijdzaamheid niet goed beoefenen, als hij geen kruis heeft. Waar in Openb. 13:10 gesproken wordt over de droevige dingen, die de kerk zouden overkomen, vinden wij deze woorden: *Hier is de lijdzaamheid en het geloof der heiligen*. Het is alsof daar wordt gezegd: hier is een uitnemend veld, om de lijdzaamheid en het geloof der heiligen in werking te stellen. In Jac. 1:2, 3 lezen wij: "Acht het voor grote vreugde, mijn broeders, wanneer gij in velerlei verzoeken valt, wetende dat de beproeving uws geloofs lijdzaamheid werkt."

Ten vierde. Een ander heerlijk oogmerk, dat Christus heeft in het geven van donkere bezoeken en duistere voorzienigheden, is, *dat een Christen er toe zal worden gebracht meer hoge en verhevene gedachten van Christus te hebben*. Dit is de grote stem van het kruis, dat onze achting van Christus behoort toe te nemen. Dit was de edele vrucht, die, Asaf vond door zijn kruis: "Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde!" Dit zei hij, toen hij de goddelozen in voorspoed zag, en hijzelf de hele dag geplaagd werd en zijn bestraffing er iedere morgen was. Wilt u weten wat verdrukkingen zijn? Zij zijn, als het ware, een weinig bittere alsem aan de borsten van onze aardse genoegen, opdat wij ons vermaak daarin niet zullen vinden. De Christen ontmoet geen kruis, of het predikt hem de doding van de begeerlijkheden en vermeerdering van onze liefde tot Christus. Een Christen krijgt de meest verheven kennis van Christus, in de weg van tegenspoed.

Ten vijfde. Een ander heerlijk en lieflijk doel, *dat Christus heeft in Zijn duistere bedelingen, is, dat een Christen mag worden gebracht tot meerdere naarstigheit*. Dit is

het einddoel van het kruis: "Heere, in benauwdheid hebben zij U bezocht, zij hebben hun stil gebed uitgestort als Uw tuchtiging over hen was", Jes. 26:16. En wij lezen: "Als het hun bang zal zijn, zullen zij Mij vroeg zoeken", Hosea 5:15. Gewoonlijk heeft een Christen drie bijzondere eigenschappen in zijn gebed onder het kruis, die hij niet dikwijls in voorspoed heeft.

- ?? Ten eerste bidt hij dan veel uit een beginsel van noodzaak. Het gevoel van zijn behoefte is het beginsel dat een Christen onder het kruis leidt tot het gebed.
- ?? Ten tweede zal een Christen onder het kruis vuriger bidden dan hij tevoren deed.
- ?? Ten derde zal een Christen onder het kruis meer aanhoudende bidden dan tevoren. In voorspoed vergeten wij soms te bidden. Maar wanneer God ons een kruis zendt, en ons smartelijk beproeft, dan roepen wij Hem aan en dan worden wij Zijns Naams gedachtig.

Ten zesde. Een ander liefelijk doel, dat Christus heeft met donkere bezoeken en kruisen voor Zijn volk, is, *dat wij mogen toenemen in de heiligmaking*. Dit is duidelijk uit Jes. 27:9. Daar staat beschreven, wat de uitkomst zal zijn van de twist, die de Heere soms heeft met Zijn eigen volk: "Dit is de ganse vrucht, dat Hij deszelfs zonde zal wegdoen. Dan zullen de bossen en de zonnebeelden niet bestaan." Ook in Heb. 12:10 lezen wij van de vrucht van de kastijdingen, die wij moeten ondergaan: "Opdat wij Zijner heiligheid zouden deelachtig worden." Er is geen kruis, dat aan een Christen opgelegd wordt, of het is als het ware een werkman die hem afwerkt en klaarmaakt voor de hemel. Zag u nooit metselaars een steen behouwen voor een gebouw? Zó zijn de kruisen van een Christen. Zij zijn evenals werklieden schavende en behouwende ons voor het hoger gebouw. Zij slaan er de oneffenheden en overtolligheden af. Zij behouwen ons, opdat wij mogen worden pilaren in het huis onzes Gods, opdat wij daar niet meer zullen uitgaan. Wij worden behouwen en geschaafd, om te zijn hoekstenen, uitgehouwen naar de gelijkenis van een paleis, en worden zo bereid voor het huis in de hemel.

Ten zevende. Een ander heerlijk oogmerk, dat Christus heeft in het zenden van kruisen, die er soms zeer somber uitzien, is, *dat Zijn volk gehoorzaamheid zal leren*. Wilt u weten, wanneer een Christen het gebod van God betwist? Dat gebeurt, wanneer hij niet onder een kruis verkeert. Zo ging het David: "Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik, maar nu onderhoud ik Uw woord," Ps. 119: 67. Gehoorzaamheid was, als het ware, de edele vrucht van zijn kruisen en beproevingen.

Ten achtste. Een ander heerlijk en liefelijk einddoel, dat Christus heeft met het geven van duistere beschikkingen is, *dat een Christen vernieuwde bewijzen van de liefde van Christus mag ontvangen, dat hij vernieuwde bewijzen van Zijn macht, vernieuwde bewijzen van Zijn wijsheid en diepe overtuigingen van Zijn rechtvaardigheid zal ontvangen*. Dit zijn oorzaken waarom een Christen kennis moet maken met duistere bezoeken. Christus wil hem onder zo'n roede brengen, dat hij Zijn macht zal ervaren in hem te verlossen. Hij zal een Christen onder zo'n roede brengen, dat hij zal ontvangen vernieuwde blijken van liefde van Christus in hem te verlossen. Hij zal een Christen onder zo'n kruis brengen, dat hij vernieuwde blijken van de wijsheid van God zal ontvangen, in het uitvinden van een gepaste weg om hem te verlossen. Hij zal een Christen onder zo'n kruis brengen, opdat hij mag ontvangen diepe indrukken van de rechtvaardigheid van God. Een Christen moet leren dat er geen onrecht is bij God, en dat er goede redenen zijn voor alles wat Hij doet.

Ten negende. Ik wil nog vier zaken uit de woorden voorstellen.

- (1) Een Christen kan onder zijn kruis veel liefde, veel teerheid, veel lijdzaamheid hebben, maar het is te vrezen dat hij, bij het eerste schijnsel van voorspoed, zijn teerheid zal verliezen. Geloof mij, het is gemakkelijker voor een Christen zijn kruis te dragen, dan zijn vertroosting te dragen.
- (2) Een Christen behoort Christus vrij te laten in het opleggen van een kruis. Indien een Christen zijn eigen kruis mocht uitzoeken, zou hij zeggen: *dit of dat kruis zou ik kunnen dragen*. Maar wanneer Christus een kruis voor ons uitzoekt, dan worden wij ongeduldig. Dit is onze taal onder het kruis: *er is geen enkel kruis, dat ik niet gemakkelijker zou dragen, dan wat ik nu heb*. Maar weet dit, dat het kruis, dat een Christen zelf uitzoekt, hem het meest ongemakkelijk zal zijn. Daarom, indien u geestelijke wijsheid wilt ontvangen, laat dan Christus vaststellen wat uw kruis zal zijn. Hij weet beter hoe wij naar de hemel moeten worden geleid, dan dat wij het zelf weten.
- (3) Het is geen kleine moeilijkheid voor een Christen, om tot onderwerping en lijdzaamheid te geraken onder het kruis. Weet dit, dat hij in het begin geduldig kan zijn onder het kruis, en daar onder later ongeduldig kan worden. Het is een uitnemend werk, tot volkomen onderwerping en lijdzaamheid onder ons kruis te geraken.
- (4) Ik wil dit nog zeggen, en sla er acht op, dat het kruis en de openbaring van de liefde van Christus, samen kunnen gaan. Sommigen, wanneer hen een kruis wordt opgelegd, staan direct klaar om de gevolgtrekking te maken: *Hij is mijn vijand geworden!* Maar weet dit, het kruis is de vrucht van de *liefde* van Christus. Het is de vrucht van de belofte van het eeuwigdurend verbond: Gij hebt mijn ziel in benauwdheden gekend, Ps. 31:8.

Maar om te komen tot een volgende zaak in de woorden, wil ik dit zeggen: *het is de plicht van een Christen, om de liefelijke voornemens van Christus in Zijn bedelingen op te merken*. Hiertoe geraakte Paulus verenigd met de weg, die God met hem hield. Hij zei als het ware: *ik weet dat er liefde is in deze bedeling*. Dit was ook de praktijk van David: *Het is mij goed, dat ik verdrukt ben geweest, opdat ik Uw inzettingen leerde*. Hij had geleerd, dat er voordeel, dat er veel liefde in het kruis was. Ik zal enige redenen geven, waarom een Christen moet opmerken het oogmerk van Christus in het zenden van een kruis.

- ?? Ten eerste. Het is onmogelijk voor u, vruchtbaar te zijn onder het kruis tenzij u er Zijn liefde in opmerkt. Wij verbruiken veel tijd met klagen en knorren onder het kruis. Het duurt lang eer wij vreedzame vruchten der gerechtigheid voortbrengen.
- ?? Ten tweede. Het opmerken van liefde in het kruis, zal u terughouden van het maken van die wanhopige gevolgtrekkingen, die u gewoonlijk onder het kruis maakt. Als u er toe mag komen, liefde en voordeel in het kruis te zien, dan zult u niet zeggen: *ik ben afgesneden!* U zult dan niet zeggen: *waarom hebt U mij geslagen met eens vijands plaag, met de kastijding eens wreden?*
- ?? Ten derde. U behoort het oogmerk van Christus op te merken in Zijn handelingen, want het is een uitnemende weg tot het lijdzaam dragen van het kruis, wanneer u de wijsheid ziet in de slagen, die u ontvangt. Het is nodig, dat u recht en gerechtigheid opmerkt in het kruis. Wanneer u het nut van de kastijding moogt opmerken, dan zult u moeten zeggen: "Ik zal des Heeren gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd."
- ?? Ten vierde. U moet aandacht schenken aan het liefelijk doel, dat Christus met het zenden van een kruis, in u wil bereiken. De liefde van een Christen tot Christus is

nooit zo levendig en krachtig, dan wanneer hij het liefelijk voornemen van Christus in sombere bedelingen opmerkt. Wanneer een ziel het liefelijk doel van de kastijding opmerkt, dan begint die ziel te ontvlammen in liefde tot uit: *O gezegend is Hij, Die neerdaalt om zoveel werk van mij te maken, en dat van zo'n onwaardige, zo'n zelfverwoester, zo'n vergeter van Christus!* Wij zullen hier niet verder over spreken.

Nu zullen wij komen tot het laatste gedeelte van onze tekst, hetwelk de voorname oorzaak was, waarom wij deze tekst hebben gekozen. *Er zijn sommige tijden, waarop de duivel een Christen bijzonder aanvalt, meer dan op andere tijden.* Er zijn sommige bijzondere tijden van aanvallen van de duivel op een gelovige. Dit is vervat in de woorden: "Zo is mij gegeven een scherpe doorn in het vlees, namelijk een engel des satans, dat hij mij met vuisten slaan zou." Dit zegt ons, dat Paulus kennelijk door de duivel werd aangevallen. Ik zal in het verhandelen van dit gedeelte over sommige omstandigheden en tijden spreken. Er zijn acht tijden waarin een Christen het meest wordt bestreden door de duivel.

1. *De eerste tijd, waarin een Christen het meest wordt aangevallen door de boze, is de tijd, kort na zijn bekering, wanneer Christus en de ziel pas verenigd zijn.* Dit is duidelijk uit de woorden van de tekst. De verzoeking waarmee Paulus hier kennis maakte, was dadelijk na zijn bekering. Het gaat de ziel evenals de Israëlieten. Zodra de ziel haar wens te kennen geeft, Egypte uit te trekken, en God te gaan dienen in de bergen, dan zal de duivel haar dienstbaarheid verzwaren, en doet dan zijn best, dat zij geen stro meer krijgt om tichelstenen te maken. Zolang de ziel nog verkeert in de natuurstaat zal de duivel het haar niet zo moeilijk maken, zoals gezegd wordt: "Wanneer een sterk gewapende zijn hof bewaart, zo is al wat hij heeft in vrede", Luc. 11:21. Maar laat de ziel eens beginnen het koninkrijk der duisternis uit te gaan om het koninkrijk der genade binnen te gaan, dan staat de boze op. Ik wil u enkele redenen noemen, waarom de ziel het meest wordt verzocht door de macht der duisternis, kort na zijn bekering.

- (1.) De eerste reden is, dat een Christen bevreesd zal worden in de weg van Godzaligheid, en dat hij zal menen dat de godsdienst niet zo'n aangename zaak is, als hij veronderstelde. Maar ik wil dit zeggen, dat de tegenstand van de duivel ons predikt, dat Godzaligheid een uitnemende zaak is. Ik moet zeggen, dat er velen zijn die het geloven, wanneer zij luisteren naar de verzoeken des satans, wanneer hij een valse voorstelling geeft van godzaligheid en er een slecht gerucht van brengt.
- (2.) Een andere reden van deze aanvallen op een Christen, kort na zijn bekering, is deze: indien de satan hem niet kan terug brengen in zijn natuurstaat, dan zal hij zijn best doen om hem te ontmoedigen en te benauwen. Geloof mij, de sprekende zonden van een Christen na zijn bekering, zullen, indien hij op weg is naar de hemel, veroorzaken dat hij er heen gaat in $\alpha\kappa$ en $\alpha\varsigma$. Daarom behoort een Christen te strijden en te waken na de bekering.
- (3.) Ik zal u nog de volgende redenen noemen. U moet alle middelen aanwenden om uw verlangen en begeerten naar Christus op te wekken. Ik erken, dat God er een doel mee kan hebben, en kan toelaten, dat een Christen wordt verzocht na de bekering, opdat Hij de wezenlijkheid van zijn godsdienst op de proef stelle. Er zijn sommigen, die verlangen naar Christus, om voorspoed te hebben. Maar wanneer blijkt dat Christus en het kruis aan elkander verbonden zijn, dan zullen zij Hem vaarwel zeggen. Het kruis zal de ernst van de godsdienst van velen op de proef stellen.

2. *Een tweede tijd, waarin de verzoeker sterk aanvalt op de Christen, is, wanneer hij, na veel twijfel over zijn aandeel, geraakt is tot sommige daden van geloof, en tot sommige duidelijke ontdekkingen van zijn aandeel.* Dat is de tijd, waarin de sterk gewapende hem hevig aanvalt. Toen tot Christus van de hemel was gezegd, dat Hij de Zoon van God was, werd Hij naar de woestijn geleid om verzocht te worden. En is het niet zeker, dat een Christen, die lange tijd heeft verkeerd onder de bestrijdingen van zijn aandeel, als hij levendig geloof heeft ontvangen, maar zijn verdorvenheden schijnen meer kracht te krijgen dan tevoren, dit oorzaak is, dat hij zijn vertrouwen wegwerpt? Maar weet dit, dat het een bewijs is dat u op de rechte weg bent, als de duivel u zózeer tegenstaat, en u hem weerstaat.

3. *Een derde tijd volgt onmiddellijk op het genieten van vertroosting, zoals duidelijk blijkt uit onze tekst.* Toen Paulus uitnemende openbaringen had, werd hem gegeven een engel des satans, dat hij hem met vuisten slaan zou. Ik wil u drie redenen noemen, waarom de duivel een Christen meest verzoekt, na vertroosting.

- (1.) Wanneer de verzoeker in die tijd een overwinning behaalt op een Christen, dan is die slag zeer moedbenemend. Het is een oorzaak, dat hij zijn aandeel in twijfel trekt, ja het is een slag die hem doet uitroepen: *Ik zal één der dagen omkomen door de hand van Saul.*
- (2.) De Christen wordt meest verzocht na genietingen, omdat hij dan overwonnen zijnde, de werkelijkheid van zijn genietingen niet kan vasthouden. Indien wij vallen dadelijk nadat wij een geestelijke weldaad hebben ontvangen, dan noemen wij onze genietingen bedrog.
- (3.) De laatste reden is, dat de menigvuldige verzoeken waarin een Christen valt na ontvangen weldaden, hem afleidt van de oefening van liefde, en hem brengt tot de oefening in de strijd. Die verzoeken brengen hem meer in het veld om te strijden met zijn begeerlijkheden, dan dat hij met Christus in de binnenkamer is.

4. *Een vierde tijd, wanneer een Christen hevig wordt aangevallen, is de tijd wanneer hij gerust en zelfverzekerd is geworden.* Zie, dan is de duivel nabij en staat gereed u te verraden. Ik denk, dat een slapende Christen in gevaar is aangevallen te worden. David viel in verzoeking en in de zonde van overspel, toen hij gerust en zorgeloos was. Ik zal u drie redenen geven, waarom de duivel een Christen veel verzoekt in een staat van rust en zekerheid.

- (1.) Hij weet dat u in zo'n staat er niet lang over zult praten, maar zijn verzoeken zult inwilligen. O bedenk, dat een Christen, die zelfverzekerd is, een gereede prooi is voor de duivel. Het is onmogelijk voor een zorgeloze Christen, enige kracht te hebben tegen zulke verzoeken, als waartoe hij verlost wordt.
- (2.) Een geruste Christen wordt veel aangevallen door de verzoeker, omdat hem ontbreekt, wat hem zou kunnen bewaren van het toestemmen in verzoeken. Een geruste Christen mist een gezicht op Christus, hetwelk hem zou bewaren van gehoor te geven aan de verzoeking. Een Christen die gerust is, mist de oefening van genaden, die hem mochten terughouden van toegeven aan de verzoeken. De gelovige die zo zelfverzekerd is, mist waakzaamheid en teerheid.
- (3.) De laatste reden die ik noem, is, dat zo'n Christen, indien hij overwonnen wordt, in gevaar verkeert een lange slaap te nemen in het bed van zorgeloosheid.

5. *Een vijfde tijd, waarop een Christen sterk wordt aangevallen, is de tijd wanneer hij op weg is tot de plichten.* Wanneer die verhinderd worden, dan is zulks van grote invloed op het verstoren van onze vrede, onze wasdom en ons geloof. Wanneer wij op

weg zijn tot plichten van veel betekenis, dan is het de tijd, waarop de verzoeker ons het hevigst aanvalt. Er zijn drie bijzondere plichten, waarin wij menigvuldige en sterke aanvallen moeten doorstaan, wanneer wij er toe komen. Wij ondervinden dit op *avondmaaltijden, in het gebed en in geloofsoefeningen*. Deze zijn de drie plichten, welke de duivel tracht te verijdelen, omdat de rechte vervulling van deze plichten een weg is tot veel geestelijke vreugde, en een edele wortel is van veel geestelijke groei. Daarom wil ik dit tot u zeggen: wanneer u op weg zijt tot deze plichten, wees dan op uw hoede, want hij, die u zoekt aan te vallen, is aan uw rechterhand.

Ik zal vijf verzoeken noemen, waarmee de vijand tracht een Christen te verhinderen deze uitnemende plichten waar te nemen.

- (1.) *Ijdele gedachten*. Dit is een voornaam middel, waardoor hij tracht ons af te houden van de ernstige waarneming en van de geestelijke beoefening van deze drie plichten. En weet dit, dat het een gezegend Christen is, die zó over zijn geest en gedachten heerst, dat hij tot deze plichten kan komen, zonder af te dwalen.
- (2.) Een andere verzoeking, waarmee de Christen besprongen wordt wanneer hij op weg is tot de plichten, *is dat hij verzocht wordt er vormelijk heen te gaan, en niet ernstig te zijn*. De verzoeker wil ons laten gaan tot de vormen van een plicht, terwijl hij zal trachten ons te verhinderen op een geestelijke wijze tot die plicht te komen. Indien de satan zo'n overwinning op ons kan behalen, dat hij ons belet de geestelijke waarneming van een plicht, dan zal hij niet trachten ons de vleselijke waarneming daarvan te verhinderen.
- (3.) Een andere verzoeking is deze, dat de boze tracht een Christen te brengen tot *ongelovige gedachten*. Hij wil hem laten zeggen: ik had nooit voordeel van zo'n plicht; God zal nooit mijn gebeden horen; Christus zal nooit nederdalen om feest met mij te houden. Dat is een van zijn sterkste verzoeken, waarmee hij een Christen op weg tot de plichten, aanvalt.
- (4.) Nog een andere verzoeking, waarmee de Christen in het waarnemen van de plichten wordt besprongen, is een verzoeking tot *vermetelheid*. Wanneer de verzoeker ons niet kan brengen tot vormelijkheid, tot ijdele gedachten, noch tot ongelof, dan verzoekt hij ons tot aanmatiging. Dit is het voorname doel van de satan; wanneer hij met de ene wind niet kan zeilen, dan probeert hij het over een andere boeg. Wanneer wij in verschillende verzoeken de overhand verkregen, dan probeert hij ons vermetel te maken. Dit is een buitengewoon beletsel, de plichten geestelijk te verrichten.
- (5.) Weer een andere verzoeking, in de waarneming van deze plichten, is een poging van de verzoeker, om door alle middelen te bereiken, *dat wij gaan bidden in eigen kracht, naar het Avondmaal gaan in eigen sterkte, en willen geloven, vertrouwend op onze eigen gerechtigheid*. Dat is zijn voorname doel, ons te houden onder een verbond der werken. Dit is zijn list, waardoor hij op velen de overwinning behaalt. Maar o het is bekend, dat wij veel alleen bidden, veel alleen preken, veel alleen horen. Wij bidden, maar wij bidden niet veel met Christus in ons hart, wij grijpen Zijn hand niet. Wij preken niet in Zijn kracht, wij luisteren niet in Zijn kracht. Maar o het is een edel Christen, die geen stap wil doen zonder Christus, die niet wil bidden zonder Hem. De koning Salomo heeft gezegd: "Twee zijn beter dan één, want zij hebben een goede beloning van hun arbeid. Want indien zij vallen, de één richt zijn metgezel op; maar wee den énen, die gevallen is, want daar is geen tweede om hem op te helpen." Daarom zoek Christus te hebben, om met u te gaan.

6. *Een zesde tijd, waarin aanvallen plaats hebben op een Christen, en waarin hij hevig wordt bestreden, is, wanneer hij hoge gedachten van zichzelf heeft.* Dan valt de duivel aan. Wanneer was het dat de duivel begeerde Petrus te ziften als de tarwe? Was het niet toen hij pochte: "Al werden zij ook allen aan U geërgerd, ik zal nimmermeer geërgerd worden?" Ik wil dit zeggen tot u, die niet wandelt met vreze en afhankelijkheid, die niet bidt met vreze en afhankelijkheid, die het Woord niet leest en hoort met afhankelijkheid, ik zeg u: *u bent dicht bij een val.* En indien de duivel u daartoe niet brengt, dan wordt u hoogmoedig en vermetel. U moet dan aannemen dat u en de duivel elkaar verdragen. Indien er vijandschap is tussen u en de duivel, dan zal hij u verzoeken. Wanneer u hooggevoelende zijt, dan bent u verstrikt. En als dit uw Godgeleerdheid is: *ik zal U nimmer verloochenen*, dan bent u in gevaar hevig aangevallen te worden.

7. *Een zevende tijd, waarop een Christen gedurig wordt aangevallen door de verzoeker, is de tijd, waarin hij verkeert in heilloze angsten.* Hij heeft dan soms verzoeken, die hij beter niet kan vertellen. Ik meen, dat wanneer de verzoeker sommige aanvallen van afgoderij en godloochening doet, de Christen er goed aan zal doen, het tegen niemand te vertellen, maar het bij God bekend te maken. Maar o hoe vaak valt de duivel aan niet alleen, maar hoe dikwijls overwint hij, wanneer u in zo'n mismoedige toestand verkeert? Hoe sterk zal het ongeloof dan voor de dag komen? Wat een ongelijk wordt de majesteit van God dan aangedaan? En het gevolg is, een betwijfelen van uw aandeel.

Wij zijn nu gekomen tot de laatste zaak, die wij willen bespreken. *Het is deze, dat het moeilijker is voor een Christen, gedood te worden aan de verzoeken van zijn eigen hart, dan de verzoeken van de boze te weerstaan.* De verzoeken die door ons eigen hart worden opgeworpen, worden niet zo gemakkelijk weerstaan als de verzoeken die door de duivel worden ingeworpen. Wat betreft het verschil tussen de verzoeken van het eigen hart en die voortkomen van de vorst der duisternis, wij willen daarover spreken bij het verklaren van de volgende tekst. Merk op, dat u nooit ernstig zult zijn in uw pogingen uw afgoden te doden, voordat u overtuigd zijt, hoe pijnlijk zij zijn. Wanneer heeft Paulus de Heere driemaal gebeden? Was het niet toen zijn verzoeken een scherpe doorn in het vlees waren?

Ik wil dit nog zeggen: er zijn sommige verzoeken van de satan, die moeilijker te weerstaan zijn dan andere. Sommige verzoeken zijn geschikt voor onze heersende begeerlijkheden. Deze worden niet gemakkelijk weerstaan. Er zijn andere verzoeken die geschikt zijn om sommige onzichtbare afgoden te handhaven. Deze zijn ook niet gemakkelijk te weerstaan. Er zijn ook verzoeken, die niet zo erg in strijd zijn met ons natuurlijk licht. Deze zijn niet gemakkelijk te weerstaan. Sommige verzoeken beloven genoeg, voordeel en eer. Ook deze zijn niet gemakkelijk te weerstaan. Ik wil drie grote afgoden noemen, waarmee u veel moeite zult hebben, wanneer u ze wilt doden.

?? Ten eerste, de afgod van een naam te hebben onder de heiligen, of de afgod van een naam te hebben onder wereldse mensen. Dat is de grote Diana. De aanbidding daarvan, en van haar kleine zilveren tempelen, zullen het grootste gedeelte van uw arbeid opeisen. Het is veel voor een Christen om te verloochenen wat de roem van zijn leven is. Hierom bezoekt God hem menigmaal met een beproeving, dat hij soms wrede bespotting en verachting moet oogsten.

?? Ten tweede is er een afgod, die niet gemakkelijk gedood zal worden, en dat is, dat de wereld niet wèl van u spreekt. Het is hard voor een Christen om te sterven aan de goede gedachten, die hij van zichzelf heeft. Zijn er niet sommigen, die de toejuiching van de wereld missen en evenwel zichzelf prijzen in de binnenkamer

van hun eigen hart? Neem van mij aan, dat het een zwaar werk is te sterven aan de verwachting door anderen geëerd te worden.

- ?? Ten derde is er een grote afgod, waaraan een Christen niet gemakkelijk zal sterven. Het zijn de uitgezochte en aangename genoegens in de wereld, overvloed van rijkdommen, overvloed van voorspoed en overvloed van allerlei genot. God heeft gezegd: "Zoudt gij u grote dingen zoeken? Zoek ze niet." Er zijn velen die een gemakkelijke en aangename weg in dit leven zoeken. Wij hebben hier drie grote Diana's genoemd, die door velen worden aanbeden en waaraan velen eerbied bewijzen.

Ik zal nu mijn rede besluiten, maar ik wil uit de tekstwoorden alleen nog enkele bewijzen geven, dat er onder ons weinig ware Godzaligen, weinig hartegodsdienst wordt gevonden. En ik wil allen die hier zijn, bevelen, - daar u eens een antwoord zult moeten geven aan de Heere Jezus Christus, Die aangewezen is om Rechter te zijn van de levenden en de doden, - dat u uzelf zult onderzoeken, of niet vele bewijzen van weinig ware Godzaligheid en van weinig hartewerk onder u wordt gevonden. En u, die hieraan geen aandacht wilt schenken, weet dit, dat het een jammerlijke zaak is naar de hel te gaan, terwijl u denkt naar de hemel te gaan. Het is een jammerlijke zaak te menen naar de hemel te gaan met een leugen in uw rechterhand, en al de tijd dat u hier bent te zeggen: *ik ben in de poort des hemels.* En dan eeuwig uitgeworpen te worden....

1. Het eerste bewijs is dit, *dat u niet veel bezig zijt in het naspeuren van de verzoeken van de duivel.* Wanneer hij aanvalt en u verzoekt tot het bedrijven van ongerechtigheid, dan slaat u er niet eens zoveel acht op, dat u zoudt zeggen: *dit is een verzoeking!* Ik zeg u, het is bekend en zeker, dat de duivel ons verzoekt zonder er ons van te overtuigen. Hij geeft er ons geen kennis van, en laat het ons niet weten. Wij weten bijna niet meer dan dat hij ons verzoekt.
2. Het tweede bewijs, dat wij niet veel echte godsdienst hebben -als wij er iets van hebben, - *is dit, dat de verzoeken van de boze, waardoor hij ons met vuisten slaat, niet onze last zijn.* Ik wil u, die oprechte Christenen zijt, de vraag stellen: wanneer deed een verzoeking van de duivel en zijn aanvallen, u uw bedstede doornatten met uw tranen? Wanneer was het, dat de verzoeken u deden wandelen in bitterheid des geestes en u deden uitroepen: *wee mij!* Geloof mij, de vreugden, de tevredenheid, het genoegen die u hebt onder verzoeken, zeggen dit: *Christus is er niet!*
3. Een derde bewijs van weinig ware Godzaligheid en godsdienst onder ons, is, *dat er sommigen zijn, die sedert de dag van hun eerste verbintenis met Christus, toen zij hun naam aan Hem hebben opgegeven, dat zij zouden strijden, nooit konden zeggen, dat zij één begeerlijkheid hebben gedood.* Wilt u aan uw consciëntie deze vraag stellen: Wanneer is de duivel verslagen van mij teruggekeerd? Werd er ooit een verzoeking aan uw goddeloze hart voorgesteld, welke u niet hebt omhelsd? Wat zegt dat anders, dan dat u een hart hebt, dat verwijderd van God leeft, indien het niet geheel van Hem vervreemd is? Ik wil u vragen: wanneer werden de afgezanten, die wilden dat u vrede zoudt sluiten met uw begeerlijkheden, wenende moesten terugkeren, omdat u hen weigerde? Kan zoiets bestaan met Godzaligheid en oprechte godsdienst, dat sedert wij aan Christus verbonden zijn, we niet weten wat het was, om maar zoveel te doen, als te pogen één begeerlijkheid te doden? Maar laat de duivel ons aanvallen aan een Avondmaalstafel, zelfs daar zwichten wij voor

zijn verzoeken. Ik veronderstel, dat op vele plaatsen, waar wij zijn geweest, en op vele tafels, waaraan wij hebben gezeten, dit moet worden gegraveerd: *hier, op deze plaats, gaf ik mijn toestemming aan een afgod en omhelsde ik een verzoeking.* Laat de duivel u aanvallen in de morgen, en hij heeft uw hart. Laat hij u aanvallen in de avond en in de stille nachtwaken, hij heeft uw hart. O, waar is die edele worsteling, die vroeger de praktijk van de heiligen was? Wij zijn vervreemd van dat gebod: "Wederstaat den duivel, en hij zal van u vlieden."

4. Een vierde bewijs van weinig ware godzaligheid is dit: de verzoeken, die wij ontmoeten, brengen ons niet tot gebed. Ik wil aan uw consciëntie deze vraag voorleggen, en onderzoek of u er op kunt antwoorden: wanneer was het, dat verzoeken van de boze, u er toe hebben gebracht de Heere driemaal te bidden, opdat zo'n kwaad van u zou wijken? O, wat nemen wij weinig moeite om onze begeerlijkheden te doden. Ik veronderstel dat er sommigen zijn, die, ofschoon hun werd betuigd dat zij door één gebed een of andere verdorvenheid zouden gedood krijgen, niet éénmaal zouden bidden. Hieruit spreekt een buitengewone vervreemding van God.
5. Een vijfde bewijs is: de vriendelijke koesteringen en de hartelijke omhelzingen, waarop wij onze afgoden onthalen. Ik denk, dat wij bidden met afgoden in onze boezem; dat wij Avondmaal houden met afgoden in ons hart. Wij horen de prediking en koesteren afgoden in ons hart. Ja, ga waar u wilt en wij kunnen zó worden uitgeschilderd: *"Kijk naar zo iemand met zijn afgoden in zijn hart."* Beeldt u uzelf in, dat indien de liefde van Christus in uw hart was, u zo'n zielsliefde tot uw afgoden zou onderhouden? U geeft Christus weinig van uw hart en veel van uw tong, terwijl uw afgoden weinig van uw tong hebben en veel van uw hart, indien niet uw gehele hart!
6. Een zesde bewijs van weinig ware godzaligheid onder ons is dit, *dat de afwezigheid van uw afgoden en uw liefde tot hen, u meer zal ter harte gaan, en u meer zal doen weklagen, dan ooit het gemis van de liefde van de dierbaren Christus deed.* Ik vraag u, als onder het oog van God, daar u in de grote dag Christus antwoord zult moeten geven: is het niet waar dat het verlies van een honderd gulden velen van u meer verdriet heeft bezorgd, dan het verlies van een eeuwige zaligheid? Laten eens uw afgoden van u worden genomen, en u zult uitroepen: "Wat heb ik nu meer?"
7. Een zevende bewijs van weinig ware godsdienst is dit: *u hebt meer vreugde, meer tevredenheid en meer vermaak in het genieten van uw afgoden, dan in het genieten van Christus.* Wilt u slechts uw consciëntie onderzoeken, en indien het niet waar is, geloof het dan niet, dat er sommigen zijn, die meer ingenomen zijn met de vermeerdering van hun vermogen met enige duizenden, dan zij ooit waren met de dierbare Christus en met de dingen van het eeuwig Evangelie. Mag dit niet op het voorhoofd van velen gegraveerd worden: *"Deze heeft Christus verzaakt en de tegenwoordige wereld liefgekregen!"*
8. Een achtste bewijs dat ons zegt dat er weinig ware godzaligheid onder ons is, vinden wij hierin: *wat neemt uw gedachten meest in beslag?* Heeft Christus de meeste van uw gedachten? Geloof mij, ik mag zeggen, zonder inbreuk te maken op de liefde, dat ik veronderstel, dat indien allen, die in dit huis zijn, hadden te antwoorden op de gestelde vragen, er niet één uit twintig zou mogen zeggen, dat Christus meer van

zijn gedachten heeft dan de wereld. En wat heeft dit tot ons te zeggen? Ik wil niet beweren, dat er een totale vervreemding van God uit spreekt, maar het heeft ons te zeggen, dat velen verwijderd van God leven. Het zegt ons, dat zij onwetend zijn van de dierbare uitnemendheid van Christus en dat zij leven in vervreemding van de kracht van Godzaligheid. Ik weet, dat Christenen veeltijds meer gesteld zijn op hun afgoden, dan op Christus, maar daaruit spreekt een verval in Godzaligheid. Hebben niet uw afgoden uw gedachten, wanneer u in gebed zijt? Hebben niet uw afgoden en uw begeerlijkheden uw gedachten in de nacht? Ik denk dat velen van ons ieder uur van de dag, wanneer zij hun hart zouden openleggen, zouden moeten zeggen: *mijn gedachten waren bij mijn afgoden*. O die menigte van ijdele gedachten, die wij in onze boezem hebben, is oorzaak dat wij onze harten niet aan Christus geven.

Weet dit, dat er niet één gedachte in de hemel is, die niet aan Hem gewijd is. Er is niet één blik in de hemel, die niet op Hem geslagen is. Er is niet één verlangen in de hemel, dat niet tot Hem uitgaat. Er beweegt zich geen voet in de hemel, die Hem niet volgt. Er is geen beweging van een hand in de hemel, die Zijn verheerlijking niet zoekt.

9. Het negende bewijs van weinig ware Godzaligheid onder ons, is, dat wij niet veel vermaak vinden in het waarnemen van die plichten, waardoor de verzoeken, waarmee wij worden aangevallen, worden gedood. Ik wil u drie vragen stellen en ik verlang van u, dat u deze vragen aan uw consciëntie stelt.

?? De eerste vraag is: wanneer ging u tot het gebed met geloof? Wanneer was het dat u durfde zeggen: *ik ga tot deze plicht met innig zielsverlangen?*

?? De tweede vraag is: wanneer was het, dat afwezigheid van Christus en Hem niet te vinden in het gebed, uw last was? Ik erken, dat er sommige Christenen zijn, die in de macht van rust en zelfverzekerdheid zitten, die altijd op dezelfde wijze bidden. Zij komen tot het gebed en hebben de afstand groter gemaakt. En dit is de sluitsteen van onze ellende, dat wij van het gebed komen, roemende in onze liefde, in ons licht, in ons hart en in onze consciëntie. En evenwel is dit ons niet tot een last, terwijl wij behoorden te zeggen: "Mijn plaag is zwaar boven mijn zuchten", Job 23:2. Ik denk, dat indien allen die hier zijn, zouden zuchten overeenkomstig hun plaag, er een droevig geklag onder ons zou worden gehoord. O maar wij hebben een vloekwaardige onderwerping aan deze geestelijke plagen en slagen geleerd.

?? De derde vraag is: hoopt of verwacht u, dat u, die nooit hebt getreurd over de afwezigheid van Christus, die nooit bewogen zijt geweest in Zijn tegenwoordigheid, die nooit in de eenzaamheid hebt getreurd vanwege uw zonden, uw ogen zult mogen opheffen naar de hemelen, en dat u zou mogen denken, dat de dag nadert dat u Hem zult zien en niet beschaamd zult worden in Zijn toekomst?

Ik zal nu niet verder spreken, maar het zou een uitnemende gesteldheid zijn, het zou een uitnemend Christen zijn, die zó met Christus kon wandelen, dat hij bereid was, op de eerste oproep voor Christus te verschijnen, en rekenschap af te leggen van zijn weg. Wat, indien dit het uur was, o Christenen, dat de stem van de Archangel werd gehoord, roepende: "Zie, de Bruidegom komt, gaat uit, Hem tegemoet." Wat zou u dan doen? Ik twijfel er niet aan of velen, indien niet allen, die binnen deze deuren zijn, zouden uitroepen: *o spaar mij nog een weinig, voordat ik heenga en ik er niet meer ben!* Zal Christus, wanneer Hij komt, geloof vinden op de aarde? Zal Hij ons wakende of zal Hij

ons slapende vinden? Zal Hij ons vinden wandelende in Zijn wegen, of zal Hij ons vinden afwijkende van Hem?

Ik moet dit woord uit onze tekst tot u zeggen: er zijn vele duizenden engelen des satans over u gekomen, die nooit doornen in het vlees voor u waren, omdat u er niet tegen geworsteld hebt! Ik denk, dat het hard werk zou zijn voor een Christen, zelfs voor een oprecht Christen, om alle overtuigingen te tellen die hij heeft overschreeuwd, sedert Christus en hij elkaar ontmoetten. Het zou moeilijk zijn voor een Christen om alle beloften te tellen, die hij verbroken heeft, en hoe menigmaal hij tegen het Verbond gehandeld heeft, sinds Christus en hij elkander ontmoetten. Hij zou hem zwaar vallen al zijn vormelijke gebeden te tellen, sinds Christus en hij elkaar hebben ontmoet.

Ik denk, dat indien sommigen van ons de hemel mogen bereiken, allen die daar zijn hun harpen wel mogen neerleggen. Ik denk, dat Manasse, die een van de grootste zondaars was, zijn harp mag neerleggen. Ik denk, dat de vervolgende Paulus, de hovaardige Hiskia, de overspelige David, de afgodische Salomo, hun harpen mogen neerleggen en dat zij ons mogen laten zingen de lof van Hem, Die op de troon zit!

Indien wij ooit in de hemel zullen komen, zullen wij hier van overtuigd zijn, dat er nooit iemand zoveel als wij, verplicht was aan de genade van Christus. Indien wij ooit de hemel zullen binnengaan, zal niemand, meer dan wij, behoefte hebben, dit lied te zingen: *Niet ons, o Heere, niet ons, maar Hem, die zit op de troon, zij de ere van onze zaligheid. Amen.*

ZESDE PREEK

Ik ben een roos van Saron, een Lelie der dalen. Gelijk een lelie onder de doornen, also is mijn vriendin onder de maar teren. Als een appelboom onder de bomen des wouds, zo is mijn Liefste onder de zonen; Ik heb groten lust in Zijn schaduw, en zit er onder, en Zijn vrucht is mijn gehemelte zoet. Hooglied 2:1-3

Wat maakt de hemel zo'n aangename plaats en zo'n heerlijke en vermakelijke woning? Zijn het niet de bladeren van de roos van Saron en de lelie der dalen, waarmede alle straten en vensters en portalen, bestrooid zijn? Het ware een eindeloos werk om uit te weiden over al de voortreffelijkheden van Hem, Die is de edele plant van Naam. Zij gaan de uitnemende welsprekendheid van de engelen ver te boven! De bruid had Christus geprezen in het laatste vers van het voorgaande kapittel, maar het is inderdaad allermeest gepast voor Christus, Zichzelf te prijzen.

In dit hoofdstuk vinden wij deze twee zaken:

1. Ten eerste, de woorden van Christus, welke zijn opgetekend in het eerste en tweede vers.
2. De tweede zaak is, de woorden van de bruid. Zij spreekt hier van de edele bedelingen van liefde die zij geniet en bovendien stelt zij de beminnelijkheid van Christus voor. Echter zijn er veel dingen in hare reden, die woorden van Christus zijn, maar de woorden worden door de bruid uitgesproken.

I. Wat het eerste gedeelte betreft, te weten de woorden van Christus, *zij overtreffen die van alle anderen*. Niemand kan spreken gelijk Hij. Dit was het getuigenis, dat van Hem gegeven werd: *Nooit heeft een mens alzo gesproken.*

Nu, in Zijn woorden zijn twee dingen aan te merken.

1. Christus maakt Zichzelf bekend en stelt Zichzelf voor in het eerste vers. In het tweede vers prijst Hij de bruid en maakt haar toestand bekend. Christus beveelt Zichzelf aan in het eerste vers: *"Ik ben een roos van Saron, een lelie der dalen."* Hierin zijn twee zaken op te merken: de Persoon Die aanbeveelt en de Persoon, Die aanbevolen wordt, en dat is Jezus Christus, die edele Plant van naam, Die aanbeveelt en aanbevolen wordt.
2. Wij horen de aanbeveling, die Christus van Zichzelf geeft: *"Ik ben een roos van Saron, een lelie der dalen."* Hij was de roos van Saron, die een voortreffelijke en rijkdragende plant was. En Hij is de lelie der dalen, welke zonder twijfel zeer aangename, schone en welriekende bloemen gaf. Wij menen, dat deze twee uitdrukkingen ons een zevenvoudige uitmuntendheid in Christus voorstellen; dat deze twee zinbeelden ons iets moeten zeggen van de onvergelykelijke bevalligheid en van de alles overtreffende schoonheid, die in Hem is.

- (1.) Is niet de roos de koningin der bloemen? Is er in schoonheid iets te vergelijken met een lelie? Hoewel deze slechts donkere schaduwen zijn, zo zeggen zij toch iets van de onuitsprekelijke schoonheid en van de innemende bevalligheid, die in Christus is.
- (2.) Zij drukken iets uit van de geur en verkwikking, die is in de dierbare en onvergelykelijke Christus. Is er iets meer welriekend dan een roos? Is er iets meer verkwikkend dan een lelie der dalen? En toch zijn dit slechts schaduwen, om enige

indruk te geven van de liefelijke geur van Christus, Die beroekt is met mirre en wierook en met allerlei poeder des kruideniers.

- (3.) Zij stellen in het licht de onuitsprekelijke heerlijkheid, die in Christus is en de majesteit Desgenen, Die is een Koning der koningen. Heeft Christus niet gezegd: "Aanmerkt de leliën des velds, hoe zij wassen; zij arbeiden niet en spinnen niet en Ik zeg u, dat ook Salomo in al Zijn heerlijkheid niet is bekleed geweest gelijk een van deze," Matth. 6:28. Zodat de vergelijking van Christus met een lelie of met een roos, ons voert tot de onuitsprekelijke en onvergelykelijke heerlijkheid en majesteit, die in Hem is. Denkt u niet, dat Christus zeer heerlijk moet zijn, daar Hij zo'n heerlijk kleed van majesteit draagt? "Hij bedekt Zich met het licht als met een kleed," Ps. 104:2. Moet Hij niet zeer heerlijk zijn, Die op zo'n troon zit dat Hij een ontoegankelijk licht bewoont? Moet Hij niet zeer heerlijk zijn, Die van zo'n hoge staat is, dat van Hem gezegd wordt, dat Hij de eeuwigheid bewoont?
- (4.) Zij stellen ons voor de gepastheid, die voor ons in Christus is. Deze twee uitmuntende bloemen zijn zeer geschikt voor geneeskundig gebruik. Zo mogen wij het besluit trekken, dat onder deze zinnebeelden ons wordt voorgesteld de gepastheid, die in Christus is, om ons te genezen.
- (5.) Deze twee uitdrukkingen duiden ook aan de gemakkelijke en vrije toegang, die tot Christus is te verkrijgen. De eerste uitdrukking betekent: "Ik ben een roos van het veld." Alsof Hij zeide: "Ik ben niet ingesloten in een tuin, maar Ik ben in de velden, zodat ieder, die voorbijgaat, Mij mag hebben."
- (6.) Zij drukken uit, de lage neerbuiging van Christus, welke wordt voorgesteld in de woorden: Ik ben een lelie der dalen. Alsof Hij heeft willen zeggen: "Wilt u de plaats weten waar Ik woon?" Het is in de dalen. Ik ben niet een lelie die groeit op de bergen, maar die groeit in de valleien. Het gezicht in het eerste kapittel van Zacharia is een vergelijking daarvan. "Ik zag een man, die stond tussen de mirten, die in de diepte waren." De mirten zijn lage heesters.
- (7.) Wanneer ons wordt voorgesteld, wat in Christus is, onder het beeld van een roos en een lelie, dan wordt ons duidelijk gemaakt dat er iets in Hem is, dat niet na te speuren is en iets dat niet uit te drukken is. Zeker, indien Christus van Zichzelf tot u zou spreken, zoals Hij is in Zichzelf, wij zouden het niet verstaan, het zou voor ons een vreemde taal zijn. Maar Christus maakt ons iets van Zichzelf bekend onder deze schaduwen. Hij kan Zichzelf niet bekend maken zonder een schaduw, zoals Hij is, maar de schaduw toont aan, dat er ten eerste, een onuitsprekelijke grootheid in Hem is en dat er ten tweede, een onuitsprekelijke onwetendheid in ons is. Maar o, de gezegende engelen zingen nu zoetelijk Zijn lof! Zeker, ofschoon wij ze zouden horen, wij zouden ze niet begrijpen, vanwege onze onwetendheid. Maar moet het niet een onuitsprekelijke zaligheid zijn, eeuwig te wonen onder de verkwikkende en vertroostende schaduw van de roos van Saron? O, welk een leven moet het zijn, vertroost te worden door het zien op Hem en Hem in onze armen te nemen en uit te roepen: *Het is alles voor eeuwig goed gemaakt!* Dat is de onvergankelijke blijdschap van hen die wonen in het Hoge Hof.

II. De tweede zaak, waarop wij moeten letten, is *de wijze waarop Christus Zichzelf aanprijst*. Wij vinden in de uitdrukking: "Ik ben een roos van Saron, een lelie der dalen," dat Hij wil zeggen: "Ik ben niet gelijk de lelie, maar Ik ben dezelve." Deze vorm van uitdrukking, indien wij die goed verstaan, geeft te kennen dat, er geen wezenlijke schoonheid of uitmuntendheid is in enig schepsel van God, maar dat die wezenlijk en veel meer voortreffelijk is in Christus. Wij kunnen de schoonheid van God lezen op de hemelen en op de aarde en op onszelf. Maar wanneer wij de schoonheid van Christus

willen lezen, laten wij dan zien op de schoonheid der heiligen. O, moet Hij niet schoon zijn, die Zijn bruid maakt te zijn zonder vlek of rimpel, in welker geest geen bedrog is? Zie op deze aanprijzing, die Christus geeft van Zichzelf: *Ik ben een roos van Saron*. Wij wensen, dat u hierin drie zaken opmerkt:

1. Er is niets in de hemel noch op de aarde, dat Christus naar waarde kan aanprijzen, dan Hijzelf. Laten engelen en al de heiligen stil zijn, wanneer Hij van Zichzelf spreekt. Ik zal u de volgende redenen geven, waarom noch engelen noch heiligen, Christus naar waarde kunnen verheffen, maar dat Hij alleen is waardig bevonden, het te doen.

?? De eerste reden is deze, *dat wij niet veel van Christus hebben gehoord*. En indien wij veel van Hem gehoord hebben, zo hebben wij slechts weinig verstaan van hetgeen wij van Hem hebben gehoord, gelijk Job zegt: "Zie, dit zijn maar uiterste einden Zijner wegen; en wat een klein stukje der zaak hebben wij van Hem gehoord!" Job 26:14.

?? De tweede reden is deze, *dat wij niet veel geloven van wat van Christus is gezegd en van wat van Hem bekend is*. Zou geen voortreffelijke tong nodig zijn, om de grootheid van Christus uit te drukken? Zou geen voortreffelijk hart nodig zijn, om de schoonheid van Christus te vertellen? Ik zal u zeggen, wat de grootste welsprekendheid in het aanprijzen van Christus is: *stilzwijgen en bewonderen*. Zwijg, verwonder u en bewonder Hem, wanneer u Christus wilt aanprijzen. U bent nooit gekomen tot de hoogte van de lof van Christus, tenzij uw tong kleeft aan uw gehemelte en u niet anders meer weet uit te roepen, dan: *Wat zal ik zeggen?* Ja, ofschoon u zou weten, waar te beginnen, u en al de engelen in de hemel weten niet, waar te eindigen. Zeker, het is een uitmuntend werk de dierbare Christus aan te prijzen, de voortreffelijke Roos van Saron, de Lelie der dalen.

2. Wij wensen, *dat u zult opmerken hoe Christus Zichzelf aanprijst*. Het is dikwijls Christus' werk, Zichzelf aan te prijzen bij de heiligen. Dit is duidelijk uit Zijn spreken, wat wij beschreven vinden in Luk. 24:27. Hij sprak tot de twee discipelen die kwamen van Jeruzalem en gingen naar Emmaüs. "En begonnen hebbende van Mozes en van alle de profeten, leidde Hij hun uit m alle de Schriften hetgeen van Hem geschreven was." Het is ook duidelijk uit het boek van Openbaringen. Hij zegt: "Ik ben de Wortel en het Geslacht Davids, de blinkende Morgenster," Openb. 22:16. Ik zal u zes gronden noemen, waarop Christus aanhoudt in het aanprijzen van Zichzelf.

?? De eerste grond is deze: *er is niemand die zo waardig is, aangeprezen te worden, als Christus*. Wie is waardig, dat wij van hem spreken dan Christus? Wat is het eindeloos werk van engelen en van alle de heiligen? Is het niet het spreken van de voortreffelijkheid van de dierbare Christus? Er worden geen andere woorden in de hemel gehoord, dan deze: "Het Lam dat geslacht is, van de grondlegging der wereld, is waardig te ontvangende krachten rijkdom en wijsheid en eer en heerlijkheid en dankzegging." O, moet Hij niet voortreffelijk zijn, Die alle engelen en heiligen in de hemel, voortdurend loven en prijzen?

?? De tweede grond is deze: *de waardigheid en voortreffelijkheid in Christus is nooit volprezen*. Het is een eindeloos werk te vertellen alles, wat in Christus is. Moet een Christen, wanneer hij begint te spreken, zijn gesprek niet afbreken met deze woorden: "En wat zal ik nog meer zeggen?" Er is een eeuwigheid toe nodig.

?? Er is een derde grond, waarom Christus zo aanhoudt in het aanprijzen van Zichzelf, en het is deze: *de voortreffelijkheid, die in Christus is, wordt niet spoedig geloofd*.

Vandaar dat woord: "Wie heeft onze prediking geloofd en aan wie is de arm des Heeren geopenbaard?"

- ?? Er is deze vierde grond: *het is absoluut noodzakelijk de kennis van Christus te hebben*. Daarom houdt Hij zozeer aan in het aanprijzen van Zichzelf. Wat zijn al de preken, die gepreekt worden? Moeten zij geen heldere schetsen zijn van de schoonheid van Christus? Wat is deze voortreffelijke rol der Schriften? Is het niet de schilderij van Christus, Die gezonden wordt naar een vreemd land, opdat Zijn bruid Zijn schoonheid mag zien?
- ?? Er is deze vijfde grond, waarom Christus zo aanhoudt in het aanprijzen van Zichzelf: *opdat daardoor het geloof van een Christen mag aanwassen, opdat daardoor het geduld van een Christen mag toenemen, opdat het leven van een Christen daardoor mag worden geheiligd*. Wanneer de ziel eens krijgt een ruime blik op Christus, zo is hij gedwongen uit te roepen: "Wat heb ik meer met de afgoden te doen?" Hij is als een groene dennenboom, mijn vrucht is uit Hem gevonden.
- ?? Dit is de zesde en laatste grond, die wij noemen, waarom Christus zeer aanhoudt in Zichzelf aan te prijzen: *Hij doet het, opdat vreemdelingen tot Hem zullen komen*. O, zullen ooit onze blinde ogen geopend worden om op Hem te zien en zullen wij niet gedwongen worden Hem te beminnen? Wij weten dat onze ogen onze harten in beweging moeten brengen en dat het hart de ogen volgt. Zal ooit gezegd moeten worden, dat er iemand in de zichtbare kerk is, die de onvergelykelijke en dierbare Christus geringschat? Dan mag ik zinspelen op dat woord: "Verkondigt het niet te Gath, boodschap het niet op de straten van Askelon, opdat de dochters der Filistijnen zich niet verblijden, opdat de dochters der onbesnedenen niet opspringen van vreugde," 2 Sam. 1:20. Zal ooit worden gepredikt, terwijl er iemand is in de zichtbare kerk, die de onvergelykelijke Christus, die edele Plant van Naam, gering acht?

3. De derde zaak, waarover wij wensen te spreken naar aanleiding van het aanprijzen van Christus van Zichzelf, is: *dat alle geschapen schoonheid en vermaak slechts duistere schaduwen en schetsen zijn van de ongeschapen schoonheid en bevalligheid van Christus*. Wat zou u willen geven voor één blik op Christus? Ik denk, dat, indien het mogelijk was, zo er gedurende één uur een sluier geschoven werd tussen Christus en de heiligen in de hemel, ze zouden neerzetten en klagen met droevige jammerklachten. O, wilt u Christus verkopen? Of wilt u Hem verkopen voor zo'n lage prijs, als dertig zilverlingen?

Wat betreft het tweede gedeelte van de woorden van Christus in het tweede vers, waarin Hij de bruid aanprijst: *"Gelijk een lelie onder de doornen, also is Mijn vriendin onder de dochteren,"* daarover willen wij enige opmerkingen maken.

Ten eerste. Wij horen hier Christus de schoonheid van de bruid voorstellen. Wij mogen daarvan de volgende verklaring geven: Er is een groot onderscheid (zegt Christus) tussen Mijn beminde, Mijn bruid en de maar teren, die vreemdelingen en geveinsden zijn en de rest van de wereld. Er is een groot onderscheid tussen Mijn bruid en hen, die vreemdelingen van Mij zijn, zoals er onderscheid is tussen een lelie en een doorn.

Ten tweede. De verklaring mag zijn: *Zoals een lelie, die staat tussen de doornen, in haar groei belemmerd wordt, zo is Mijn beminde tussen de onheilige dochteren, die haar zijn als doornen en haar het leven moeilijk maken*. Dit is duidelijk uit Hbogl. 1:6,

"De kinderen mijner moeder waren tegen mij ontstoken." Deze waren 's moeders kinderen en niet van de vader, als wij zo mogen spreken, zij waren van de kerk en niet van Christus. Wij mogen uit de woorden van Christus twee dingen leren:

1. Dat de ontdekking van de voortreffelijkheid van Christus mag zijn een hulp in benauwdheden. Daarom verklaart Christus Zijn eigen voortreffelijkheid, eer Hij de toestand van de bruid noemt.
2. Dat de toestand, waarin de bruid van Christus verkeert, terwijl zij hier beneden is dikwijls is een leven van ellende en kwelling. Zij staat als een lelie tussen de doornen. En zo is het leven van een Christen een leven van droefheid en verzoeken in dit Bacadal.

Ik wil zes overwegingen voorstellen, waardoor een Christen mag worden opgewekt, in een hemelse gesteldheid te zijn onder droevige bezoeken.

- (1.) Het lijden van de bruid is een gift van Christus. De gelovige ontmoet geen enkele zwaarigheid of het is een wezenlijke gift van Christus aan hem. "Want u is uit genade gegeven in de zaak van Christus, niet alleen in Hem te geloven, maar ook voor Hem te lijden," Filip. 1:29.
- (2.) De beproevingen van een Christen zijn zovele werklieden, die hem klaar maken voor de hemel. Hebt u nooit een metselaar gezien, die een steen schuurde en pasklaar maakte voor een gebouw? Zo zijn beproevingen als zovele werklieden, die ons gepast maken voor de hemel, om goede hoekstenen des hemels te zijn. Zó werden de stenen voor Salomo's tempel gehouwen in de wildernis om daarna opgevoerd te worden als bouwstenen in de tempel. Zo moeten wij behouwen worden in de wildernis om daarna gezet te worden in de hemel.
- (3.) De tijden van beproeving zijn voor een Christen tijden van innerlijke blijdschap. Dit is duidelijk uit Ps. 112:4: "Den oprechten gaat het licht op in de duisternis." In zulke tijden worden aan een Christen bijzondere vertroosting en geschenken.
- (4.) Beproevingen bevorderen eens Christens heiligmaking. Dit wordt verklaard in Job 23:10, "Maar Hij kent de weg die bij mij is; Hij beproeve mij; als goud zal ik uitkomen."
- (5.) Het lijden van een Christen is een deel van zijn gelijkvormigheid aan Christus. "Opdat ik Hem kenne en de kracht Zijner opstanding en de gemeenschap Zijns lijdens, Zijn dood gelijkvormig wordende," Filip. 3:10.
- (6.) De zesde overweging, welke u mag bewegen verzoeken te verdragen, is deze: het was de weg door welke Christus Zelf ging. Het was de weg waarin Hij het werk van onze verlossing volbracht. Nu, wilt u de weg niet gaan, waarop Zijn dierbare en gezegende voeten gingen? Hij deed nooit een stap of het was in de weg van lijden. Hij was een lelie tussen de doornen.

Ten derde. *U kunt uit de woorden opmerken, dat dezelfde aanprijzing, die Christus geeft van Zichzelf, Hij die ook geeft van de bruid. Hij noemt Zichzelf een Lelie der dalen en Hij noemt Zijn bruid ook een lelie. "Gelijk een lelie onder de doornen, zo is Mijn vriendin onder de dochteren."* Deze woorden spreken ongetwijfeld van twee zaken.

?? Ten eerste van de onvergelykelijke schoonheid van de bruid, als hebbende enige gelijkvormigheid en gelijkenis met Christus.

?? Ten tweede spreekt er uit, de hoge achting die Christus voor Zijn bruid heeft, *een lelie onder de doornen.*

Ik zal nu niet langer stil staan bij de eerste twee verzen, waarover wij hebben gesproken, maar wij willen alleen nog, naar aanleiding daarvan, uw verwachting van de hemel

opwekken en uw verlangen versterken naar de dag, wanneer u geen leliën onder de doornen zult zijn, maar dat u zult zijn bomen geplant aan waterbeken en u zult wonen in een land, waar geen doornen of distelen gevonden worden. O, slechts één blik in de hemel zou ons sterk doen verlangen, daar te zijn!

O, welk een zaligheid zal het zijn, eeuwig te zitten en te rusten onder de aangename schaduw van Hem, Die de Boom des levens is, voortbrengende twaalf vruchten, van maand tot maand gevende zijn vrucht! O, welk een aangenaam leven zal het zijn, te drinken uit de zuivere rivier van het water des levens, klaar als kristal, voortkomende uit de troon Gods en des Lams! O, welk een zaligheid zal het zijn, wanneer onze voeten, die vervloekt waren, daar zij waren bezoedeld, zullen treden op de vloer van Zijn hemelse heerlijkheid! Dan u zult zeggen: Mijn ziel zal in de dageraad opwaken! Ik zal de lof zingen van Hem, Die op de troon zit, van Hem Die is opgevaren met het geklank der bazuin! Zingt de lof van de dierbare Christus! Zingt Zijn lof!

Laat het, in zeker opzicht hier uw werk zijn, wat eeuwig uw werk zal zijn in de hemel, wanneer u uw harpen niet meer zult hangen aan de wilgen, want daar zult u niet meer in een vreemd land verkeren. Daar zult u voortdurend de welluidende lofzangen zingen, waarin Christus zal worden geprezen en verheerlijkt.

O, welk een leven zal het zijn, David de zoete zanger, te horen! O, hoe zoet zingt hij nu! Wat zal het onderscheid groot zijn tussen David op aarde en David in de hemel. O, wat een vermaak zal het zijn te horen Salomo, die dit lied, dit voortreffelijk lied schreef, die het nu zingt met nieuwe kracht en meer zoete lofzangen van Christus! O, hoe lieflijk zingt hij nu! Er zal een groot onderscheid zijn tussen Salomo hier en Salomo in de hemel. Wat een vreugde zal het zijn, te verkeren tussen die duizenden, wiens gezang niemand zal kunnen leren, dan zij, die van de aarde gekocht zijn. O, zou u niet verlangen naar de dag wanneer er geen gewezen meer zal zijn, wanneer alle tranen van uw ogen zullen worden afgewist?

Daar zal geen onwetendheid, geen verlaten, geen afstand meer zijn van de dierbare Christus. Maar u zult uzelf eeuwig baden in de aangename stromen van onuitsprekelijke vreugde, wanneer deze tongen, die Hem hier nooit prezen naar Zijn waardigheid, zullen zijn als de pen van een vaardig schrijver. Er zal een groot onderscheid zijn tussen de zielen hier en wanneer zij boven zijn.

Ik denk, dat de eerste woorden van een Christen, wanneer hij de hemel zal binnengaan, zullen zijn: *Ben ik het? Ben ik het?* Ik, die gedurig van Christus afweek? Ben ik het, die lag tussen twee rijen van stenen, die nu geworden ben als vleugelen ener duif, overdekt met zilver en welker vederen zijn met uitgegraven géluwen goud?

Wat is het werk der heiligen in de hemel? Er zal niet één blik in de hemel zijn, die niet is gevestigd op de dierbare Christus. Er zal geen enkele gedachte in de hemel zijn, die niet vol zal zijn van Hem. Er zal geen enkel verlangen zijn, dat niet naar Hem uitgaat. Er zal, om zo te spreken, geen voetstap in de hemel gedaan worden, die niet gericht zal zijn in het volgen van het Lam, waar Het ook heengaat. Het oor zal niet verzadigd worden van horen, het oog zal niet verzadigd worden van zien en het hart zal niet verzadigd worden van blijdschap.

Vanaf het derde vers van dit hoofdstuk tot het einde horen wij de woorden van de bruid, die zij spreekt van Christus. In deze dierbare woorden zijn vier delen.

- ?? Ten eerste. De bruid spreekt uit een onbegrensde hoogachting, die zij heeft voor haar Bruidegom. Dit horen wij in het derde vers: *"Als een appelboom onder de bomen des wouds, zó is mijn Liefste onder de zonen."*
- ?? Ten tweede. Van het laatste gedeelte van het derde tot het achtste vers, zet de bruid uiteen de verheven genietingen, die zij vond in Christus.
- ?? Ten derde. Vanaf het achtste tot het tiende vers, spreekt zij van haar vertroosting, die zij vond in haar Bruidegom, in een toestand waarin zij meer verwijderd van Hem was dan te voren.
- ?? Ten vierde. Vanaf het tiende tot het zestiende vers, vertelt de bruid de goede woorden, die Christus tot haar sprak en verhaalt zij van de neerbuigende ontferming, die Hij haar betoonde in een toestand van minder dadelijke genieting.
- ?? In de laatste twee verzen van het hoofdstuk besluit zij met het betuigen van haar geloof in haar aandeel in Hem en met een gebed of Hij wil wederkeren.

Wat betreft het eerste gedeelte, daarin spreekt de bruid van haar onbegrensde hoogachting, die zij had voor Christus: *"Als een appelboom onder de bomen des wouds, zó is mijn Liefste onder de zonen."* De bruid wil zeggen, er is een groot onderscheid tussen mijn Liefste en de overige zonen van de mensen en de groten der aarde. Het is als het onderscheid tussen de appelboom en de bomen des wouds. Wilt u het in weinig woorden horen? De bruid zegt: "Mijn Bruidegom is onvergelykelyk en bijzonder". Christus wordt vergeleken bij de appelboom om drie redenen.

1. In Hem is te vinden verkwikking onder de toorn Gods, onder verachting en vervolging. Hier kan een gelovige rust en troost vinden.
2. Hij wordt vergeleken bij een appelboom, omdat voortreffelijke vruchten aan Hem worden gevonden, daar de appelboom is de boom, die goede en uitstekende vruchten voortbrengt. Deze boom staande in het midden van het paradijs Gods, draagt twaalf vruchten, van maand tot maand gevende zijn vrucht, Openb. 22:2. Aan deze appelboom groeien vruchten van blijdschap en appelen van eeuwigdurend vermaak.
3. Hij wordt vergeleken bij een appelboom, omdat veel gunst en verkwikking is te vinden in de dierbaren Christus. Is er iets zo verkwikkend en opwekkend als Zijn vruchten? Wij mogen van de appelen, die aan deze boom groeien, in waarheid zeggen, wat de satan eens met bedrog tot Eva zei, *dat zij goed zijn tot spijze, dat zij een lust zijn voor de ogen en begeerlijk om verstandig te maken*. En het is door middel van deze appelen, die groeien aan de boom des levens, dat wij als God moeten worden, kennende het goed en het kwaad. Merk drie zaken op, uit dit gedeelte van haar woorden:
 - (1.) Let er op, dat de ziel van een Christen dikwijls zeer hoge en verheven gedachten van God heeft onder kruis en lijden. Dit wordt u duidelijk, wanneer u het tweede met het derde vers vergelijkt. Zij was een lelie onder de doornen en tegelijkertijd is Christus voor haar als een appelboom onder de bomen des wouds. Christus is onvergelykelyk voor Zijn bruid, zelfs in haar benauwdheden en beproevingen. Hiervan zijn twee redenen te geven:
 - A. God deelt dikwijls aan de ziel heerlijke gezichten van Zichzelf mee, wanneer de gelovige in wegen van beproeving verkeert. Zo heeft Zijn volk dikwijls zeer verheven en troostlijke overleggingen van Hem in zulke omstandigheden.
 - B. Wanneer de ziel van een Christen het meest gedood is, is ze ook het meest verloochend aan haar afgoden.

- (2.) U behoort op te merken, dat wanneer de schoonheid en onbegrensde dierbaarheid van Christus aan een ziel worden ontdekt, dit ten gevolge heeft, dat zij de ledigheid van alle andere dingen gewaar wordt. Wanneer Christus wordt gezien als de appelboom, dan worden alle andere dingen beschouwd als bomen des wouds, in vergelijking met Hem. Wij menen, dat de beste weg om de leegheid en ijdelheid van onze afgoden te zien, is, ze te beschouwen in het aangezicht van Christus. Het is een goede doding van zonde die voortkomt uit het zien op Hem. Wij veronderstellen, dat indien u een blik op Christus mag slaan, u zult verlangen nooit meer van Hem verwijderd te raken.
- (3.) U moest hierop letten, dat de onvergelykbare en onuitsprekelijke voortreffelijkheid, die in Christus is, alle andere zaken ver te boven gaat. Er kan niets worden gevonden, dat met Hem kan worden vergeleken. Dit was Davids Godgeleerdheid: "Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen", Ps. 45:3. Er is niets in de hemel met Hem te vergelijken.

Er is een zevenvoudig gezicht op Christus, waaruit wij onweersprekelijk kunnen vaststellen, dat Hij onvergelykelijk is. Sla een blik op Hem, in Zijn naturen, en u zult een bewijs hebben dat Hij onvergelykelijk is. Hierin, dat Christus is de Zoon van God, ligt meer opgesloten, dan alle engelen kunnen uitspreken. Hij is God en mens in één Persoon. O, sla het oog op de Godheid van Christus en op Zijn mensheid en dit zal Hem onvergelykelijk schoon maken voor de ziel. Ik wil dit zeggen: o, zondaar, sla een blik op Zijn hoogheid als God en op Zijn vernedering als mens, dan zult u zien liefde, neerbuigende liefde, die op een verhevene wijze verschijnt en uitblinkt.

1. *Zie op Christus in Zijn ambten.* Is Hij niet een Koning om over ons te regeren? Een Profeet om ons te onderwijzen? Een Priester om Zichzelf voor ons op te offeren? Deze drie ambten spreken ons van Zijn verhoging en van Zijn vernedering. O, dat Hij, Die een Koning is, een Profeet wilde zijn en dat Hij, Die een Koning is, een Priester wilde worden! Wij moeten begrijpen, dat het koninklijk ambt van Christus spreekt van onze ongehoorzaamheid, Zijn profetisch ambt spreekt van onze onwetendheid en Zijn priesterlijk ambt spreekt van onze zondigheid.
2. Er is een ander gezicht op Christus, hetwelk Hem onvergelykelijk dierbaar maakt. *Zie op Hem, in het bedienen van Zijn ambten.* Er zijn drie voortreffelijke eigenschappen in Hem, die openbaar komen in de wijze, waarop Hij Zijn ambten bedient.
 - ?? Ten eerste. In Zijn bediening blinkt uit oneindige wijsheid, overeenkomstig het woord van God: "Zie, Mijn knecht zal verstandiglijk handelen", Jes. 52:13.
 - ?? Ten tweede. In Zijn bediening straalt uit een oneindige teerheid: "Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken en de rokende vlaswiek zal Hij niet uitblussen", Jes. 42:3.
 - ?? Ten derde. Oneindige liefde en neerbuiging komen in het licht, in de bediening van Zijn ambten. "De zogenden zal Hij zachtens leiden, Jes. 40:11.
3. Een derde gezicht op Christus zal Hem onuitsprekelijk dierbaar maken voor de ziel, en het is dit: *zie op Hem in de genietingen en mededelingen van liefde, die Hij schenkt aan de Zijnen.* Is gemeenschap met Christus niet alles overtreffend? Is de genieting van Hem geen zeer begeerlijke zaak? En evenwel, Hijzelf moet nog veel begeerlijker zijn. Wat zijn al onze genietingen? Wat zijn al de mededelingen van

liefde? Zijn zij niet alle stromen, die voortvloeien uit deze gezegende fontein, de dierbare Christus?

4. *Sla een oog op Christus in Zijn beloften* en dit zal Hem meest onvergelykelyk en weergaloos maken. O, hoe wonderlyk moet Hij zijn, Die ons het eeuwige leven heeft beloofd? O, hoe onvergelykelyk is Hij, Die ons beloofd heeft, dat wij eens Zijn aangezicht zullen zien en dat wij Hem zullen gelyk wezen. Er is geen enkele belofte in het eeuwigdurend verbond of er staat boven gegraveerd: *Christus is weergaloos! Christus is weergaloos!*
5. Er is een vijfde blik op Christus, dat Hem meest wonderlyk zal doen zijn. *Het is een gezicht op Hem en op de voortreffelyke giften en gaven van Zijn gunst, die Hij aan de Zijnen schenkt.* Zijn er niet vele uitnemende dingen, die Hij ons heeft gegeven? Hij heeft ons vrede gegeven en is het niet een wonderlyk geschenk? Ja, Hij heeft Zichzelf aan ons gegeven en wat kunnen wij meer verlangen?
6. *Vestig uw oog op Christus in Zijn bedeling van genade aan ons* en dit zal Hem zonderling aanprijzen en zal ons doen uitroepen: "Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde!"

Er is een vierde zaak in de woorden, waarop wij hebben te letten en het is, dat Christus onmogelyk weergaloos voor de ziel kan worden, als wij niet geraken tot een duidelyke verzekering van ons aandeel aan Hem. Wanneer was Christus voor de bruid als een appelboom onder de bomen des wouds? Wat het niet toen zij kon zeggen: *Zó is mijn liefste onder de zonen?* Het is onmogelyk voor u, die hoge gedachten van Christus te hebben, tenzij u zover komt, dat u kunt zeggen: *Hij is de mijne.* En dat u Hem in uw armen mag nemen in de morgen, in de middag, in de avond en mag zeggen: *Hij is de mijne en zal eeuwig de mijne wezen.*

Ik zal niet veel zeggen over het eerste gedeelte van dit gesprek, alleen deze twee dingen:

1. De weergaloze Christus werd nooit zo onderschat door enig geslacht, als het geval is bij ons. Vervloekt zij hij die zijn hart niet wil overgeven aan zo'n onvergelykelyke Ene, Jezus Christus!
2. O bedenk, dat de dag nadert, wanneer Hij, Die de Roos is, Die groeit in de tuin des hemels, zal komen en onderzoeken of Hij uw hart heeft gekregen.

Wat betreft het tweede gedeelte van het gesprek tussen Christus en de bruid, daarin treffen wij vier zaken aan.

1. Wij hebben de reden genoemd, die de oorzaak waren van haar verheven lof van Christus. Wij vinden de reden in het derde en vierde vers: "Ik heb *groten lust* in Zijn schaduw en zit er onder en Zijn vrucht is mijn gehemelte zoet. Hij voert mij in het wijnhuis en de liefde is Zijn banier over mij."
2. Wij horen hier de bruid, die haar *ernstig verlangen* te kennen geeft naar meer verheven genietingen van Jezus Christus: "Ondersteunt gijlieden mij met de flessen, versterkt mij met de appelen, want ik ben krank van liefde."
3. Hier wordt gesproken van de *onuitsprekelyke teerheid*, die Hij over haar had, toen zij krank was van liefde. In het zesde vers doet de bruid een beroep op Zijn teerheid: "Zijn linkerhand zij onder mijn hoofd, en Zijn rechterhand omhelze mij." In het zevende vers bemerken wij dat zij sterke pogingen doet om alle beletselen die Hem van haar zouden verwijderen, uit de weg te ruimen: "Ik bezweer u, gij dochteren van

Jeruzalem, die bij de reeën of hinden des velds zijt, dat gij de liefde niet opwekt noch wakker maakt, totdat het haar luste."

4. In het laatste gedeelte van het derde vers: "Ik heb groten lust in zijn schaduw, en zit er onder en zijn vrucht is mijn gehemelte zoet," vinden wij *de reden* van haar hoge en verheven bevattings, die zij van Christus had. In deze woorden vinden wij de volgende zaken:

Ten eerste, *dat Christus haar een schaduw was*. Nu, er wordt iets gevraagd van een Christen in zijn komen om in deze schaduw te zitten. Een Christen heeft vijf dingen nodig in zijn komen en in zijn plaats nemen in deze schaduw.

1. Hij moet geloven, dat in geen enkel ding rust of vrede zal worden gevonden, buiten Christus. De bruid kon niet rusten, totdat zij tot Christus kwam.
2. Hij moet weten, dat hij is in groot gevaar, vóór hij tot deze schaduw komt.
3. Hij moet enige kennis hebben van de uitnemendheid van deze schaduw.
4. Hij moet, in zijn komen tot deze schaduw, enig verlangen daarnaar hebben. De woorden in de grondtekst betekenen: "Ik verlangde en verblijdde mij, onder zijn schaduw te gaan."
5. Hij moet bezig zijn in overlegging van de noodzakelijkheid, te komen onder de schaduw van Jezus Christus. Wij zullen niet tot Christus komen, tenzij wij vermoed en belast zijn en verlangen naar Zijn schaduw.

Ten tweede willen wij opmerken, dat de weg waardoor wij komen tot het gebruik maken van deze schaduw, *is de oefening van de genade des geloofs*. In de Schrift wordt door de oefening van de genade des geloofs soms bedoeld *het komen tot Christus*.

Ten derde willen wij iets zeggen van de *uitnemende schaduw*, waartoe Christenen moeten komen en waaronder zij moeten zitten. Ik zal u acht delen van deze wezenlijke schaduw noemen.

1. Het eerste deel van deze schaduw, dat wij noemen is *bescherming*. Wanneer een Christen eens onder deze schaduw mag zitten, dan is hij vrij van de slagen van ongerechtigheid.
2. Er is een ander deel van deze schaduw, hetwelk wij *volharding* noemen. Wanneer een Christen daaronder mag plaats nemen, dan heeft hij meer standvastigheid onder de verzoeken.
3. Het derde deel is *vertroosting*. Wanneer een Christen komt in deze schaduw, dan wordt hij gewaar de uitnemende invloed en troost van de Heilige Geest.
4. Een ander deel noemen wij *zielsvreugd*. Zelfs wanneer een Christen verkeert onder omstandigheden, waaronder hij wegwijnt, als hij maar een plaats vindt in deze schaduw, dan wordt hij zó verkwikt, dat hij springt als een hert.
5. Wij noemen een ander deel *genezing*. Laat een Christen zijn in bitter lijden of droevige ziekten, als hij tot deze schaduw komt, zal de ziekte genezen worden.
6. Het zesde deel dat wij noemen, is *licht*. Laat een Christen met ongeloof gekweld zijn of in diepe duisternis zitten, wanneer hij gebracht wordt in de schaduw van Jezus Christus, dan zal hij overvloed van licht hebben, om alle tegenwerpingen te beantwoorden en af te slaan.
7. Het zevende deel van deze uitnemende schaduw, is *groei*. Wanneer een Christen zich mag nederzetten in deze schaduw, dan begint hij te groeien en vrucht te dragen, als een boom geplant aan waterbeken, die zijn vrucht geeft op zijn tijd.
8. Het laatste deel van deze schaduw, dat wij noemen, is *veiligheid*. Veiligheid in uitwendige en inwendige zwaarigheden, is alleen te vinden in de schaduw van

Christus, ja in Christus, de Schaduw Zelf. Wanneer in dagen van beproeving, de storm raast tegen de wanden van uw hart, dan moogt u komen onder Zijn schaduw, dan moogt u wonen in Christus.

Ten vierde willen wij *de eigenschappen van deze schaduw noemen*.

1. Het is een wezenlijke schaduw. Christus is werkelijk de enige Schaduw.
2. Zij zal niet verdwijnen, zij is eeuwig. Indien u er eenmaal onder gekomen bent, zult u ze nooit meer verliezen. Zij zal voor de ziel niet zijn als de schaduw van Egypte en Hesbon, die hen, die er op vertrouwden, beschaamd deden uitkomen.
3. Zij is wijd uitgestrekt. Christus is een Schaduw, Die Zich wijd uitstrekt. Onder deze uitnemende Schaduw is ruimte genoeg, om te ontvangen, allen die benauwd en bedroefd zijn. Indien duizend maal meer mensen aan Christus gegeven waren, zo zou er overvloed van ruimte zijn onder deze uitgestrekte schaduw, waaronder wij mogen vertrouwen.

De volgende reden van de hoogachting en liefde van de bruid tot haar Bruidegom, vinden wij in deze woorden: "*En zijn vrucht is mijn gehemelte zoet.*" Door vrucht worden bedoeld alle de genaden van de Geest van God, die aan een Christen worden geschonken, wanneer hij zijn hart aan Christus geeft, met Hem verenigt door het geloof en gebruik maakt van Hem en van al deze genaden.

In verband met de verheven gedachten, die de bruid van Christus had, wil ik slechts deze vier vragen aan u stellen en daarmee besluiten. Wees overtuigd, dat, indien u ze niet bevredigend kunt beantwoorden, u vreemdelingen bent van de verbonden der belofte en vervreemd van God.

?? De eerste vraag is deze: *bent u ooit doordrongen van de noodzaak van Christus' schaduw en begeerde u ooit tot de schaduw van Christus te gaan?* Was de noodzakelijkheid van Christus op uw ziel gebonden, zodat er een absolute noodzaak voor u bestond tot Hem te gaan of anders verloren te gaan? Ik ben er van overtuigd, dat er hier veel zijn die nooit gevoelden dat zij deze schaduw nodig hadden. Sommigen hebben zich gevoeld onder de verzengende gramschap van een almachtig God, die evenwel nooit behoefte gevoelden om te gaan in de schaduw van deze zware rotssteen in een dorstig land.

?? De tweede vraag is: *geloofde u ooit of werd u overtuigd, dat er geen weg onder de hemel is waardoor u de toorn Gods kunt ontgaan, dan te gaan tot deze wezenlijke Schaduw?* De bruid was er van overtuigd en zij vond geen rust, vóór dat zij daar was gekomen. Zij was er diep van doordrongen, dat alle dingen buiten Christus niet anders waren dan ledige schaduwen, vergeleken met deze wonderlijke en wezenlijke schaduw.

?? De derde vraag is: *heeft ooit uw grote afstand van deze schaduw uw blijdschap verstoord?* Er zijn enigen, die stap voor stap van deze Schaduw zijn afgeweken. En toch heeft hun afstand hen niet bewogen tot droefheid of tot pogingen in deze schaduw te komen.

?? De vierde vraag is deze: *was ooit Christus' vrucht uw gehemelte zoet?* Was Hij u ooit dierbaar? Is de rechtvaardiging u ooit zoet geweest? Waren ooit heiligmaking en aanneming u lieflijk? Waren ooit de gave en de genade des gebeds wonderlijk

voor u? Ik vrees, dat er niet velen zijn, die op deze wijze gebruik maken van Christus. Nu, ik moet uw aandacht nog op twee zaken vestigen.

1. De dag nadert en is nabij gekomen, waarop sommigen de dag zullen vervloeken, waarop zij geboren werden en dat zij ooit een gedaante der godzaligheid hebben gehad en de kracht daarvan hebben verloochend. Er zijn sommigen, die neerzitten onder de schaduw van geveinsdheid en die niet willen komen onder de schaduw van Jezus Christus. O, welk een gezegende toestand zou het zijn, te zitten onder Zijne schaduw!
2. De dag nadert, waarop velen de dagen zullen vervloeken, waarop zij zo veel hebben gehoord, zoveel hebben gebeden en zoveel avondmaalstijden hebben bijgewoond. Zeker, deze dingen zijn aan te bevelen als plichten, maar u zult de dag vervloeken, waarop u onder deze ordinantiën gezeten hebt en hebt er zo weinig gebruik van gemaakt. O, wanneer de dood en u elkander zullen ontmoeten, hoe vele vergeten preken en hoe vele doorgebrachte sabbatdagen, zullen dan in uw herinnering komen? Geloof mij, godsdienst is iets anders, dan de meesten van u denken. Ik zeg u, het heeft weinig betekenis een bespraakt Christen of een begaafd Christen te zijn, maar 't is van grote betekenis, waarlijk een Christen of een geoefend Christen te zijn. Er zijn sommigen, die godsdienstig zijn en die niet weten hoe of wanneer het kwam. Wij zullen de godsdienst liefhebben, wanneer hij ons is geschonken, O, hoe groot is het een stervende Christus lief te hebben. De meesten van ons volgen Hem om de broden.

O, slechts één blik van Christus eer wij henegaan en niet meer zijn...! Ik vermaan u, grote lust te hebben in Zijn schaduw en daaronder te zitten en Zijn vrucht zal uw gehemelte zoeter zijn, dan iets wat u ooit proefde. Maar indien u niet met grote lust in Zijn schaduw zit, dan zal Zijn vrucht u bitterder zijn, dan iets wat u ooit hebt gesmaakt. Amen.

ZEVENDE PREEK

Mijn liefste is mijn, en ik ben Zijn, Die weidt onder de leliën, totdat de dag aankomt en de schaduwen vlieden. Hooglied 2:16, 17a .

Wij hebben in deze woorden de beschrijving van een aangename samenspraak tussen Christus en de bruid. Hij geeft hier vele bijzondere tekenen van genegenheid tot Zijn bruid en spreekt woorden waarin Hij Zijn liefde tot haar verklaart. De bruid is ontroerd en wordt als het ware overwonnen door de liefdevolle uitdrukkingen van Christus. In de laatste twee verzen van dit hoofdstuk worden verhaald de woorden van de bruid, waarin zij vele oefeningen des geloofs en veel genade des gebeds uitdrukt. Wij zullen daarom de woorden nemen, als onderscheidene oefeningen van de bruid.

In het zestiende vers hebben wij de volgende zaken te beschouwen.

1. Ten eerste. De bruid spreekt uit een stellige verzekering van een liefelijke betrekking: *Ik ben mijns Liefsten en mijn Liefste is mijn.* Daarin legt zij de band tussen Christus en zichzelf zeer vast.
2. Ten tweede. In deze woorden spreekt zij haar hart uit en zij verklaart haar stellige verzekering en haar vast vertrouwen. Zij bevestigt dit in de woorden, die volgen: *Hij weidt onder de leliën.* De betekenis daarvan kan zijn, dat Christus een tedere zorg heeft voor Zijn kerk. Of, wat op hetzelfde neerkomt, Christus weidt Zijn volk in een meest aangename en vruchtbare plaats. En daarom komt de bruid tot het besluit: *Waarom zou ik twijfelen aan Christus' liefde tot mij, daar Hij zo vriendelijk voor mij is en ik bewijzen heb, dat ik aan Zijn zorgen ben toevertrouwd.* Zonder twijfel wordt met de woorden: *"Die weidt onder de leliën"*, bedoeld, dat Christus Zijn volk leert en onderwijst in Zijn wegen.

Wij mogen deze woorden ook nemen, zoals zij verklaren de grote liefde van Christus tot Zijn volk en dat Hij vermaak heeft in Zijn heiligen. Het behagen, dat Christus in hen scheidt komt openbaar in deze drie zaken:

1. Hij heeft zulk een vermaak in Zijn heiligen, als een mens heeft in zijn noodzakelijk voedsel.
2. De grootheid daarvan is te verklaren uit de onveranderlijkheid van het welbehagen, dat Hij heeft in Zijn volk.
3. Het vermaak van Christus in Zijn Kerk, moet een aansporing zijn voor Zijn volk, ook een volkomen vermaak in Hem te hebben.

Onze tekstwoorden drukken uit *de voorname inhoud van het Evangelie.* Daarom zal ik iets nader ingaan op deze woorden om te bespreken tot welke besluiten van God de ziel komt. Wij zullen veronderstellen, dat de bruid heeft willen uitdrukken zeven zaken in haar woorden: *Mijn liefste is mijn en ik ben Zijn.*

- ?? De eerste zaak, die in de woorden is afgespiegeld is deze: *tussen Christus en de gelovige is een wederkerig verbond en betrekking.* Dit is duidelijk in de woorden vervat: *ik ben de Zijne.* En Christus antwoordt Zijn bruid en verzekert ze van Zijn liefde: *Ik ben de uwe.* Derhalve is er een wederkerige betrekking tussen Christus en de gelovige.
- ?? Het tweede, dat wij in de woorden vinden, *is een wederzijdse toe-eigenende betrekking tussen Christus en de gelovige.* Want Christus schaamt Zich niet een

- gelovige *de Zijne* te noemen en een gelovige ontvangt vrijheid Christus *de zijne* te noemen.
- ?? De derde zaak, die in de woorden vervat is, *kunnen wij noemen een wederzijdse blijdschap, die voortvloeit uit dit verbond en uit de betrekking van de gelovige op Christus*. Want de bruid verblijdt zich hierin, dat Christus *de hare* is en Christus verblijdt Zich, dat de gelovige *de Zijne* is. Wij menen daarom, dat de woorden een wederkerig prijzen tussen Christus en de gelovige inhouden. Het is alsof Christus wil zeggen, indien wij het zo mogen uitdrukken: *wilt u weten, waarin ik Mij het meest verblijdt? Het is hierin dat gelovigen de Mijnen zijn*.
- ?? De vierde zaak, die uit de woorden te trekken zijn, *is de orde, die de bruid gebruikt in het uitspreken van wat zij gelooft en gevoelt*. Zij zegt eerst: *mijn Liefste is mijn*, waaruit Wij mogen opmerken, dat Christus eerst het eigendom des gelovigen wordt, vóór dat de gelovige Zijn eigendom wordt. De liefde komt altijd eerst van Christus' kant.
- ?? Deze vijfde zaak wordt gevonden in de woorden, dat de bruid zo'n vaste knoop legt tussen Christus en haar hart, dat geen moeilijkheden en beletselen hem kunnen losmaken. Hier verbindt zij haar hart aan Christus, meer dan ooit te voren.
- ?? De zesde zaak, die wij moeten opmerken is, dat deze woorden in nauw verband staan met het gesprek, dat Christus hield met Zijn bruid, welk gesprek in het eerste gedeelte van ons teksthoofdstuk beschreven wordt. Nu, hieruit kunt u gewaar worden hoe groot en heerlijk de vruchten zijn van het Evangelie en dat het de ziel brengt tot een toe-eigenen van Christus door het geloof.
- ?? Dit is de zevende zaak, die wij u willen voorstellen uit de woorden: Het is duidelijk uit hetgeen de bruid betuigt, dat u op Christus moet zien als de Fontein van uw vrede met God. Het is een uitmuntend merkteken van een Christen, dat eer hij grote weldaden van God ontvangt, hij moet komen en dit zeker maken, dat Christus de zijne is en dat hij het eigendom van Christus is.

Na u aldus de woorden verklaard te hebben, zullen wij daaruit zeven opmerkingen maken, waarover wij kort wensen te spreken.

1. De eerste opmerking is deze: *het is bereikbaar voor een Christen, terwijl hij hier beneden is, dat die ziel verkrijgt een vast geloof en verzekerd vertrouwen, dat Christus de zijne is*. De bruid was zo ver gevorderd, dat zij mocht zeggen: *Mijn liefste is mijn en ik ben Zijn*. En dit is te verkrijgen voor alle gelovigen, die hier op de weg zijn, dat zij kunnen komen tot zekerheid en vertrouwen van hun aandeel in Christus. Ik zal hierover te dezer tijd niet veel zeggen, alleen wens ik hierop uw aandacht te vestigen, en ik hoop dat u het waarnemen zult, dat er deze vier dingen zijn, die door een Christen buitengewoon verwaarloosd en onderschat worden:

- ?? Ten eerste. *Een Christen verwaarloost buitengewoon dit juweel van het verkrijgen van het vertrouwen en van de vaste verzekering van zijn persoonlijk aandeel in Christus, hoewel u een naam hebt onder het getal van hen, die in Jeruzalem wonen*. Hebt u, sedert de eerste dag, dat u een naam kreeg onder de volgelingen van Christus, veel uren besteed in het onderzoeken en in het beproeven van uw geloof in Christus? Of u in het geloof was of niet? Of u in Christus was of niet? Maar ach, ik vrees, dat er hier velen onder ons zijn, die en hart hebben zo dood als stenen in hun binnenste, die nooit bekommerd waren over hun aandeel in Christus. Nu dan, ik moet tot zulke mensen deze droevige waarheid zeggen, dat er reden voor hen zijn, zichzelf te verdenken, dat zij niet van Christus zijn en Christus de hunne niet is.

- ?? Ten tweede. *Een gelovige verwaarloost buitengewoon het onderzoek of zijn gebeden beantwoord worden.* Want ofschoon er velen zijn, die dikwijls hebben gebeden, kunnen zij niet zeggen, dat ze ooit gewacht hebben op een antwoord op hun gebed. Tot hen zeg ik: Zulke gebeden zijn meer tot voldoening van uw consciëntie, dan een jagen naar zekerheid en verzekering van uw aandeel in Jezus Christus.
- ?? Ten derde. *Een gelovige acht veel te licht de gemeenschap en omgang met God, welke, op zichzelf beschouwd, is de meest dierbare en de meest voortreffelijke zaak.* Ze werd daarvoor gehouden door allen, die vóór ons geweest zijn. Zij hebben een getuigenis nagelaten, dat omgang en gemeenschap met God een dierbaar, zeldzaam en zeer uitmuntend voorrecht is. Maar onder ons is een geslacht, dat doorgaat onder de naam van gelovigen en van wie wordt verondersteld, dat zij Christus en gemeenschap met Hem hoog schatten, terwijl evenwel van hen gezegd moet worden, dat zij er niet over bekommerd zijn of zij Hem hebben of niet, die niet bezig zijn hun aandeel in Christus vast te maken en die gemeenschap en omgang met God niet ernstig zoeken. Het is te vrezen, dat er vele zulke personen in ons midden zijn, die door deze tekenen blijken geven, dat zij gemeenschap met Hem niet op prijs stellen.
- ?? Ten vierde. *Vele gelovigen verwaarlozen en verzuimen de praktijk van zelfonderzoek al te zeer.* Ik vrees, dat deze plicht door ons minstens zoveel wordt verzuimd als enige van de eerstgenoemde. Want vele Christenen zijn zo zeer vreemdeling van hun eigen hart, alsof zij er duizend mijlen van verwijderd waren.

2. De tweede opmerking is deze: *veel Christenen delen het verbond der genade.* Sommigen zullen zeggen, dat Christus de hunne is, maar zij kunnen of durven niet zeggen, dat zij van Hem zijn. Zij willen de ene helft van het verbond omhelzen, maar niet de andere helft. Vandaar die woorden in Lukas 15:21, in de gelijkenis van de verloren zoon, waar hij zegt: "Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u en ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden; maak mij als een van uw huurlingen." Hij deelt het verbond. Hij noemt hem vader en evenwel durft hij het niet wagen zichzelf zijn zoon te noemen. Maar in onze tekst omhelst de bruid het gehele verbond en zij deelt het niet. Zij noemt zowel haar eigen aandeel als het aandeel van Christus, in het verbond: *Mijn liefste is mijn en ik ben Zijn.* Er zijn onderscheidene zaken in het verbond, die vele Christenen willen scheiden.

?? Zij delen de wet.

?? Zij delen het Evangelie en willen het niet in zijn geheel nemen. En zeker, zij die niet alles willen hebben, zullen niets hebben. Het is werkelijk niet te scheiden.

?? Zij delen de beschikking Gods in het verbond.

?? Zij delen het hart en willen de helft aan hun afgoden geven en de andere helft aan Christus. Maar ik zeg u, Christus wil niets hebben, als Hij niet alles krijgt. Eén van beiden, Christus moet uw gehele hart hebben of anders heeft de duivel het.

(1.) Door het delen van de wet bedoel ik deze drie gevallen:

?? Ten eerste. Sommigen zien meer op de letter en de uitwendige zin van de wet, dan op de geestelijke zin en betekenis en zo delen zij de wet.

?? Ten tweede. Sommigen zien op de tweede tafel van de wet en zien de eerste tafel over het hoofd. Zoals sommige mensen God danken, dat zij geen moordenaars, lasteraars en overspelers zijn en toch durven zij de naam des Heeren ijdel gebruiken en de dag des Heeren ontheiligen. Sommigen zullen zich wachten van de zonden,

welke genoemd worden in de tweede tafel en evenwel schromen zij niet te zondigen tegen de eerste tafel en menen dan nog, dat zij de wet houden. Maar ik zeg tot dezulken dat zij de wet overtreden. Want wie in één zal struikelen, die is schuldig geworden aan alle. God, die de eerste tafel der wet heeft gegeven, heeft ook de tweede gegeven.

?? Ten derde. Sommigen zien op de geboden der wet en op de beloften, maar willen niet zien op de vloeken der wet, die uitgesproken zijn tegen ieder, die de geringste overtreding begaat.

(2.) Sommigen delen het Evangelie. Hiermee bedoel ik, dat deze personen het verbond der genade in tweeën scheiden. Zij willen het ene gedeelte van het verbond inwilligen, maar niet het andere gedeelte. Er is nog een ander soort van mensen, die het Evangelie in tweeën delen. Dat zijn zij, die zien op de beloften van het Evangelie, maar niet op de geboden en bedreigingen van het Evangelie.

(3.) Sommigen scheiden de beschikking Gods van één, wanneer zij alleen zien op de buitenzijde van de bedeling en niet op de binnenzijde of de inwendige en wezenlijke bedoeling daarvan.

(4.) Velen hebben een verdeeld hart. Ik wil daarmede zeggen, dat velen de ene helft van hun hart aan Christus willen geven, maar de andere helft aan de wereld, om daarin hun genoegen en vermaak te zoeken.

3. De derde opmerking, die wij willen maken en waarop wij hopen, dat u zult acht slaan, is deze: *Een gelovige heeft deel aan Christus en alle Zijn weldaden en mag, met Gods toestemming en goedkeuring, daarop aanspraak maken en er de hand op leggen.* De gelovigen mogen op goede gronden zeggen: *Christus en al Zijn weldaden zijn mijne.* En dit te mogen zeggen, betekent meer dan te zeggen: *al de koninkrijken der wereld zijn mijne.* Al de koninkrijken der aarde zijn niet te vergelijken met de dierbare Christus en Zijn gerechtigheid.

Gelovigen in Christus, u mag altijd zeggen: *Hij is de mijne!* Wat uw moeilijkheden ook zijn, hoe zwaar ook uw kruis en hoe droevig ook uw rampen zijn in deze wereld. Altijd, gelovigen, mag u over de afgronden van al deze ellenden heen zien en uzelf hierin troosten, dat die Onvergelijkelijke, dat Hij, de *edele Plant van Naam*, de uwe is. En eens zal Hij lieflijk al uw moeiten vergoeden met Zichzelf, wanneer u zult gezeten zijn aan de rivier van vertroosting en u uw armoede niet meer zult gedenken. Indien Christus de uwe is, hebt u het goede deel uitgekozen, hetwelk van u niet zal worden weggenomen. Ik zal u zeggen, hoe Christus het eigendom van een gelovige is. Hij is dat door een drievoudig recht.

1. *Christus is het eigendom van de gelovige door des Vaders schenking.* Daarom wordt Hij genoemd: *de Gave Gods*, in Joh. 4:10, waar Christus spreekt met de Samaritaanse vrouw. Daarom zeg ik tot u, die een gelovige bent: troost uzelf hiermee, dat Christus de uwe is door schenking en Gift des Vaders. Hij is een koninklijke Gift, Die aan u gegeven is door de Vader.
2. Christus is het eigendom van de gelovige door Zijn eigen gift en Zijn eigen schenking. Want Christus daalt neder, als het ware, om Zichzelf aan een gelovige te schenken.
3. Christus is het eigendom van de gelovige, omdat er een verbondsbetrekking tussen hen bestaat. Hij zal nooit de huwelijksband verloochenen, die bestaat tussen Hem en

Zijn volk. Hij verbindt Zijn volk aan Zich in een eeuwigdurend verbond, dat nooit zal worden verbroken.

4. De vierde opmerking, die wij trekken uit de woorden, is deze, *dat gelijk Christus en al wat Hij heeft, des gelovigen is, also ook alles wat de gelovige heeft, aan Christus toekomt*. Uit de woorden: *Mijn Liefste is mijn en ik de Zijn*, blijkt duidelijk, dat Christus een vijfvoudig recht op de gelovigen heeft.

?? Ten eerste. Hij heeft een recht op gelovigen, door des Vaders eigen gift en schenking. Vandaar die woorden in Joh. 17:6: "Zij waren Uwe en U hebt Mij dezelve gegeven en zij hebben Uw woord bewaard". Ook lezen wij het in Joh. 6:37: "Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen en die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen". Christus heeft een recht op de gelovigen door Zijns Vaders schenking van eeuwigheid, vóór de grondlegging van de wereld.

?? Ten tweede. Hij heeft een recht op de gelovigen, door Zijn eigen koop, want Hij heeft ze gekocht door Zijn dierbaar bloed. Vandaar die woorden: "Gij zijt uwszelven niet, want gij zijt duur gekocht", 1 Kor. 6:20. Hierin wordt duidelijk bevestigd, dat Christus' koop is de grond, waarop de gelovigen niet van zichzelf, maar de Zijnen zijn. Daarom, laat ons er naar jagen ons hart aan Hem te geven, bedenkende dat Hij zo'n prijs voor ons heeft gegeven.

?? Ten derde. Christus heeft een recht op de gelovigen door Zijn eigen keuze. Vandaar die woorden: "Maar Ik heb u uit de wereld uitverkoren, daarom haat u de wereld", Joh. 15:19.

?? Ten vierde. Hij heeft een recht op de gelovigen door het verbond der genade, waarin zij zichzelf aan Christus hebben onderworpen, wat blijkt uit hun eerste keuze om van Christus te zijn. Dit is in overeenstemming met Ez. 16:8: "Ik kwam met u in een verbond, spreekt de Heere HEERE, en gij werdt Mijne".

?? Ten vijfde. Hij heeft een recht op de gelovigen, door des Vaders belofte aan Hem, toen God aan Hem beloofd heeft, in dat gezegend verbond der verlossing, dat Hem alle de einden der aarde gegeven zouden worden. Ook wordt dit bevestigd in Jes. 49:6: "Het is te gering, dat Gij Mij een knecht zoudt zijn, om op te richten de stammen Jacobs en om weder te brengen de bewaarden in Israël. Ik heb U ook gegeven ten licht der heidenen, om Mijn heil te zijn tot aan het einde der aarde". En daarom, o Christenen, dewijl Christus in zoveel opzichten een recht op u heeft, benaastigt u, om uw hart aan Hem te geven.

5. De vijfde opmerking, waartoe de woorden aanleiding geven, is, *dat een gelovige kan geraken tot een vaste verzekering van zijn aandeel in Christus, zelfs dan, wanneer de gelovige weet, dat er een verwijdering is tussen God en hem en hij uitziet naar een gevoelige openbaring van Christus*. Ik besluit dit uit een vergelijking van het 16^e met het 17^e vers. In het 16^e vers zegt de bruid: *Mijn Liefste is mijn*. In het 17^e vers zegt zij: *Keer om mijn Liefste, wordt Gij gelijk een ree of een welp der herten, op de bergen van Bether*. Hieruit zien wij, dat terwijl de bruid begeert een gevoelige openbaring van Christus, zij toch kan zeggen: *Mijn Liefste is mijn en ik ben Zijn*.

6. De zesde opmerking, die wij uit de tekstwoorden halen, is deze: *het vermaak, dat Christus heeft in Zijn heiligen, is een voortdurend vermaak*. Dit is duidelijk uit de woorden: *"Hij weidt onder de leliën, totdat de dag aankomt en de schaduwen vlieden"*. Deze woorden wijzen op een standvastig vermaak, dat Christus in Zijn kerk heeft, tot de dag aanbreekt, dat de schaduwen zullen vlieden en de vereniging volkomen zal zijn.

7. De zevende of laatste opmerking, die wij zullen maken uit de tekstwoorden, is, *dat het vermaak, dat Christus heeft in Zijn heiligen en Zijn zorg voor hen, de vaste grond is, waarop Christenen de verzekering van hun aandeel in Hem mogen bouwen.* Het weiden van Christus onder de leliën, was de oorzaak waarom de bruid kon uitroepen: *Ik ben mijns Liefsten en mijn Liefste is mijn.* En nu, om alle deze redenen, wil ik u verzoeken en aanraden, een gezegende overeenkomst te sluiten tussen Christus en u. O, gezegend is de mens, die op goede gronden zijn ziel mag uitboezemen in de uitroep: *Mijn Liefste is mijn en ik ben Zijn.*

Om onze verhandeling te besluiten, wil ik u waarschuwen voor drie soorten valse verzekering, die door velen voor goed en betrouwbaar worden aangezien.

1. Wees in de eerste plaats hiervan overreed, dat die verzekering, die gemakkelijk verkregen wordt en waarin zonder veel beproeving rust gevonden, wordt, een valse verzekering is. Er zijn velen, die hun verzekerdheid des geloofs als het ware maar oprapen. Maar ik zeg u, dat dezulken bevreesd moeten zijn, dat hun verzekering een valse verzekering is.
2. In de tweede plaats is zo'n verzekering vals, waarmee u nooit moeite had ze te behouden.
3. In de derde plaats is zo'n verzekering vals, die het volk niet meer en meer vervreemdt van hun afgoden. Er zijn sommigen, die zeggen, dat Christus de hunne is, terwijl hun genegenheid tot hun afgoden nog even sterk is als ooit te voren. Indien uw verzekerdheid vals is, zo zal uw hart uw afgoden nog steeds liefhebben.

En daarom. beproef uzelf, onderzoek uzelf, opdat u niet in het graf daalt met bedrog in uw boezem en met een leugen in uw rechterhand. Want er zijn duizenden gezonken in het verderf van voor het aangezicht des Heeren en de rook van hun pijniging stijgt op voor de troon, die meenden in te gaan en niet konden. Zij meenden dat Christus de hunne was en dat zij van Christus waren, zonder dat zij goede en vaste gronden daarvoor hadden. Hij heeft tot hen gezegd: *Ga weg van Mij, Ik heb u nooit gekend.* O, dat zal een vreeslijk bedrog zijn, bedrogen te zijn omtrent uw aandeel in Christus! Daarom, wees naarstig en ernstig in het onderzoek van wat van eeuwig gewicht is, of u in Hem zijt of niet.

ACHTSTE PREEK

Ik zocht des nachts op mijn leger Hem, Dien mijn ziel liefheeft; ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet. Hooglied 3:1.

Nooit onderbroken omgang en gemeenschap met God is een vrucht van het land, wat Boven is. Zolang als wij hier beneden zijn, kan er geen voortdurende gemeenschap met God wezen, vanwege de uitbreking van verdorvenheden, die in ons zijn. Er gaat bijna geen dag over ons hoofd heen, waarin de stemming en de gesteldheid van onze geest niet afwisselen. Maar u mag uzelf troosten met dat lied, waarin gezegd wordt: "En het licht der maan zal zijn als het licht der zon en het licht der zon zal zevenvoudig zijn als het licht van zeven dagen, ten dage als de Heere de breuk Zijns volks zal verbinden en de wond waarmee het geslagen is, genezen", Jes. 30:26. U mag uw ogen opslaan naar de hemel en verlangen naar die dag, wanneer deze schaduwen zullen gevloeden zijn en gij volmaakte gemeenschap met God zult genieten.

Nu, het onderbreken van die gemeenschap en de omgang met God, terwijl wij beneden zijn, is duidelijk vast te stellen, wanneer wij ons tekstvers vergelijken met het voorafgaande hoofdstuk waar de bruid zat onder Zijn schaduw. Daar had zij gemeenschap en omgang met Hem en Hij voerde haar in het wijnhuis en de liefde was Zijn banier over haar en zij was krank van liefde. Maar zie, hier is een wonderbare verandering in haar gezegend lot en conditie, waarin zij was, want nu vinden wij haar in een meest droevige toestand en onder verlating. Christus is niet alleen weggegaan, maar Hij is zo ver weg, dat zij Hem niet kan vinden en niet weet waar Hem te zoeken.

I. De eerste zaak, die wij uit onze tekstwoorden wensen te bespreken, is deze: *zolang als wij binnen de grenzen van de tijd zijn en wonen in deze tenten van sterfelijkheid, zal er geen voortdurende en blijvende gemeenschap met God verkregen worden.*

Wij behoeven niet veel tijd te nemen, om dit te bewijzen. Het wordt bewezen door vele droevige ervaringen. Wij zullen alleen enkele redenen en oorzaken geven, waarom tijdens ons verblijf op aarde geen blijvende gemeenschap is te verkrijgen.

1. De eerste reden is, dat God wil, *dat Zijn volk zal worden aangezet om te verlangen naar dat eindeloze en gezegende leven, wanneer de tijd zal zijn verzwolgen in de eeuwigheid, wanneer het verderfelijke onverderfelijkheid zal hebben aangedaan en dit zondige lichaam zal opgestaan zijn als een verheerlijkt lichaam.* Dan zal de zaligheid genoten worden, zonder één ogenblik van onderbreking. Christenen, troost uzelf met de hoop en verwachting van die gezegende dag, wanneer u volkomen en volmaakte gemeenschap en omgang met God zult genieten. Dan zal u toegestaan worden te eten van de appelen van de Boom des levens, die groeit in het midden van het paradijs Gods. Wanneer gij daarvan eenmaal zult gegeten hebben, dan zult gij in eeuwigheid niet meer hongeren. Indien wij één ogenblik van wezenlijke omgang en gemeenschap met God mochten hebben, zekerlijk wij zouden uitroepen: *het is goed, dat wij hier zijn, laat ons tabernakelen maken.*

O Christenen, hebt gij ooit zoveel omgang en gemeenschap met God genoten, dat u gedwongen was te verlangen naar die dag, wanneer u volkomen gemeenschap met Hem zult hebben, zonder enige onderbreking? Maar Christus hangt hier een sluier en legt een deksel op Zijn eigen aangezicht, zodat wij Hem niet ten volle kunnen genieten. Hij doet

dat met het doel, dat wij zullen uitzien naar die dag, waarop wij Hem zullen zien gelijk Hij is, wanneer de sluier van Zijn aangezicht zal afgenomen zijn.

2. Er is een tweede reden, waarom God het zo besteld heeft, dat de Christen hier geen gedurige gemeenschap met God zal hebben. *Er zijn sommige genaden in de Christen, die heerlijk openbaar komen, wanneer zij niet weten, waar Christus te vinden is, zoals de genade des geloofs, de genade van lijdzaamheid, de genade van liefde.* Deze genaden zouden niet zo aan de dag komen, indien het anders was. Wij zijn gewoon te zeggen: *sterren schijnen het helderst in een donkere nacht.* Deze genaden schijnen het helderst onder verlaten en wanneer wij niet weten waar Christus te vinden is. Het geloof wordt geoefend en komt het meest tot werkzaamheid, wanneer er behoefte is aan licht. De genaden van lijdzaamheid en liefde worden werkzaam en treden het meest voor de dag, wanneer Christus Zijn aangezicht verbergt.

3. De derde reden is deze: *God bestelt het zo, opdat wij de gemeenschap en de tegenwoordigheid Gods meer op prijs zullen stellen en ze hoger zullen waarderen.* Dit is duidelijk uit het gedrag van de bruid: "Ik deed mijn Liefste open, maar mijn Liefste was geweken, Hij was doorgegaan". Hij onttrok zichzelf van haar, opdat zij zou leren meer prijs te stellen op Zijn tegenwoordigheid.

4. Er is een vierde reden, waarom God het zo besteld heeft. *Hij wil dat wij er diep van overtuigd zullen zijn, dat het is de vrijheid van Zijn genade, wanneer Hij ons die weldaden schenkt.* O Christenen, wees er meer op uit te verstaan, dat deze voorrechten u geschonken worden uit Zijn vrije liefde en niet uit enige waardigheid of verdienste in ons. Wij kunnen niets anders bijbrengen dan schuld en zwakheden. Maar weet dit, dat Hij met Wie wij te doen hebben, God is en geen mens.

II. Wij komen nu tot de tweede zaak, waarover wij willen spreken.

Er is een ongenoegzaamheid in alle dingen hier beneden, zelfs in de genaden van Gods Geest, om de Christen te bevredigen, wanneer Christus weggegaan is. Dit is te bewijzen uit de handelwijze van de bruid in zo'n geval. Zij had de genade van liefde, van geloof, van zoeken, van lijdzaamheid en veel van de genade van hoop. En toch was er Een Die zij miste. *Ik zocht 's nachts op mijn leger Hem, Dien mijn ziet liefheeft, ik zocht Hem, maar ik vond Hem niet.* O, maar er zijn velen hier, die beschaamd moesten neerzitten en hun aangezicht bedekken, omdat zij niet zien een ongenoegzaamheid in de dingen van een tegenwoordige wereld! Ach, zulken vragen niet veel naar Jezus Christus. Ik denk en ben er van overtuigd, dat de meesten van ons alleen jagen naar de dingen van dit tegenwoordige leven. O, wij weten niet, wat het is Christus te missen, omdat wij nooit wisten wat het was, Hem te bezitten.

Het is zekerlijk een gezegende gesteldheid, veel te zien van de voortreffelijkheid, die in Jezus Christus is, want zij maakt voor een Christen alle dingen ondergeschikt aan Christus en zij stelt ze ver beneden Hem. De uitmuntendheid, die in Hem is, laat Christenen niet rusten op de genaden des Geestes, totdat zij Christus vinden. Dit neemt niet weg, dat zij die genaden zeer hoog schatten. Alle onze begeerten behoorden uit te gaan naar Hem, Die de Schepper is, en niet naar het schepsel. Maria kon geen voldoening in het schepsel vinden, maar Hij was het, Die zij miste en waarnaar zij zocht. *Zij hebben Mijnen Heere weggenomen en ik weet niet, waar zij Hem gelegd hebben.* O, wat kan de liefde van eens Christen bevredigen, wanneer die wezenlijk in hunne harten is? Niets dan dat edel voorwerp Jezus Christus, Die is de wens der volken,

de heldere morgenster en het licht van de stad, die boven is. Niets minder dan Christus kan hun liefde voldoen.

III. Er is een derde zaak in de woorden, waarover wij wensen te spreken. *Het is een blijk en merkteken van een oprechte zoeker van God, dat hij gevoelig is van zijn gemis van omgang en gemeenschap met God.* Een ware zoeker van God kan u verslag doen van de bewegingen van Christus, van Zijn komen en gaan. Hij weet het onderscheid tussen Zijn tegenwoordigheid en afwezigheid.

Er zijn twee oorzaken, die maken, dat Christenen de liefde van Christus niet op prijs stellen.

1. Eén der oorzaken is, dat er geen indruk is van de absolute noodzakelijkheid Hem te hebben. Ik vrees, dat er hier velen zijn, die nooit overtuigd waren van de noodzaak Jezus Christus te omhelzen. Er zijn velen onder ons, die met hun wandel betonen, dat dit de taal van hun hart is: "Wij zijn heren, wij zullen niet meer tot U komen", Jer. 2:31. De reden daarvan is, dat zij niet de noodzaak zien van Christus te hebben. Indien uw ogen waren geopend, zo zoudt gij zien en overtuigd zijn van hetgeen tot uw vrede dient. Gij hebt er groot belang bij en het zal tot uw eeuwig voordeel zijn, zo Jezus Christus uw Pleitbezorger en Voorspraak is bij de vierschaar der rechtvaardigheid.
2. Een andere oorzaak, waardoor u de genieting van Christus niet waardeert, is het gemis van geloof aan de dierbare, oneindige en onnaspeurlijke volmaaktheden, die in Christus zijn. Indien een Christen wist hoe schoon en dierbaar Hij is, zou hij Hem liefhebben en meer prijs stellen op Zijn gemeenschap en tegenwoordigheid. O, Hij is een beminnelijk en begeerlijk Persoon. *Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk.* Hoedanig is Hij? Wij kunnen het niet onder woorden brengen. *Hij is blank en rood, Hij draagt de banier boven tien duizend.* Engelen en mensen kunnen niet beschrijven hoe heerlijk Hij is. Maar helaas, het moet ons klaaglied zijn, dat Hij onbekend is bij velen van ons. O, dat wij wijs mochten zijn in deze onze dag, dat wij den Almachtige mochten aanschouwen! Dat wij toch gevoelig waren van de grote behoefte, die wij aan Hem hebben, dat wij toch Zijn aanbod van vrede mochten aannemen en onszelf in Hem vermaken.

IV. Deze vierde zaak willen wij nog uit de tekstwoorden trekken en er over spreken. *Een Christen kan zaken van God vragen en geen antwoord op zijn gebeden ontvangen.* Wij lezen deze woorden: *Bidt en u zal gegeven worden, zoekt en gij zult vinden.* Maar wat de ervaring van de Christen betreft, die verschilt dikwijls voor een tijd veel van deze Schriftwoorden. Wij zullen nu de redenen niet noemen, waarom het zo is, doch wij willen alleen dit zeggen, dat God wijs en rechtvaardig is in al Zijn doen en dat Hij weet, waarom Hij aldus handelt.

Hoe velen hebben de genietingen en dierbare openbaringen van Zijn genade jegens hen te laag gewaardeerd. Dat kan één van de oorzaken zijn, waarom velen hebben gebeden en nog niet zijn verhoord en geen antwoord hebben ontvangen op hun gebeden tot Hem. Doch wij mogen altijd dit besluit maken, dat Hij alles wèl doet. Dit getuigenis wordt aan Hem gegeven in Markus 7, het laatste vers: "En zij ontzetten zich bovenmate zeer, zeggende: Hij heeft alles wèl gedaan".

En zeker, wanneer wij zullen staan op het punt de dorpel van de deur tot de nimmer eindigende eeuwigheid te overschrijden, wanneer wij zullen staan op de uiterste grens,

van de tijd, gereed om de eeuwigheid binnen te gaan, dan zullen wij gedwongen zijn dit verslag te geven: Hij heeft alle dingen wèl gedaan.

Nu, wij lezen dat de bruid zegt: *Ik zocht Hem 's nachts op mijn leger*. Aan deze woorden kan de uitleg gegeven worden, dat zij Hem zocht, zelfs des nachts, op haar leger. Of anders kunnen wij het verklaren, dat zij Hem zocht, terwijl zij haar liefde tot hem uitsprak. Zo kan de ziel spreken in een droevige tijd van verlating: *Ik zocht Hem, Die mijn ziel liefheeft*.

Liefde kan iemand zijn nachtrust doen afbreken om te zoeken naar Hem, Die haar ziel liefheeft en dan zal er een heilige onrust en ongeduld zijn in zulk een ziel, tot zij Hem vindt en mag omhelzen. O Christenen, ik wil aan u, ja, aan uw consciëntie deze vraag voorleggen: werd ooit uw nachtrust afgebroken, omdat u gewaar werd, dat Christus afwezig was? Kwam u tot een ernstig zoeken naar Hem? Was ooit uw geest onrustig in uw binnenste, tot u Hem vond, Die uw ziel liefheeft?

Ik vrees reden te hebben, te vermoeden, dat dit een onbekende zaak is voor de meesten onder ons. In het algemeen weten wij niet, wat Christus' tegenwoordigheid of gemeenzaamheid met Hem betekent. De reden daarvan is, dat wij ze nooit hebben gehad en daarom kunnen wij niet vertellen, wat het is. Kan het niet een droevig blijk en voorteken zijn, dat wij nooit zullen weten wat het is?

O, wordt bevreesd, 'gij gerusten en verzekerden op de berg van Samaria', sta af van ongerechtigheid, opdat God niet over u kome eer u het gewaar wordt en Hij, gelijk een leeuw, u in stukken scheure, wanneer er niemand zal zijn om u uit Zijn hand te verlossen. Ik denk, dat velen onder ons moeten zeggen, dat zij nooit één nacht zochten om Jezus Christus, maar dat zij altijd hun afgoden najaagden. Ik denk niet, dat wij lang zullen hebben te tellen om te berekenen het getal der dagen, dat wij om Christus hebben gezocht. En wij behoeven er in het geheel niet lang over te rekenen om de nachten te tellen, waarin wij werkzaam zijn geweest in deze noodzakelijke bezigheid. Maar o, maak het tot uw voornaam doel en laat het 't einde zijn van al uw gedachten, om te zoeken naar Jezus Christus en tracht naar een gezegende gelijkvormigheid aan Zijn beeld!

Wat kan uw hart aanzetten om met Christus te verenigen? Wat kan u overreden uw belangen in Hem te verzekeren? Bedenk, dat u eens zult weten, dat het uw belang was geweest inderdaad Christenen te zijn, niet alleen in de letter, maar in de geest. Geloof mij, de dag nadert en is nabij, waarop u vervloeken zult de dag waarop u geboren bent, indien u niet wordt gevonden onder hen, die het aanbod van Jezus Christus hebben aangenomen.

O Christenen, maak het in deze uw dag tot een voornaam doel, Jezus Christus dierbaar te achten. Ik vrees, dat hier velen zijn voor wie Christus nooit echt dierbaar was. Wij willen alleen dit nog tot u zeggen: o, dat u mocht ontwaken en dat u mocht worden aangezet, uw vrede met God te maken, opdat Hij vrede met u make. Dat u mocht worden opgewekt naar God te zoeken.

Wees er van overtuigd, dat de tijd waarin deze vermaning aan u gegeven wordt, niet lang meer zal duren. U mag God nu nog zoeken, maar het zal niet lang meer zijn. De vredesonderhandeling tussen God en u zal worden afgebroken en dan zult u geen hoop meer kunnen hebben, vrede met Hem te verkrijgen. De tijd is niet verre, dat wij allen zullen zijn heengegaan en wij gedagvaard zullen zijn voor de vierschaar en rechterstoel van God en een rechtvaardig vonnis hebben ontvangen, naar dat wij hier gedaan hebben, 't zij goed of 't zij kwaad.

Zet u er daarom toe, God te zoeken terwijl u nog hier zijt. Zou het ons niet betamen, dat wij naar Hem zoeken, beter dan dat Hij, de hoge God, zoveel moeite moet doen in het zoeken naar ons? O, wat een wondere neerbuiging is dit, dat Hij, ja Hijzelf, zoveel moeite doen wil tot onze bekering, als of Hij daardoor enig voordeel voor Zichzelf verkrijgen kan!

Het is een raadsel dat de ceder, die op de Libanon is, zou zeggen tot de distel, die op de Libanon is: *kom en volg mij!* Is het geen verborgenheid, dat de dierbare Christus er behagen in heeft, ellendige zondaren na te lopen! Zekerlijk, het is een weergaloos heilgeheim. En zeker, indien wij zeven dagen zouden krijgen om het te verstaan en uit te vinden, wij zouden aan het einde van deze dagen even wijs zijn als aan het begin.

En nu zeg ik tot allen, die niet naar God gezocht hebben in alle hun dagen, er komt een dag, wanneer de Almachtige God zal komen, met tien duizenden Zijner engelen, om wrake te nemen over allen, die Hem niet kennen en die niet gehoorzaam zijn geweest op de stem van Zijn Evangelie, dat nu vrij aan u wordt aangeboden. Aanvaardt dan dit kostelijk aanbod en stelt uw bekering niet langer uit.

Meent u niet, dat het ontzettend zal zijn, wanneer gij den Zoon van God zult zien, bekleed met vurige verontwaardiging tegen u? Wanneer gij Hem zult zien, Wiens mond dikwijls zegeningen uitsprak over velen, gereed om tegen u uit te spreken dat vonnis van eeuwige verbanning van het aangezicht des Heeren en van de heerlijkheid Zijner sterkte. Dan zal Hij tot allen, die niet naar Hem gehoord hebben, zeggen: *Ga weg van Mij, vervloekten, in het eeuwige vuur, hetwelk den duivel en zijn engelen bereid is.* En u zult dadelijk aan dat vonnis moeten gehoorzamen. Er zal geen beroep op dat vonnis zijn.

O Christenen, geloof mij, dat nog een paar dagen of hoogstens enkele jaren, u zullen overbrengen in een onveranderlijke staat. Eens zult u uit uw woning gedragen worden en wij allen zullen wonen in een eeuwigheid van pijn of in een eeuwigheid van vreugde. Er is geen andere plaats voor iemand van ons bereid, maar wij moeten gaan naar de hemel of naar de hel.

Wij zullen besluiten, maar daar het zo is, zo zou het uw wijsheid zijn naar Hem te vragen en te zoeken, in Wiens tegenwoordigheid en gunst gij zult hebben het eeuwige leven.